

Triglav BH Osiguranje d.d.

Konsolidovani i nekonsolidovani
finansijski izvještaji
31. decembar 2009.

Sadržaj

Izvještaj Direktora	1
Odgovornost Uprave i Nadzornog odbora za pripremu i odobravanje godišnjih finansijskih izvještaja	2
Izvještaj neovisnog revizora dioničarima Triglav BH Osiguranja d.d.	3
Izvještaj o finansijskom položaju	5
Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti	6
Izvještaj o promjenama u kapitalu i rezervama	7
Izvještaj o novčanom toku	9
Bilješke uz finansijske izvještaje	10

Izvještaj Direktora

Direktor ima zadovoljstvo predstaviti godišnji izvještaj zajedno s revidiranim godišnjim finansijskim izvještajima za godinu koja je završila 31. decembra 2009.

Pregled poslovanja

Rezultat poslovanja Grupe i Društva za godinu koja je završila 31. decembra 2009. naveden je u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti na strani 6.

Uprava Društva

Tokom 2009. godine i na dan potpisivanja ovog izvještaja članovi Uprave bili su:

Fejsal Hrustanović	Direktor
Aida Lačević	Izvršni direktor za poslove finansija i računovodstva
Edib Galijatović	Izvršni direktor za poslove osiguranja

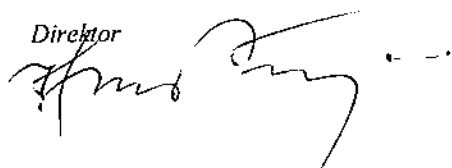
Nadzorni odbor

Nadzorni odbor je tokom 2009. godine, te do potpisivanja ovog izvještaja radio u sastavu:

Andrej Kocić	Predsjednik do 31.07.2009.
Vladimir-Mišo Čeplak	Predsjednik od 31.07.2009.
Drago Ljubojević	Član do 31.07.2009.
Janka Planinc	Član od 31.07.2009.
Damir Lačević	Član

Fejsal Hrustanović

Direktor

Odgovornost Uprave i Nadzornog odbora za pripremu i odobravanje godišnjih finansijskih izvještaja

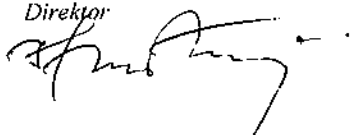
Uprava Društva dužna je pripremiti nekonsolidovane i konsolidovane finansijske izvještaje za svaku poslovnu godinu, koji daju istinit i vjeran prikaz finansijskog položaja Društva i Grupe, te rezultata njihovog poslovanja i gotovinskog toka u skladu s važećim računovodstvenim standardima, te ima odgovornost za vođenje odgovarajućih računovodstvenih evidencija koje u svakom trenutku omogućuju pripremanje finansijskih izvještaja. Uprava ima opštu odgovornost za poduzimanje koraka koji su joj u razumnoj mjeri dostupni kako bi joj omogućili očuvanje imovine Društva i Grupe, te sprječavanje i otkrivanje prevara i ostalih nepravilnosti.

Uprava je odgovorna za odabir takvih računovodstvenih politika koje će biti u skladu sa važećim računovodstvenim standardima i za njihovu dosljednu primjenu, donošenje razumnih i razboritih odluka i procjena, te pripremanje finansijskih izvještaja na principu neograničenosti vremena poslovanja, osim ako je pretpostavka da će Društvo i Grupa nastaviti s poslovanjem neprimjerena.

Uprava je dužna podnijeti na usuglašavanje Nadzornom odboru godišnje izvještaje Društva i Grupe zajedno sa godišnjim finansijskim izvještajima, nakon čega Nadzorni odbor odobrava podnošenje godišnjih finansijskih izvještaja Skupštini dioničara na usvajanje.

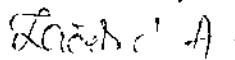
Nekonsolidovani i konsolidovani finansijski izvještaji na stranama 5 do 94 su odobreni od strane Uprave, za podnošenje Nadzornom odboru, 05. aprila 2010. godine te ih, potvrđujući ovo, potpisuju:

Fejsal Hrustanović
Direktor

Aida Lačević

Izvršni direktor za poslove finansija i računovodstva

Izveštaj neovisnog revizora dioničarima Triglav BH Osiguranja d.d.

Obavili smo reviziju priloženih konsolidovanih finansijskih izvještaja Grupe Triglav BH Osiguranja ("Grupa") koji se sastoje od konsolidovanog izvještaja o finansijskom položaju na dan 31. decembra 2009. godine, konsolidovanog izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti, konsolidovanog izvještaja o promjenama u kapitalu i rezervama i konsolidovanog izvještaja o novčanom toku za 2009. godinu te sažetka značajnih računovodstvenih politika i bilješki uz finansijske izvještaje. Također smo obavili reviziju priloženih nekonsolidovanih finansijskih izvještaja Triglav BH Osiguranja d.d. ("Društvo") koji se sastoje od nekonsolidovanog izvještaja o finansijskom položaju na dan 31. decembra 2009. godine, nekonsolidovanog izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti, nekonsolidovanog izvještaja o promjenama u kapitalu i rezervama i nekonsolidovanog izvještaja o novčanom toku za 2009. godinu te sažetka značajnih računovodstvenih politika i bilješki uz finansijske izvještaje.

Odgovornost Uprave za finansijske izvještaje

Uprava je odgovorna za sastavljanje i objektivni prikaz ovih konsolidovanih i nekonsolidovanih finansijskih izvještaja u skladu s Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja. Odgovornost Uprave uključuje: osmišljavanje, uvođenje i primjenu te održavanje internih kontrola relevantnih za sastavljanje i objektivni prikaz finansijskih izvještaja bez materijalno značajnih grešaka, koje mogu nastati kao posljedica prijevare ili pogreške; odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i donošenje računovodstvenih procjena primjerenih postojećim okolnostima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost izraziti mišljenje o ovim konsolidovanim i nekonsolidovanim finansijskim izvještajima na osnovu naše revizije. Reviziju smo obavili u skladu sa Međunarodnim revizijskim standardima koji nalažu pridržavanje relevantnih etičkih pravila te planiranje i provođenje revizije kako bi se s razumnom mjerom sigurnosti utvrdilo da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne greške.

Revizija uključuje provođenje procedura u svrhu pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i objavama u konsolidiranim i nekonsolidiranim finansijskim izvještajima. Odabir procedura ovisi o našoj prosudbi, uključujući i procjenu rizika materijalno značajnih grešaka u konsolidovanim i nekonsolidovanim finansijskim izvještajima, koje mogu nastati kao posljedica prijevare ili pogreške. U procjenjivanju tih rizika, razmatramo interne kontrole relevantne za sastavljanje i objektivni prikaz konsolidovanih i nekonsolidovanih finansijskih izvještaja koje sastavlja Grupa u svrhu osmišljavanja revizijskih procedura prikladnih u postojećim okolnostima, ali ne u svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola. Revizija isto tako uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika, primjerenosti računovodstvenih procjena koje je donijela Uprava, kao i ocjenu ukupnog prikaza finansijskih izvještaja.

Uvjereni smo da su nam pribavljeni revizijski dokazi dostatni te da čine odgovarajuću osnovu za potrebe izražavanja našeg mišljenja.

Izveštaj neovisnog revizora dioničarima Triglav BH Osiguranja d.d. (nastavak)

Mišljenje

Prema našem mišljenju finansijski izvještaji realno i objektivno prikazuju finansijski položaj Grupe i Društva na dan 31. decembra 2009. godine, rezultate njihovog poslovanja i novčane tokove za godinu koja je tada završila u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

KPMG B-H d.o.o.
Registrovani revizori
Fra Andela Zvizdovića 1
71000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina

5. april 2010.

Za i u ime KPMG BiH d.o.o za reviziju:

Senad Pekmez
Direktor, FBiH ovlaštani revizor

Broj licence 03-49-34-20/06

Izvještaj o finansijskom položaju

na dan 31. decembra

	<i>Bilješke</i>	Grupa 2009. '000 KM	Grupa 2008. '000 KM	Društvo 2009. '000 KM	Društvo 2008. '000 KM
Aktiva					
Nekretnine i oprema	1.10	16.312	14.882	3.773	4.118
Ulaganja u nekretnine	1.11	1.230	605	584	605
Nematerijalna imovina					
- Goodwill	1.12	245	169	-	-
- Odgodeni troškovi pribave	1.13	1.327	1.111	1.327	1.111
- Ostala nematerijalna imovina	1.14	427	490	10	21
Ulaganja u podružnice	1.15	-	-	6.069	5.696
Ulaganja u pridružena pravna lica	1.16	-	6	147	147
Ulaganja koja se drže do dospelosti	1.17	4.488	4.141	4.488	4.141
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	1.17	756	754	756	754
Zajmovi i potraživanja	1.17	27.764	33.503	30.103	33.799
Udio reosiguranja u rezervama za ugovore o osiguranju	1.18	7.260	6.223	7.260	6.223
Zalihe	1.19	1.128	1.089	131	-
Potraživanja iz ugovora o osiguranju i ostala potraživanja	1.20	11.316	8.157	10.283	6.824
Imovina namijenjena prodaji	1.21	849	809	849	809
Unaprijed plaćeni porez		9	844	-	827
Novac i novčani ekvivalenti	1.22	7.665	4.846	7.413	4.545
Ukupna aktiva		80.776	77.629	73.193	69.620
Obaveze					
Rezerve za ugovore o osiguranju	1.23	37.136	34.622	37.136	34.622
Uzeti zajmovi	1.24	1.292	1.905	-	-
Rezervisanja za obaveze i troškove	1.25	924	2.703	780	2.613
Obaveze iz ugovora o osiguranju, ostale obaveze i odgodeni prihod	1.26	4.628	4.242	2.737	2.827
Ukupne obaveze		43.980	43.472	40.653	40.062
Kapital i rezerve					
Dionički kapital	1.27	8.312	8.312	8.312	8.312
Zakonske i statutarne rezerve		21.300	18.067	21.246	18.067
Posebna komponenta diskrecionog udjela		-	251	-	251
Zadržana dobit		3.951	3.979	2.982	2.928
Ukupno kapital i rezerve koji pripadaju dioničarima Društva		33.563	30.609	32.540	29.558
Interesi manjinskih dioničara		3.233	3.548	-	-
Ukupno kapital i rezerve		36.796	34.157	32.540	29.558
Ukupne obaveze, kapital i rezerve		80.776	77.629	73.193	69.620

Računovodstvene politike i ostale bilješke na stranicama od 10 do 94 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti

za godinu

	<i>Bilješke</i>	Grupa 2009. '000 KM	Grupa 2008. '000 KM	Društvo 2009. '000 KM	Društvo 2008. '000 KM
Zaračunate bruto premije	1.29	31.394	32.540	31.474	32.559
Premije predane u reosiguranje	1.29	(7.176)	(7.071)	(7.176)	(7.071)
Neto zaračunate premije		24.218	25.469	24.298	25.488
Promjena bruto pričuva prijenosnih premija	1.29	325	(674)	325	(674)
Promjena pričuva prijenosnih premija, udio reosiguranja	1.29	(105)	11	(105)	11
Neto zaradene premije	1.29	24.438	24.806	24.518	24.825
Prihod od provizija i naknada	1.31	1.035	1.069	1.035	1.069
Finansijski prihodi	1.32	2.998	2.989	3.070	3.031
Ostali poslovni prihodi	1.33	12.024	5.105	3.998	1.949
Neto poslovni prihodi		16.057	9.163	8.103	6.049
Nastale štete	1.34	(19.922)	(19.469)	(19.962)	(19.522)
Udio reosiguranja u nastalim štetama	1.34	4.161	3.695	4.161	3.695
Neto nastale štete		(15.761)	(15.774)	(15.801)	(15.827)
Troškovi pribave	1.35	(5.288)	(5.156)	(5.410)	(5.156)
Administrativni troškovi	1.36	(13.341)	(8.885)	(5.389)	(5.897)
Ostali poslovni rashodi	1.37	(2.014)	(1.188)	(2.000)	(1.246)
		(20.643)	(15.229)	(12.799)	(12.299)
Dobit iz poslovanja		4.091	2.966	4.021	2.748
Finansijski troškovi	1.38	(766)	(414)	(678)	(254)
Udio u gubitku pridruženih pravnih lica		(6)	(125)	-	-
Dobit prije poreza		3.319	2.427	3.343	2.494
Porez na dobit	1.39	(378)	(290)	(361)	(289)
Dobit razdoblja		2.941	2.137	2.982	2.205
Ostala sveobuhvatna dobit		-	-	-	-
Ukupno sveobuhvatni prihod razdoblja		2.941	2.137	2.982	2.205
Dobit namjenjena:					
Dioničarima Društva		2.954	2.163	2.982	2.205
Manjinskim dioničarima		(13)	(26)	-	-
Dobit tekućeg razdoblja		2.941	2.137	2.982	2.205
Osnovna i razrijeđena zarada po dionici u KM		81	59	-	-

Računovodstvene politike i ostale bilješke na stranicama od 10 do 94 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Izvještaj o promjenama u kapitalu i rezervama

Grupa

	Dionički kapital	Zakonske i statutarne rezerve	Posebna komponenta diskrecionog udjela	Zadržana dobit	Interesi manjinskih dioničara	Ukupno
	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM
Stanje na dan 1. januara 2008.	8.312	15.717	251	4.166	-	28.446
Dobit/(gubitak) razdoblja	-	-	-	2.163	(26)	2.137
<i>Ukupno sveobuhvatna dobit za razdoblje</i>	-	-	-	2.163	(26)	2.137
Interes manjinskih dioničara pri stjecanju podružnica	-	-	-	-	3.574	3.574
Prijenos u zakonske rezerve prema odluci Skupštine	-	2.350	-	(2.350)	-	-
<i>Transakcije s vlasnicima, priznate direktno u kapitalu</i>	-	2.350	-	(2.350)	3.574	3.574
Stanje na dan 31. decembra 2008.	8.312	18.067	251	3.979	3.548	34.157
Stanje na dan 1. januara 2009.	8.312	18.067	251	3.979	3.548	34.157
Dobit/(gubitak) razdoblja	-	-	-	2.954	(13)	2.941
<i>Ukupno sveobuhvatna dobit za razdoblje</i>	-	-	-	2.954	(13)	2.941
Smanjenje interesa manjinskih dioničara pri stjecanju podružnica	-	-	-	-	(302)	(302)
Prijenos u zakonske rezerve prema odluci Skupštine	-	3.233	(251)	(2.982)	-	-
<i>Transakcije s vlasnicima, priznate direktno u kapitalu</i>	-	3.233	(251)	(2.982)	(302)	(302)
Stanje na dan 31. decembra 2009.	8.312	21.300	-	3.951	3.233	36.796

Računovodstvene politike i ostale bilješke na stranicama od 10 do 94 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Izvještaj o promjenama u kapitalu i rezervama (nastavak)

Društvo

	Dionički kapital	Zakonska i statutarna rezerva	Posebna komponenta diskrecionog udjela	Zadržana dobit	Ukupno
	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM
Stanje na dan 1. januara 2008.	8.312	15.717	251	3.073	27.353
Dobit razdoblja	-	-	-	2.205	2.205
<i>Ukupno sveobuhvatna dobit za razdoblje</i>	-	-	-	2.205	2.205
Prijenos u zakonske rezerve prema odluci Skupštine	-	2.350	-	(2.350)	-
<i>Transakcije s vlasnicima, priznate direktno u kapitalu</i>	-	2.350	-	(2.350)	-
Stanje na dan 31. decembra 2008.	8.312	18.067	251	2.928	29.558
Stanje na dan 1. januara 2009.	8.312	18.067	251	2.928	29.558
Dobit razdoblja	-	-	-	2.982	2.982
<i>Ukupno sveobuhvatna dobit za razdoblje</i>	-	-	-	2.982	2.982
Prijenos u zakonske rezerve prema odluci Skupštine	-	3.179	(251)	(2.928)	-
<i>Transakcije s vlasnicima, priznate direktno u kapitalu</i>	-	3.179	(251)	(2.928)	-
Stanje na dan 31. decembra 2009.	8.312	21.246	-	2.982	32.540

Računovodstvene politike i ostale bilješke na stranicama od 10 do 94 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Izveštaj o novčanom toku

za godinu

	Grupa 2009. '000 KM	Grupa 2008. '000 KM	Društvo 2009. '000 KM	Društvo 2008. '000 KM
Novčani tokovi iz poslovnih aktivnosti				
Dohit prije poreza	3.319	2.427	3.343	2.494
Amortizacija nekretnina i opreme	1.307	748	586	536
Amortizacija nematerijalne imovine	126	142	11	12
Otpis opreme	188	1	17	1
Prihod od prodaje nekretnine i opreme	-	(301)	-	(301)
Udio u gubitku pridruženih pravnih lica	(6)	(125)	-	-
(Otpuštanje)/povećanje rezervisanja za obaveze i troškove	(1.658)	409	(1.675)	447
Finansijski troškovi	766	414	678	254
Finansijski prihod	(2.998)	(2.989)	(3.070)	(3.031)
Povećanje zaliha	(39)	-	(131)	-
Povećanje potraživanja iz ugovora o osiguranju i ostalih potraživanja	(3.159)	(2.677)	(3.459)	(1.440)
Smanjenje/(Povećanje) zajmova i potraživanja	5.207	(1.421)	3.235	(1.690)
Primici od kamata	1.662	2.410	1.926	2.238
Primici od dividendi	40	66	40	66
Primici od naknada	212	185	212	185
Povećanje rezervi za ugovore o osiguranju	2.514	6.018	2.514	6.018
Povećanje udjela reosiguranja u rezervama za ugovore o osiguranju	(1.037)	(1.399)	(1.037)	(1.399)
Povećanje odgođenih troškova pribave	(216)	(99)	(216)	(99)
Povećanje /(smanjenje) obaveza iz ugovora o osiguranju, ostalih obaveza i odgođenih prihoda	386	1.116	(89)	(122)
(Korištenje)/povećanje rezervisanja za obaveze i troškove	(121)	(76)	(158)	(193)
Smanjenje potraživanja za unaprijed plaćeni porez na dobit	835	169	827	185
Neto novac iz poslovnih aktivnosti	7.328	5.018	3.554	4.161
Novčani tokovi iz ulagačkih aktivnosti				
Priljevi iz ulaganja u nekretnine	98	-	98	-
Izdaci za stjecanje ulaganja koja se drže do dospijanja	(100)	(4.141)	(100)	(4.141)
Izdaci za stjecanje imovine namijenjene prodaji	(40)	(809)	(40)	(809)
Stjecanje podružnica, neto od stečene gotovine	(190)	(2.422)	(373)	(2.552)
Dokapitalizacija Autocentra doo	-	-	-	(700)
Izdaci za stjecanje nematerijalne imovine	(63)	(23)	-	-
Izdaci za stjecanje nekretnine i opreme	(3.571)	(2.349)	(258)	(927)
Izdaci za stjecanje imovine raspoložive za prodaju	(2)	-	(2)	-
Primici od prodaje nekretnine i opreme	-	617	-	617
Neto novac iz ulagačkih aktivnosti	(3.868)	(9.127)	(675)	(8.512)
Novčani tokovi iz finansijskih aktivnosti				
Plaćene usluge za brokere	(4)	(5)	(4)	(5)
Plaćene kamate na uzete zajmove	(24)	(148)	(7)	(22)
Povećanje/(smanjenje) uzetih zajmova	(613)	110	-	-
Neto novac iz finansijskih aktivnosti	(641)	(43)	(11)	(27)
Neto povećanje/(smanjenje) novca i novčanih ekvivalenata	2.819	(4.152)	2.868	(4.378)
Novac i novčani ekvivalenti na početku godine	4.846	8.998	4.545	8.923
Novac i novčani ekvivalenti na kraju godine	7.665	4.846	7.413	4.545

Računovodstvene politike i ostale bilješke na stranicama od 10 do 94 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Bilješke uz finansijske izvještaje

1.1 Društvo koje je predmet izvještavanja

Triglav BH Osiguranje d.d. ("Društvo") je dioničko društvo osnovano i sa sjedištem u Sarajevu, Dolina 8. Društvo je matično društvo Grupe Triglav BH Osiguranje ("Grupa").

Društvo je mješovito osiguravajuće društvo koje nudi proizvode životnog i neživotnog osiguranja u Bosni i Hercegovini. Poslovanje Društva predmet je Zakona o društvima za osiguranje u privatnom osiguranju, u skladu s kojim finansijsko izvještavanje Društva regulira Agencija za nadzor osiguranja Federacije Bosne i Hercegovine ("Agencija za nadzor osiguranja") koja je centralna institucija za praćenje osigurateljske djelatnosti u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Većinski vlasnik Društva (68,94% glasačkih prava) i u konačnici matično društvo je Zavarovalnica Triglav d.d., dioničko društvo osnovano i sa sjedištem u Sloveniji kao mješovito osiguravajuće društvo.

1.2 Osnova za pripremu izvještaja

(a) Izjava o usklađenosti

Ovi finansijski izvještaji sastoje se od konsolidovanih i odvojenih finansijskih izvještaja Društva, kako je definirano Međunarodnim računovodstvenim standardom 27 „*Konsolidovani i odvojeni finansijski izvještaji*“.

Konsolidovani i odvojeni finansijski izvještaji pripremljeni su u skladu s Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI).

Finansijski izvještaji odobreni su za izdavanje od strane Uprave na dan 05. aprila 2010. i dostavljeni Nadzornom odboru na prihvatanje.

(b) Funkcionalna i prezentacijska valuta

Finansijski izvještaji iskazani su u konvertibilnim markama („KM“) koja je funkcionalna valuta. Vrijednosti su zaokružene na najbližu hiljadu (ako drugačije nije navedeno).

Centralna banka Bosne i Hercegovine („CBBiH“) provodi politiku tečaja na principu „currency board-a“ prema kojem je KM vezana za EUR u odnosu 1 : 1,95583 koji je korišten kroz 2008. i 2009. godinu. Očekuje se da će se ovo zadržati i u doglednoj budućnosti.

(c) Osnova mjerenja

Finansijski izvještaji sastavljeni su na osnovu historijskog troška ili amortiziranog troška, umanjenom za odgovarajuće umanjenje vrijednosti, tamo gdje je prikladno.

(d) Korištenje procjena i prosudbi

Priprema finansijskih izvještaja u skladu s MSFI zahtijeva od Uprave donošenje prosudbi, procjena i pretpostavki koje utiču na primjenu politika i iskazane iznose imovine, obaveza, prihoda i rashoda. Procjene i uz njih vezane pretpostavke zasnivaju se na historijskom iskustvu i raznim drugim faktorima za koje se smatra da su razumni u danim uslovima i uz raspoložive informacije na datum izrade finansijskih izvještaja, a rezultat koji čini osnovu za prosuđivanje knjigovodstvene vrijednosti imovine i obaveza koja nije lako utvrdiva iz drugih izvora. Stvarni rezultati mogu se razlikovati od ovih procjena.

Procjene i uz njih vezane pretpostavke kontinuirano se pregledaju. Izmjene računovodstvenih procjena priznaju se u razdoblju u kojem je procjena izmijenjena i budućim razdobljima, ako izmjenjena utječe i na njih.

Prosudbe Uprave koje se odnose na primjenu MSFI-a koje imaju značajan uticaj na finansijske izvještaje i procjene sa znatnim rizikom mogućeg značajnog usklađenja u idućoj godini opisane su u bilješci 1.4.

1.3 Značajne računovodstvene politike

(a) Osnova konsolidacije

Konsolidovane finansijske izvještaje čine Društvo i njegove podružnice (zajedno "Grupa"), zajedno sa udjelom Grupe u pridruženom pravnom licu.

Podružnice

Podružnice su sva društva pod kontrolom Grupe. Kontrola postoji kada Grupa može upravljati finansijskim i poslovnim politikama na takav način da ostvari korist od aktivnosti podružnica. Postojanje i učinak potencijalnih glasačkih prava koja je moguće trenutno izvršiti ili konvertirati, uzima se u obzir kod određivanja kontrolira li Grupa drugo društvo. Finansijski izvještaji podružnica se uključuju metodom pune konsolidacije od datuma kada je kontrola prenesena na Grupu do datuma prestanka kontrole.

Metoda kupnje koristi se za evidentiranje stjecanja podružnice od strane Grupe. Trošak stjecanja podružnice mjeri se po fer vrijednosti dane imovine, izdanih vlasničkih instrumenata i nastalih ili preuzetih obaveza na datum razmjene, uvećano za troškove koji se mogu izravno pripisati stjecanju. Stečena prepoznatljiva imovina i obaveze i preuzete potencijalne obaveze u poslovnim kombinacijama početno se vrednuju po fer vrijednosti na datum stjecanja, neovisno o udjelu interesa manjinskih dioničara. Višak troška stjecanja iznad fer vrijednosti udjela Grupe u stečenoj prepoznatljivoj neto imovini, uključujući i nematerijalnu imovinu, evidentira se kao goodwill. Ukoliko je trošak stjecanja manji od fer vrijednosti neto imovine stečene podružnice, razlika se priznaje izravno u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti.

Stanja i transakcije među članicama Grupe te sva nerealizirana dobit iz transakcija među članicama Grupe, uključujući i one iz poslovnih aktivnosti s kojima Grupa neće nastaviti, eliminišu se pri izradi konsolidiranih finansijskih izvještaja. Nerealizirani gubici također se eliminišu, ali se uzimaju u obzir kao indikator umanjenja vrijednosti prenesene imovine. Računovodstvene politike podružnica promijenjene su prema potrebi kako bi se osigurala usklađenost s politikama Grupe.

Transakcije s manjinskim dioničarima

Grupa primjenjuje politiku tretiranja transakcija s manjinskim dioničarima kao transakcija sa strankama izvan Grupe. Prodaja manjinskim dioničarima rezultira dobitima i gubicima Grupe koji se iskazuju u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti. Kupnje od manjinskih dioničara mogu rezultirati nastankom goodwill-a, koji je razlika između plaćene naknade i udjela stečene knjigovodstvene vrijednosti neto imovine podružnice.

Pridružena pravna lica

Pridružena pravna lica su društva nad kojima Grupa ima značajan uticaj, ali nema kontrolu, što uglavnom obuhvata udjele od 20% do 50% glasačkih prava. Ulaganja u pridružena pravna lica običavaju se primjenom metode udjela te se početno priznaju po trošku stjecanja. Ulaganja Grupe u pridružena pravna lica uključuju i goodwill (umanjen za akumulirani gubitak od umanjenja vrijednosti) utvrđen prilikom sticanja.

Udio Grupe u dobitima ili gubicima njezinih pridruženih pravnih lica nakon sticanja priznaje se u bilansu uspjeha, a njezin udio u kretanjima u rezervama nakon sticanja iskazuje se u rezervama. Knjigovodstvena vrijednost ulaganja koriguje se za ukupna kretanja nakon sticanja. Kada je udio Grupe u gubicima pridruženog pravnog lica jednak ili veći od njezinog udjela u pridruženom društvu, uključujući bilo koja druga neosigurana potraživanja, Grupa prestaje priznavati daljnje gubitke, osim ukoliko ima daljnje obaveze prema pridruženom pravnom licu ili je izvršila plaćanja u korist pridruženog pravnog lica.

Nerealizirani dobiti iz transakcija između Grupe i njezinih pridruženih pravnih lica eliminišu se do visine udjela Grupe u pridruženom pravnom licu. Nerealizirani gubici također se eliminišu, osim ako transakcija pruža dokaz o umanjenju vrijednosti prenesene imovine.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(b) Preračunavanje stranih valuta

Transakcije u stranim valutama preračunavaju se u funkcionalnu valutu po kursu važećem na dan transakcije. Monetarna imovina i obaveze denominirane u stranoj valuti na datum izvještaja preračunavaju se u funkcionalnu valutu po kursu važećem na datum izvještavanja. Dobici i gubici nastali po osnovi kursnih razlika monetarnih stavaka predstavljaju razliku amortiziranog troška u funkcionalnoj valuti na početku razdoblja, usklađenog za efektivnu kamatu i plaćanja tokom perioda, i amortiziranog troška u stranoj valuti preračunatog po tečaju važećem na kraju perioda. Nemonetarna imovina i obaveze denominirane u stranoj valuti koje se mjere po fer vrijednosti preračunavaju se u funkcionalnu valutu prema važećem tečaju na datum kada je njihova fer vrijednost utvrđena. Tečajne razlike proizašle iz preračunavanja priznaju se u bilansu uspjeha.

Promjene fer vrijednosti monetarnih vrijednosnih papira denominiranih u stranoj valuti ili vezanih uz stranu valutu klasificiranih kao raspoložive za prodaju raščlanjuju se na tečajne razlike proizašle iz promjena amortiziranog troška vrijednosnih papira i druge promjene knjigovodstvene vrijednosti vrijednosnih papira. Kursne razlike priznaju se u bilansu uspjeha kao dio dobiti ili gubitka od kursnih razlika od revaluacije monetarne imovine i obaveza prezentiranih u sklopu prihoda od investicija ili rashoda od investicija u bilansu uspjeha. Na datum bilansa stanja Grupa nije imala nemonetarnih vrijednosnih papira denominiranih u stranoj valuti ili vezanih uz stranu valutu klasificiranih kao raspoloživi za prodaju.

Najznačajnija valuta za koju Grupa veže svoje obaveze (matematička rezerva životnog osiguranja) i prihode (premiju životnog osiguranja) i troškove (naknade životnog osiguranja) je EUR, dok je najveći dio imovine iskazan u KM.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(c) Nekretnine i oprema

Nekretnine i oprema su materijalna imovina koja se drži s namjerom upotrebe u svrhu pružanja usluga ili u administrativne svrhe.

Priznavanje i mjerenje

Nekretnine i oprema mjere se po povijesnom ili pretpostavljenom trošku nabave umanjenom za akumuliranu amortizaciju i gubitke od umanjenja vrijednosti.

Naknadni troškovi

Troškovi zamjene dijela nekretnina i opreme priznaju se u knjigovodstveni iznos imovine samo ako je vjerovatno da će buduće ekonomske koristi povezane s imovinom pritijecati u Grupi i ako se trošak nabave može pouzdano izmjeriti. Troškovi svakodnevnih popravaka na nekretninama i opremi priznaju se u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti kako nastaju.

Amortizacija

Amortizacija se priznaje u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti linearnom metodom tokom procijenjenog korisnog vijeka upotrebe pojedinih dijelova nekretnina i opreme. Imovina u finansijskom najmu amortizira se tokom razdoblja ugovora o najmu ili tokom procijenjenog korisnog vijeka, ovisno o tome koje je kraće. Zemljišta i imovina u pripremi se ne amortiziraju.

Procijenjeni korisni vijek upotrebe prikazan je u nastavku:

	2009. i 2008.
Zgrade	33 – 66 godina
Oprema i najmeštaj	3 – 10 godina
Ulaganja u tuđu imovinu	5 godina

Metode amortizacije i korisnik vijek preispituju se, i ukoliko je potrebno prepravljaju, na svaki datum izvještavanja.

Knjigovodstvena vrijednost imovine odmah se smanjuje do nadoknadivog iznosa ako je knjigovodstvena vrijednost veća od procijenjenog nadoknadivog iznosa.

Dobici ili gubici od otuđenja utvrduju se uspoređujući ostvarenu prodajnu cijenu i knjigovodstvenu vrijednost imovine te se uključuju u izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(d) Ulaganja u nekretnine

Ulaganja u nekretnine iskazana su po trošku nabave umanjenom za akumuliranu amortizaciju i umanjenje vrijednosti. Ulaganja u nekretnine obuhvaćaju ulaganja Grupe u nekretnine s namjerom ostvarivanja zarade od najamnine ili porasta tržišne vrijednosti.

Sva ulaganja u nekretnine, osim imovine u pripremi, amortiziraju se linearnom metodom po propisanim stopama utvrđenim tako da se trošak nabave imovine otpisuje u toku procijenjenog korisnog vijeka upotrebe imovine kako slijedi:

Zgrade	2009. i 2008. 33 – 77 godina
--------	--

Korisni vijek upotrebe provjerava se i korigira, ukoliko je potrebno, na svaki datum izvještavanja.

(e) Nematerijalna imovina

Goodwill

Goodwill koji nastaje kod stjecanja predstavlja višak troška stjecanja u odnosu na udio Grupe u fer vrijednosti stečene neto imovine, koju je moguće posebno prepoznati, na datum kupnje uključujući i nematerijalnu imovinu. Goodwill ostvaren prilikom stjecanja podružnica i uključen je u nematerijalnu imovinu. Goodwill nastao prilikom stjecanja pridruženih pravnih lica uključen je u stavku ulaganja u pridružena pravna lica.

Najmanje jednom godišnje goodwill se provjerava radi umanjenja vrijednosti. Gubici od umanjenja vrijednosti goodwill-a ne mogu se naknadno ukinuti. Dobici i gubici od prodaje subjekta uključuju knjigovodstvenu vrijednost goodwill-a koji se odnosi na prodani subjekt.

Goodwill se alokira na jedinice koje generiraju gotovinu, ili skupine jedinica koje generiraju gotovinu, za koje se očekuje da će imati koristi od poslovne kombinacije prilikom koje je goodwill nastao.

Odgodeni troškovi pribave – ugovori o osiguranju

Troškovi pribave uključuju sve troškove nastale direktno i indirektno u vezi sa zaključivanjem novih ugovora o osiguranju i obnovi postojećih ugovora.

Odgodeni troškovi pribave za neživotna osiguranja odnose se na provizije (osim za obnovu polica) koje su plaćene agentima i plate djelatnika zaposlenih u pribavi nastale pri zaključivanju polisa osiguranja u toku finansijske godine, ali koje se odnose na iduću finansijsku godinu, te ostale varijabilne troškove ugovaranja i izdavanja polica. Opšti troškovi prodaje i opšti troškovi pojedinih skupina osiguranja se ne razgraničavaju. Za poslove neživotnog osiguranja, odgođeni troškovi pribave na datum izvještavanja izračunavaju se usporedbom rezervi za prijenosne premije na datum izvještavanja s bruto premijama polisiranim tokom godine, razgraničavajući uporedivi dio troškova pribave.

Za poslove životnog osiguranja, troškovi pribave uključeni su u izračun rezervi životnog osiguranja temeljem Zillmerizacije. Kao takvi odgođeni troškovi pribave za životna osiguranja ne prikazuju se kao posebna pozicija u izvještaju o finansijskom položaju.

Nadoknadivi iznos odgođenih troškova pribave procjenjuje se na svaki datum izvještavanja kao dio testa adekvatnosti obaveza.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(c) Nematerijalna imovina (nastavak)

Ostala nematerijalna imovina

Ostala nematerijalna imovina stečena od strane Grupe, koja ima konačan vijek upotrebe, iskazuje se po nabavnoj vrijednosti umanjenom za akumuliranu amortizaciju i gubitke od umanjenja vrijednosti.

Naknadni troškovi

Naknadni troškovi kapitaliziraju se samo ako povećavaju buduće ekonomske koristi od imovine na koju se odnose. Svi ostali troškovi, priznaju se u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti kako nastaju.

Amortizacija

Amortizacija se priznaje u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti linearnom metodom tokom procijenjenog korisnog vijeka upotrebe nematerijalne imovine, od dana kada je raspoloživa za upotrebu. Procijenjeni korisni vijek upotrebe prikazan je u nastavku:

	2009. i 2008.
Software	5 godina
Ostala nematerijalna imovina - prava	10 godina

Korisni vijek upotrebe provjerava se i korigira, ukoliko je potrebno, na svaki izvještavanje. Dobici i gubici od otudjenja utvrđuju se uspoređujući ostvarenu prodajnu cijenu i knjigovodstvenu vrijednost imovine te se uključuju u bilansu uspjeha.

(f) Najmovi – Grupa kao najmodavac

Finansijski najam

Najam kod kojeg Grupa kao najmodavac prenosi suštinski sve rizike i koristi vezane uz vlasništvo te imovine primatelju najma klasificiraju se kao finansijski najam. Potraživanje se priznaje u iznosu koji odgovara sadašnjoj vrijednosti plaćanja najma, uključujući garantovanu rezidualnu vrijednost. Razlika između ukupnog potraživanja i sadašnje vrijednosti potraživanja predstavlja nezarađeni finansijski prihod koje se priznaje kroz razdoblje najma metodom efektivne kamatne stope. Potraživanja po finansijskom najmu uključena su u ostala potraživanja.

Operativni najam

Najam kod kojeg Grupa kao davatelj najma ne prenosi suštinski sve rizike i koristi vezane uz vlasništvo uključuje se u materijalnu i nematerijalnu imovinu po trošku nabave umanjenom za akumuliranu amortizaciju. Prihod od najma imovine u operativnom najmu priznaje se u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti po linearnoj metodi tokom trajanja najma.

(g) Najmovi – Grupa kao najmoprimac

Najam kod kojeg Grupa kao najmoprimac preuzima suštinski sve rizike i nagrade povezane sa vlasništvom, klasificira se kao finansijski najam. Do datuma izvještavanja Grupa nije imala imovinu po kojoj je najmoprimac. Ostali najmovi su operativni najmovi, a imovina unajmljena od Grupe kao najmoprimca se ne prikazuje u izvještaju o finansijskom položaju Grupe.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(h) Dugotrajna imovina i skupine imovine i obaveza namijenjene prodaji

Dugotrajna imovina (ili skupine imovine i obaveza namijenjenih prodaji) za koju se očekuje da će biti nadoknađena prvenstveno putem prodaje, a ne daljnjim korištenjem, klasificira se kao imovina namijenjena prodaji.

Prije klasifikacije u imovinu namijenjenu prodaji, imovina (ili stavke unutar skupine imovine i obaveza namijenjenih prodaji) vrednuje se u skladu s računovodstvenim politikama Grupe za mjerenje nakretnina i opreme. Nakon toga se imovina (ili skupina imovine i obaveza namijenjenih prodaji) mjeri po knjigovodstvenoj vrijednosti ili fer vrijednosti umanjenoj za trošak prodaje, ovisno o tome koji je iznos niži.

Umanjenje vrijednosti za skupinu imovine i obaveza namijenjenih prodaji se prvo raspoređuje na goodwill, a naknadno na preostalu imovinu i obaveze proporcionalnom metodom, s tim da se gubitak ne raspoređuje na zalihe, finansijsku imovinu, odgođenu poreznu imovinu, imovinu s osnove primanja zaposlenih i ulaganja u nekretnine, koje treba nastaviti mjeriti u skladu s računovodstvenim politikama Grupe.

Umanjenja vrijednosti pri početnom raspoređivanju u kategoriju namijenjenu prodaji i naknadni dobiti ili gubici od ponovnog vrednovanja priznaju se u bilansu uspjeha. Dobici se ne priznaju u iznosu većem od eventualnog kumulativnog umanjenja vrijednosti.

(i) Zalihe

Zalihe se iskazuju po trošku ili neto nadoknadivoj vrijednosti, zavisno o tome što je niže. Trošak obuhvata fakturnu cijenu robe i sve režijske i indirektno troškove rada povezane s dovođenjem zaliha do njihove sadašnje lokacije i u sadašnje stanje. Trošak se utvrđuje primjenom metode prosječnog ponderisanog troška. Neto nadoknativa vrijednost predstavlja očekivanu cijenu umanjenu za sve očekivane troškove proizvodnje, marketinga, prodaje i distribucije.

(j) Finansijski instrumenti

Klasifikacija i priznavanje

Grupa klasificira svoje finansijske instrumente u sljedeće kategorije: zajmovi i potraživanja, finansijska imovina raspoloživa za prodaju, ulaganja koja se drže do dospijeaća i ostale finansijske obaveze. Klasifikacija ovisi o namjeri s kojom su finansijska imovina i obaveze stečeni. Uprava određuje klasifikaciju finansijske imovine i obaveza prilikom početnog priznavanja i, ukoliko je prikladno, ponovno je procjenjuje na svaki datum izvještavanja. Na datum izvještavanja Grupa nije imala finansijsku imovinu po fer vrijednost kroz bilans uspjeha.

Zajmovi i potraživanja

Zajmovi i potraživanja uključuju nederivativnu finansijsku imovinu koja ima fiksna ili određiva plaćanja te koja ne kotira na aktivnom tržištu. Zajmovi i potraživanja nastaju kada Grupa odobrava novčana sredstva komitentima bez namjere trgovanja s tim potraživanjima te uključuju zajmove osiguranicima i depozite kod banaka.

Ulaganja koja se drže do dospijeaća

Ulaganja koja se drže do dospijeaća su nederivativna finansijska imovina koja ima fiksna ili određiva plaćanja i fiksno dospijeaće, za koju Grupa ima pozitivnu namjeru i sposobnost držanja do dospijeaća. Navedena kategorija uključuje određene dužničke vrijednosnice.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(j) Finansijski instrumenti (nastavak)

Finansijska imovina raspoloživa za prodaju

Finansijska imovina raspoloživa za prodaju uključuje nederivativnu finansijsku imovinu koja je raspoređena u ovu kategoriju ili nije raspoređena niti u jednu drugu kategoriju. Finansijska imovina raspoređena kao raspoloživa za prodaju namjerava se držati na neodređeno vrijeme, ali se može prodati u svrhu održavanja likvidnosti ili u slučaju promjene kamatnih stopa, kursnih razlika ili cijena vlasničkih instrumenata. Finansijska imovina raspoloživa za prodaju uključuje ulaganja u vlasničke vrijednosne papire.

Ostale finansijske obaveze

Ostale finansijske obaveze su sve finansijske obaveze koje nisu raspoređene u kategoriju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha. Ostale finansijske obaveze uključuju uzete kredite i ostale obaveze.

Priznavanje i prestanak priznavanja

Kupovina i prodaja finansijske imovine raspoložive za prodaju priznaje se na datum trgovanja, odnosno datum kada se Grupa obavezuje na kupovinu ili prodaju instrumenta. Zajmovi i potraživanja i finansijske obaveze koje se vode po amortiziranom trošku priznaju se u trenutku kada je finansijska imovina predana zajmoprimcima, odnosno obaveza primljena od zajmodavaca.

Grupa prestaje priznavati finansijsku imovinu (u cijelosti ili djelomično) kada isteknu prava na primitke gotovinskih tokova od finansijske imovine ili kada izgubi kontrolu nad ugovornim pravima nad tom finansijskom imovinom. Navedeno se događa kada Grupa prenese suštinski sve rizike i koristi od vlasništva na drugi poslovni subjekt ili kada su prava ostvarena, predana ili istekla.

Grupa prestaje priznavati finansijske obaveze samo kada one prestanu postojati, tj. kada su ispunjene, otkazane ili istekle. Ukoliko se uslovi finansijske obaveze promijene, Grupa će prestati priznavati tu obavezu i istovremeno priznati novu finansijsku obavezu s novim uslovima.

Realizirani dobiti i gubici od prodaje finansijskih instrumenata računaju se metodom prosječnog ponderiranog troška stjecanja.

Početno i naknadno mjerenje

Finansijska imovina i obaveze početno se priznaju po fer vrijednosti uvećanoj za transakcijske troškove koji se direktno povezuju sa sticanjem ili izdavanjem finansijske imovine ili finansijske obaveze.

Nakon početnog priznavanja, Grupa vrednuje finansijsku imovinu raspoloživu za prodaju po njihovoj fer vrijednosti, bez umanjenja za troškove pribave. Vlasničke vrijednosnice klasificirane kao raspoložive za prodaju koje nemaju kotiranu tržišnu cijenu na aktivnom tržištu i čija se fer vrijednost ne može pouzdano utvrditi vrednuju se po trošku sticanja umanjenom za umanjenje vrijednosti.

Zajmovi i potraživanja i finansijska imovina koja se drži do dospeljeća vrednuju se po amortiziranom trošku umanjenom za umanjenja vrijednosti. Finansijske obaveze koje se ne raspoređuju u skupinu po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha vrednuju se po amortiziranom trošku. Premije i diskonti, uključujući početne transakcijske troškove, uključuju se u knjigovodstveni iznos pripadajućeg instrumenta te amortiziraju koristeći efektivnu kamatnu stopu tog instrumenta.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(j) Finansijski instrumenti (nastavak)

Dobici i gubici

Dobici i gubici proizašli od promjene fer vrijednosti monetarne imovine raspoložive za prodaju priznaju se u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti. Gubici od umanjenja vrijednosti, dobit i gubitak od tečajnih razlika, prihod od kamata te amortizacija premije ili diskonta uz primjenu metode efektivne kamatne stope, za monetarnu imovinu raspoloživu za prodaju, priznaju se kroz dobit ili gubitak. Prihod od dividendi priznaje se kroz dobit ili gubitak. U trenutku prodaje ili drugačijeg prestanka priznavanja finansijske imovine raspoložive za prodaju, svi kumulativni dobiti ili gubici prenose se u dobit ili gubitak.

Dobici i gubici od finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortiziranom trošku mogu također nastati prilikom prestanka priznavanja ili umanjenja vrijednosti finansijskog instrumenta i priznaju se u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti.

Umanjenje vrijednosti finansijske imovine

Grupa na svaki datum izvještavanja provjerava postoje li objektivni dokazi za umanjenje vrijednosti finansijske imovine koja nije klasificirana kao finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha. Umanjenje vrijednosti finansijske imovine provodi se ukoliko postoji objektivni dokaz da je nastupio događaj koji uzrokuje umanjenje vrijednosti nakon početnog priznavanja imovine te navedeni događaj koji uzrokuje umanjenje vrijednosti ima uticaj na buduće novčane tokove od imovine, koji se može pouzdano procijeniti.

Grupa uzima u obzir dokaz o umanjenju vrijednosti na pojedinačnu imovinu te na zbirnoj osnovi. Sva pojedinačno značajna finansijska imovina provjerava se zbog umanjenja vrijednosti na pojedinačnoj osnovi. Sva pojedinačno značajna finansijska imovina za koju nije prepoznato umanjenje vrijednosti uključuje se u osnovicu za provjeru umanjenja vrijednosti na zbirnoj osnovi zbog umanjenja koje je nastalo, ali nije još prepoznato na datum izvještavanja. Imovina koja nije pojedinačno značajna, provjerava se na zbirnoj osnovi za umanjenje vrijednosti grupirajući finansijsku imovinu (koja se vodi po amortiziranom trošku) na osnovi sličnih obilježja rizika.

Objektivni dokaz umanjenja vrijednosti finansijske imovine (uključujući vlasničke vrijednosnice) uključuje nepodmirenje obaveza ili kašnjenje dužnika, restrukturiranje kredita ili predujma od strane Grupe prema uslovima koje Grupa inače ne bi razmatralo, indikacije da će dužnik ili izdavatelj ući u stečajni postupak, nestanak aktivnog tržišta za vrijednosnicu, ili ostale dostupne podatke vezane uz skupinu imovine, kao što su nepovoljne promjene u platnom položaju dužnika ili izdavatelja unutar te skupine, ili ekonomski uslovi koji su povezani s nepodmirenjima obaveza unutar te skupine.

Gubitak od umanjenja vrijednosti imovine koja se vodi po amortiziranom trošku utvrđuje se kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti finansijske imovine i sadašnje vrijednosti očekivanih gotovinskih tokova diskontiranih originalnom efektivnom stopom te imovine. Gubici se priznaju u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti te odražavaju u rezervaciji za umanjenje vrijednosti kredita i predujmova. Kamata na imovinu s umanjenom vrijednošću i dalje se priznaje kao amortizacija diskonta. Ukoliko naknadni događaj rezultira smanjenjem iznosa gubitka od umanjenja vrijednosti, prethodno priznati gubitak od umanjenja vrijednosti se umanjuje kroz dobit ili gubitak.

U slučaju vlasničkih ulaganja klasificiranih kao raspoloživa za prodaju, značajno ili produženo smanjenje fer vrijednosti ulaganja ispod troška stjecanja uzima se u obzir kod utvrđivanja je li vrijednost imovine umanjena. Ukoliko postoji takav dokaz za vlasničke vrijednosnice raspoložive za prodaju, kumulativni gubitak, utvrđen kao razlika između troška stjecanja i tekuće fer vrijednosti, umanjen za gubitak od umanjenja vrijednosti po toj finansijskoj imovini prethodno priznat u dobit ili gubitak, prenosi se iz ostale sveobuhvatne dobiti i priznaje kao dobit ili gubitak. Gubici od umanjenja vrijednosti priznati kao dobit ili gubitak u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti po vlasničkim vrijednosnicama ne ukidaju se naknadno kroz dobit ili gubitak.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(j) Finansijski instrumenti (nastavak)

Ukoliko naknadni događaj rezultira povećanjem fer vrijednosti dužničkih vrijednosnica raspoloživih za prodaju, prethodno priznati gubitak od umanjenja vrijednosti se vraća kroz dobit ili gubitak. Međutim, svaki naknadni oporavak fer vrijednosti vlasničkih vrijednosnica raspoloživih za prodaju, za koje je priznato umanjenje vrijednosti, priznaje se direktno u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti. Promjene u rezervaciji za umanjenje vrijednosti koje se odnose na vremenensku vrijednost novca su sastavni dio prihoda od kamata.

Specifični instrumenti

Depoziti kod banaka

Depoziti kod banaka klasificiraju se kao zajmovi i potraživanja i vrednuju se po amortiziranom trošku umanjenom za gubitke od umanjenja vrijednosti.

Zajmovi dati klijentima

Zajmovi dati klijentima osiguranja klasificiraju se kao zajmovi i potraživanja i iskazuju se neto od umanjenja vrijednosti kako bi se prikazali procijenjeni nadoknadivi iznosi.

Vlasnički vrijednosni papiri

Vlasnički vrijednosni papiri klasificiraju se kao finansijska imovina raspoloživa za prodaju i vrednuje se po fer vrijednosti, osim ukoliko ne postoji pouzdana mjera fer vrijednosti, kada se one vrednuju po trošku sticanja, smanjenom za umanjenje vrijednosti.

Dužničke vrijednosnice

Dužničke vrijednosnice izdane od lokalnih banaka klasificirane su kao finansijska imovina koja se drži do dospijanja.

Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja

Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja iskazuju se po trošku umanjenom za umanjenja vrijednosti (vidi računovodstvenu politiku 1.3 (p)).

Ulaganja u podružnice i pridružena pravna lica

Ulaganja u podružnice i pridružena pravna lica iskazana su po trošku umanjenom za umanjenje vrijednosti u odvojenim, nekonsolidovanim finansijskim izvještajima Društva. Ulaganja u podružnice konsolidovana su metodom pune konsolidacije u konsolidovanim finansijskim izvještajima, dok su ulaganja u pridružena društva obračunavaju po metodi udjela.

Uzeti zajmovi

Uzeti zajmovi inicijalno se priznaju po fer vrijednosti, umanjenoj za pripadajuće transakcijske troškove. Naknadno vrednovanje provodi se po amortiziranom trošku i svaka razlika između primitaka (umanjenih za transakcijske troškove) i iznosa koji se plaća po dospijanju priznaje se kroz dobit i gubitak tijekom razdoblja trajanja zajma metodom efektivne kamatne stope.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(j) Finansijski instrumenti (nastavak)

Obaveze prema dobavljačima i ostale obaveze

Obaveze prema dobavljačima i ostale obaveze početno se priznaju po fer vrijednosti i naknadno po amortiziranom trošku.

Netiranje finansijskih instrumenata

Finansijska imovina i obaveze se netiraju, te se u izvještaju o finansijskom položaju iskazuju u neto iznosu, u slučaju kada postoji zakonski provedivo pravo na prijebaj priznatih iznosa i postoji namjera namire na neto principu ili istovremeno stjecanja imovine i podmirenja obaveza.

Prihodi i rashodi se iskazuju u neto iznosu samo kada je to dozvoljeno računovodstvenim standardima ili kada dobiti i gubici proizlaze iz grupe sličnih transakcija.

(k) Novac i novčani ekvivalenti

Novac i novčani ekvivalenti sadržani u izvještaju o finansijskom položaju i izvještaju o novčanom toku uključuju novac u banci i blagajni.

(l) Troškovi osoblja

Kratkoročni troškovi

U ime svojih uposlenika, Grupa plaća penziono i zdravstveno osiguranje na i iz bruto plate koji su obračunati na bruto isplaćenu platu, kao i porez na plate koji se računa na isplaćenu neto platu. Grupa gore navedene doprinose plaća u Federalni penzioni i zdravstveni fond, po zakonskim stopama važećim tokom godine. Nadalje, topli obrok, prijevoz i regres su plaćeni u skladu sa lokalnim zakonskim propisima. Ovi troškovi su prikazani u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti u periodu u kojem su troškovi plata nastali.

Obaveze za doprinose za definirane penzione planove priznaju se kao trošak u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti u periodu u kojem su troškovi nastali.

Dugoročni troškovi: otpremnine za penzije i bonusi za prijevremeno penzionisanje

Grupa je obavezna isplaćivati otpremnine prilikom odlaska uposlenika u penziju u iznosu od minimalno 3 prosječne mjesečne plate tog uposlenika ili tri puta prosječne plate u Federaciji Bosne i Hercegovine u periodu od tri mjeseca nakon odlaska u penziju (u ovisnosti što je povoljnije za uposlenika).

Obaveze i troškovi se određuju pomoću metode projektovanja po jedinici prava. Ova metoda polazi od toga da svaki period službe dovodi do stvaranja dodatne jedinice prava na naknadu, a svaka jedinica se odvojeno mjeri da bi se izračunala konačna obaveza. Obaveza se iskazuje u sadašnjoj vrijednosti budućih novčanih tokova koristeći se diskontnom stopom koja odgovara kamatnoj stopi na trogodišnji oročeni depozit u komercijalnim bankama što predstavlja zamjenu za kamatnu stopu državnih obveznica, koja bi se koristila u slučaju da vlada FBiH emituje ili izdaje obveznice

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(m) Porez na dobit

Porez na dobit bazira se na oporezivoj dobiti za godinu i sastoji se od tekućeg i odgođenog poreza. Trošak poreza na dobit iskazuje se u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti s izuzetkom poreza na dobit koji se odnosi na stavke priznate izravno u kapitalu i rezervama, kada se porez na dobit priznaje u kapitalu i rezervama.

Tekući porez predstavlja očekivanu poreznu obavezu obračunatu na oporezivu dobit za godinu, koristeći porezne stope koje su bile na snazi ili su u suštini bile važeće na datum izvještavanja i sva usklađenja porezne obaveze iz prethodnih razdoblja.

Odgođeni porezi priznaju se bilančnom metodom, odražavajući privremene razlike između knjigovodstvene vrijednosti imovine i obaveza za potrebe finansijskog izvještavanja i iznosa koji se koriste za potrebe izračuna poreza. Odgođeni porez ne priznaje se u slučaju ulaganja u podružnice ako se neće nadoknaditi u doglednoj budućnosti. Odgođeni porez izračunava se korištenjem poreznih stopa koje se očekuju primijeniti na privremene razlike kada će se one nadoknaditi ili namiriti, a na osnovi propisa koji su bili na snazi ili u suštini važeći na datum bilansa stanja.

Odgođena porezna imovina priznaje se do iznosa za koji je vjerojatno da će buduća oporeziva dobit biti dostatna za korištenje privremenih razlika. Odgođena porezna obaveza pregledava se na svaki datum izvještavanja te se smanjuje ukoliko više nije vjerojatno da će se povezana porezna korist moći realizirati.

Odgođena porezna imovina i obaveze se ne diskontiraju, a iskazuju se kao dugotrajna imovina i/ili dugoročne obaveze.

Dodatni porez na dobit proizašao prilikom distribucije dividendi priznaje se kada i povezana obaveza za plaćanje dividendi.

(n) Rezervacije

Rezervacija se priznaje kad Grupa, kao posljedicu prošlog događaja, ima sadašnju zakonsku ili izvedenu obavezu koja se može pouzdano procijeniti te je vjerojatno da će biti potreban odljev resursa koji sadrže ekonomske koristi radi podmirivanja te obaveze. Rezervacije se utvrđuju diskontiranjem očekivanih budućih novčanih tokova koristeći stopu prije poreza koja odražava trenutnu tržišnu procjenu vremenske vrijednosti novca i rizike specifične za tu obavezu.

Rezervacije za obaveze i troškove održavaju se na razini koju rukovodstvo Grupe smatra dovoljnom za pokrivanje nastalih gubitaka. Rukovodstvo određuje adekvatnost rezervacija na osnovi uvida u pojedine stavke, tekuće ekonomske uvjete, karakteristike rizika određenih kategorija transakcija kao i u ostale relevantne čimbenike.

Rezervacije se ukidaju samo za one troškove za koje je rezervacija izvorno priznata. Ako odljev ekonomskih koristi za podmirenje obaveza više nije vjerojatan, rezervacija se ukida.

(o) Dionički kapital

Redovni dionički kapital

Redovni dionički kapital predstavlja nominalnu vrijednost uplaćenih običnih dionica klasificiranih u poziciju kapitala i rezervi i denominiran je u KM.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(o) Dionički kapital (nastavak)

Ponovni otkup dioničkog kapitala

Kod otkupa vlastitog dioničkog kapitala, plaćeni iznos, uključujući troškove koji se mogu izravno povezati s otkupom, priznaje se kao promjena izravno u kapitalu i rezervama. Otkupljene dionice klasificiraju se kao trezorske dionice te predstavljaju odbitnu stavku od kapitala i rezervi.

Dividende

Dividende na redovne dionice se priznaju kao obaveza u razdoblju u kojem su izglasane.

Zakonske rezerve

Zakonske rezerve predstavljaju akumulirane prijenose iz zadržane dobiti u skladu sa Zakonom o privrednim društvima.

Zakonske se rezerve mogu iskoristiti za pokrivanje gubitaka koji su nastali u prijašnjim razdobljima, a koji se ne mogu pokriti iz dobiti tekuće godine ili kada nema drugih rezervi.

Statutarne rezerve

Statutarne rezerve predstavljaju akumulirane prijenose iz zadržane dobiti prema Odluci Skupštine.

Statutarne rezerve mogu iskoristiti za pokrivanje gubitaka koji su nastali u prijašnjim razdobljima, a koji se ne mogu pokriti iz dobiti tekuće godine ili kada nema drugih rezervi.

Zadržana dobit

Sva dobit za godinu, zadržana nakon raspoređivanja, prenosi se u rezerve.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(p) Umanjenje vrijednosti

Neto knjigovodstvena vrijednost imovine Grupe, izuzev odgođenih troškova pribave (molimo pogledajte računovodstvenu politiku 1.3 (e)), finansijske imovine (molimo pogledajte računovodstvenu politiku 1.3 (j)) i odgođene porezne imovine (molimo pogledajte računovodstvenu politiku 1.3 (m)) preispituje se na svaki datum bilansa stanja kako bi se utvrdilo postoje li indikacije umanjenja vrijednosti. Ako se utvrdi postojanje takvih indikacija, procjenjuje se nadoknadivi iznos imovine. Za imovinu koja nema konačan korisni vijek upotrebe (na datum izvještavanja Grupa nije imalo takve imovine) te nematerijalnu imovinu koja još nije u upotrebi, nadoknadivi iznos procjenjuje se na svaki datum izvještavanja.

Gubitak od umanjenja vrijednosti priznaje se kada je knjigovodstvena vrijednost imovine ili jedinice koja generira novac veća od njezinog nadoknativog iznosa. Jedinica koja generira novac je najmanja prepoznata grupa imovine koja generira novčane tokove, a koji se mogu zasebno identificirati od onih za drugu imovinu i grupe imovine. Gubitak od umanjenja vrijednosti priznaje se u dobitak ili gubitak. Gubitak od umanjenja vrijednosti priznat za imovinu koja generira novac raspodjeljuje se umanjujući knjigovodstvenu vrijednost imovine unutar te jedinice (skupine jedinica) na pro rata osnovi.

Gubitak od umanjenja vrijednosti goodwill-a ne ukida se kroz izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti.

Nadoknadivi iznos imovine i jedinice koja generira novac je vrijednost imovine u upotrebi ili neto prodajna cijena, ovisno o tome koji je iznos viši. Vrijednost u upotrebi se procjenjuje diskontiranjem očekivanih budućih gotovinskih tokova na njihovu sadašnju vrijednost koristeći diskontnu stopu prije poreza koja odražava trenutnu tržišnu procjenu vremenske vrijednosti novca i rizike specifične za tu imovinu.

Gubitak od umanjenja vrijednosti priznat prethodnih godina procjenjuje se na svaki datum izvještavanja radi utvrđivanja je li gubitak smanjen ili više ne postoji. Gubitak od umanjenja vrijednosti se ukida ukoliko je došlo do promjene u procjenama koje su bile korištene za određivanje nadoknativog iznosa. Gubitak od umanjenja vrijednosti se ukida samo do knjigovodstvene vrijednosti imovine, umanjene za akumuliranu amortizaciju, kakva bi bila izračunata da nije bio priznat gubitak od umanjenja vrijednosti.

(q) Izvještavanje po segmentima

Segment je zasebno prepoznatljiv dio Grupe koji je angažiran u proizvodnji proizvoda ili pružanju usluga (poslovni segment) ili u proizvodnji proizvoda ili pružanju usluga u određenom ekonomskom okruženju (geografski segment) koji u sebi sadrži rizike i koristi različite od onih u drugim segmentima. Primarni format Grupe za izvještavanje po segmentima su poslovni segmenti, koji uključuju segmente životnih i neživotnih osiguranja, usluge tehničkog pregleda vozila, usluge održavanja i usluge prodaje vozila na veliko i malo.

Raspodjela troškova između segmenata života i neživota

Prihod od ulaganja, realizirani i nerealizirani dobiti i gubici te troškovi i naknade koji proizlaze iz kapitala i rezervi i sredstava neživotnog osiguranja, raspoređuju se na segment neživota, na temelju prosječnog omjera uložених sredstava.

Prihod od ulaganja, realizirani i nerealizirani dobiti i gubici te troškovi i naknade od imovine životnog osiguranja, uključeni su direktno u segment životnih osiguranja.

Tokom godine direktni administrativni troškovi direktno terete segmente životnog i neživotnog osiguranja. Kod administrativnih troškova koji ne mogu biti direktno raspoređeni, trošak se po ključu raspoređuje između segmenata životnog i neživotnog osiguranja. Troškovi oglašavanja i marketinga izravno se raspoređuju na segment života ili neživota, ovisno o osigurateljnem proizvodu na koji se odnose. Za oglašavanje koje se odnosi na Grupu kao cjelinu, troškovi se raspoređuju na temelju polisirane premije po vrsti osiguranja u osiguravateljskom portfelju.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(q) Izvještavanje po segmentima (nastavak)

Provizije se knjiže odvojeno na segmente životnog i neživotnog osiguranja. Značajan dio troškova osoblja raspoređuju se izravno na segmente životnog i neživotnog osiguranja. Ako se troškovi osoblja ne mogu izravno rasporediti na pojedini segment, raspoređuju se na temelju postotka sati utrošenih na poslove životnog i neživotnog osiguranja. Ostali troškovi pribave raspoređuju se izravno na segmente životnog i neživotnog osiguranja, ili se raspoređuju na temelju postotka sati utrošenih na poslove životnog i neživotnog osiguranja.

Raspodjela imovine i kapitala i rezervi

Sve nekretnine i oprema, kao i nematerijalna imovina raspoređuje se na segment neživotnog i životnog osiguranja. Finansijska ulaganja se raspoređuju na temelju izvora sredstava. Kapital i rezerve se raspoređuju na temelju minimalnih zakonskih zahtjeva za kapitalom, a višak se po Odluci Skupštine raspoređuje na segmente životnog i neživotnog osiguranja.

(r) Prihodi

Računovodstvena politika vezana uz priznavanje prihoda od sklopljenih ugovora o osiguranju opisana je u bilješci 1.3 (u).

Prihod od ulaganja

Prihod od kamata priznaju se u dobit ili gubitak kako nastaje za sve kamatonosne finansijske instrumente, uključujući one koji se mjere po amortiziranom trošku i raspoložive za prodaju, primjenom metode efektivne kamatne stope, tj. stope koja diskontira očekivane buduće gotovinske tokove na neto sadašnju vrijednost kroz vrijeme trajanja predmetnog ugovora ili trenutno važeće varijabilne kamatne stope. Ovi prihodi iskazuju se u dobit ili gubitak kao prihod od kamata i slični prihodi. Prihod od kamata također uključuju prihode od provizija i naknada koji se odnose na odobrene zajmove i potraživanja od komitenata, amortizaciju premije ili diskonta kao i ostale razlike između početne knjigovodstvene vrijednosti kamatonosnog finansijskog instrumenta i iznosa po dospelju, koji se priznaju primjenom efektivne kamatne stope.

Metoda efektivne kamatne stope je metoda izračuna amortiziranog troška finansijske imovine ili finansijske obveze te metoda alokacije prihoda od kamata ili rashoda od kamata tijekom odgovarajućeg razdoblja. Efektivna kamatna stopa je stopa kojom se diskontiraju očekivani budući gotovinski izdaci ili primici tijekom očekivanog vijeka trajanja finansijskog instrumenta ili kada je to prikladno kraćeg razdoblja, do neto knjigovodstvene vrijednosti finansijske imovine ili finansijske obveze. Pri izračunu efektivne kamatne stope Grupa ne uzima u obzir buduće kreditne gubitke. Izračun uključuje sve naknade i postotne bodove plaćene ili primljene između ugovornih strana koji su sastavni dio efektivne kamatne stope, transakcijske troškove i sve ostale premije ili diskonte.

Prihod od operativnog najma

Plaćanje pod poslovnim najmom priznaju se u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti linearnom metodom tijekom trajanja najma.

Prihod od finansijskog najma

Potraživanje se priznaje u iznosu sadašnje vrijednosti plaćanja najma uključujući svu zajamčenu rezidualnu vrijednost. Razlika između bruto potraživanja i sadašnje vrijednosti potraživanja je nezarađeni finansijski prihod i priznaje se tijekom trajanja najma primjenom metode efektivne kamatne stope.

Prihod od naknada i provizija

Prihod od provizija uključuje provizije reosiguranja, i priznaje se prilikom obračuna reosiguravača. U skladu sa izuzetcima dopuštenim MSFI-em 4, prihod od provizije reosiguranja se u potpunosti priznaje pri obračunu reosiguranja.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(s) Rashodi

Poslovni rashodi

Poslovni rashodi uključuju troškove pribave polisa osiguranja i administrativne troškove.

Troškovi pribave

Troškovi pribave uključuju sve direktne troškove koji nastaju kod zaključivanja ugovora o osiguranju kao što su troškovi zastupnika, provizija (izuzev provizije za obnovu) te troškove marketinga i promocije.

Troškovi provizije za neživot priznaju se kako nastaju u skladu sa načelom obračunskog perioda, dok se troškovi provizije za život priznaju po naplati, što je u skladu s povezanim načelom priznavanja prihoda (molimo pogledajte računovodstvenu politiku 1.3 (r)).

Grupa priznaje odgođene troškove pribave za segment neživotnog osiguranja. Računovodstvena politika Grupe vezana uz razgraničene troškove pribave prikazana je u računovodstvenoj politici 1.3(c).

Za segment životnog osiguranja, troškovi pribave se uzimaju u obzir prilikom izračuna rezerve životnog osiguranja posredstvom Zillmerizacije. Shodno tome, odgođena imovina od troškova pribave za životno osiguranje ne priznaje se odvojeno kao zasebna imovina.

Administrativni troškovi

Administrativni troškovi uključuju troškove osoblja, amortizaciju dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine, trošak električne energije i ostale troškove. Ostali troškovi uključuju uglavnom troškove naplate premija, troškove otkaza polisa osiguranja, troškove upravljanja portfeljem i administrativne troškove poslova reosiguranja.

Troškovi finansiranja

Troškovi finansiranja uključuju troškove kamata na uzete zajmove, troškove umanjenja vrijednosti finansijske imovine, gubitke od kursnih razlika, te troškove za usluge brokera.

(t) Klasifikacija ugovora

Ugovori u kojima Grupa preuzima značajni rizik osiguranja od druge strane (vlasnika polise) prihvaćajući nadoknaditi štetu vlasniku polise ili drugom korisniku osiguranja ako nastupi određeni neizvjesni budući događaj (osigurani događaj) koji negativno utječe na imatelja polise ili drugog korisnika osiguranja klasificiraju se kao ugovori o osiguranju.

Rizik osiguranja razlikuje se od finansijskog rizika. Finansijski rizik je rizik moguće buduće promjene kamatnih stopa, cijena vrijednosnih papira, cijena dobara, kursa, indeksa cijena ili stopa, kreditnog rejtinga ili kreditnih indeksa ili drugih varijabli, uz uslov da u slučaju nefinansijske varijable ta varijabla nije specifična za jednu ugovornu stranu.

Ugovori u kojima prijenos rizika osiguranja s vlasnika polise na Grupu nije značajan, klasificiraju se kao ugovori o ulaganju. Na datum izvještavanja Grupa nije imala ugovore o ulaganju.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(t) Klasifikacija ugovora (nastavak)

Ugovori s obilježjima diskrecionog sudjelovanja u dobiti

Ugovori o osiguranju i ugovori o ulaganju mogu sadržavati obilježja diskrecionog sudjelovanja u dobiti. Ugovor s obilježjem diskrecionog sudjelovanja u dobiti je ugovorno pravo imatelja polise na primanje dodatka na minimalna zagarantirana plaćanja, pri čemu će dodatna plaćanja činiti značajan dio ukupnih ugovornih plaćanja i čiji su iznos ili trenutak nastanka diskreciona odluka izdavatelja te koja se ugovorno temelje na:

- uspješnosti određene skupine ugovora ili određenog tipa ugovora,
- realiziranim i/ili nerealiziranim prinosima na ulaganja u određene skupine imovine izdavatelja; ili
- dobiti ili gubitku društva koje je izdalo ugovore.

Diskrecioni element tih ugovora računovodstveno se evidentira kao obveza unutar matematičke rezerve i za iznose koji su alocirani pojedinim osiguranicima i za iznose koji na datum izvještavanja nisu alocirani.

Mješovito osiguranje sadrži diskrecioni udio koji omogućava nosiocima pravo na minimalnu garantiranu kreditnu godišnju stopu od 4% ili 3,25 % ili gdje je veća, stopu za bonuse koje određuje Društvo iz kvalifikovanog viška.

(u) Premije

Polisirane premije neživotnog osiguranja uključuju sve premije polisirane tokom godine, bez obzira odnose li se u potpunosti ili djelomično na naredna računovodstvena razdoblja.

Premije isključuju poreze i doprinose na premije.

Zaradeni dio primljenih premija, uključujući poslove koji nisu završeni, priznaje se kao prihod. Premije se zarađuju od datuma preuzimanja rizika tokom razdoblja pokrića, na temelju obrasca preuzetih rizika.

Premije pasivnih poslova reosiguranja priznate su kao rashod u skladu s obrascem primljenih usluga reosiguranja u istom računovodstvenom razdoblju kao i premije za odgovarajući izravni posao osiguranja.

U skladu s izuzećima koje dozvoljava MSFI 4, premije životnih osiguranja i dalje se računovodstveno evidentiraju na gotovinskom načelu. Premije životnog osiguranja su vezane za EUR.

(v) Rezerva prijenosnih premija

Rezerva prijenosnih premija sadrži dio bruto polisirane premije za koju se procjenjuje da će se zaraditi u sljedećoj ili narednim finansijskim godinama i izračunata je na temelju "pro rata temporis" i korigira se, ako je potrebno, za specifične distribucije rizika tokom razdoblja pokrivenog ugovorom.

(w) Rezerva za neistekle rizike

Rezerva se formira za rizike koji nisu istekli, a proizlaze iz neživotnog osiguranja tamo gdje se očekivana vrijednost šteta i troškova (uključujući odgođene troškove pribave i administrativne troškove za koje je vjerojatno da će nastati nakon završetka finansijske godine), koji se odnose na neistekla razdoblja polisa na snazi na datum izvještavanja, nadilazi rezervu prijenosnih premija vezanu za te polise, nakon oduzimanja bilo kakvih odgođenih troškova pribave. Rezerva za rizike koji nisu istekli se računa zasebno za pojedine skupine osiguranja kojima se zajednički upravlja, prije uzimanja u obzir odgovarajućeg prinosa na ulaganja.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(x) Rezerva za ugovore neživotnih osiguranja

Rezerva predstavlja procijenjeni konačni trošak namire svih šteta, uključujući izravne i neizravne troškove namire, proizašle iz događaja koji su nastali do datuma izvještavanja. Neplaćeni gubici i gubici po osnovi korekcije troškova sadrže procjenu izvještenih gubitaka i rezervu za neprijavljene štete.

(y) Rezerva za ugovore životnih osiguranja

Rezervu osiguranja života izračunao je aktuar Grupe, imajući u vidu načela postavljena regulativom za izračun matematičke rezerve za osiguratelje života, izdane od strane Agencije za nadzor osiguranja. Rezerva osiguranja života izračunata je na temelju važećih premija upotrebom Zillmer metode, uzimajući u obzir stvarne troškove pribave, naplate i administrativne troškove kao i sva zajamčena primanja i već objavljene i predložene bonuse. Usvojena je metoda prospektivne procjene neto premija za izračun matematičke rezerve.

Grupa koristi punu Zillmer stopu od 3,5% u godini nastanka polise. Primijenjena Zillmer stopa je unutar ograničenja propisanih od strane Agencije za nadzor osiguranja.

Rezerva se inicijalno mjeri korištenjem pretpostavki korištenih za izračun odgovarajućih premija i ostaje nepromijenjena, osim u slučaju nastanka neadekvatnosti obaveze.

Test adekvatnosti obaveza („LAT“) provodi se na svaki datum izvještavanja od strane aktuaru Grupe koristeći tekuće procjene budućih novčanih tokova po ugovorima o osiguranju (molimo pogledajte računovodstvenu politiku 1.7). Ako te procjene pokažu da je neto knjigovodstvena vrijednost rezerve nedovoljna obzirom na procijenjene buduće novčane tokove, razlika se priznaje u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti uz odgovarajuće povećanje rezerve osiguranja života.

(z) Štete

Štete proizašle iz osiguranja neživota

Nastale štete iz poslova osiguranja neživota sastoje se od šteta i troškova obrade šteta plaćenih tokom finansijske godine zajedno s kretanjem rezervi za neklivirane štete.

Plaćene štete evidentiraju se u trenutku procesiranja štete i priznaju se (određuju) kao iznos koji će biti plaćen za namiru štete. Plaćene štete u osiguranju neživota povećavaju se za troškove obrade šteta.

Naplaćene štete nadoknadbive od trećih strana iskazane su kao ostali prihodi, a ne kao umanjenje isplaćenih šteta.

Rezerve šteta temeljem procjene pojedinačnih šteta i statističkih metoda čine rezerve Grupe za procijenjeni konačni trošak namire svih šteta nastalih, ali neisplaćenih do datuma izvještavanja, bilo da su prijavljene ili ne, zajedno s povezanim internim i eksternim troškovima obrade šteta i prikladnom marginom opreznosti. Neisplaćene štete se ocjenjuju pregledavanjem pojedinačnih šteta te formiranjem rezerve za neprijavljene nastale štete, koje su rezultat internih i eksternih predvidivih događaja, poput promjena u proceduri obrade šteta, inflacije, sudskih trendova, zakonodavnih promjena i povijesnog iskustva i trendova.

Predviđene naknade od reosiguranja i procjene povrata od regresa, objavljene su kao zasebna imovina. Reosiguranje i drugi povrati procjenjuju se na sličan način kao i procjena rezervi šteta.

Pri poslovima osiguranja od auto-odgovornosti, dio šteta isplaćuje se u obliku anuiteta. Rezerva za takve štete formirana je po sadašnjoj vrijednosti očekivanih isplata tokom čitavog perioda trajanja prava oštećenika po diskontnoj stopi od 3,25%. S iznimkom anuiteta, Grupa ne diskontira rezerve za nepodmirene štete.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(z) Štete (nastavak)

Premda Uprava smatra da je bruto rezerva za štete i povezane povrate od reosiguranja iskazana u odgovarajućem iznosu na temelju njima trenutno raspoloživih informacija i događaja, konačna obaveza će varirati kao rezultat naknadnih informacija i događaja i može rezultirati značajnim korekcijama rezerviranih iznosa. Ovo se dalje opisuje u bilješci 1.6.

Štete iz poslova životnog osiguranja

Štete iz poslova životnog osiguranja reflektiraju troškove svih šteta tokom godine, uključujući bonuse osiguranicima alocirane u očekivanju objave bonusa.

(aa) Reosiguranje

Potraživanja po osnovu ugovora o reosiguranju procjenjuju se za umanjenje vrijednosti na svaki datum izvještavanja. Pretpostavlja se da je takva imovina umanjene vrijednosti onda kada postoje objektivni dokazi, da kao rezultat događaja nastalih nakon početnog priznavanja, Grupa možda neće naplatiti sve dospjele iznose te da događaj ima mjerljivi uticaj na iznose koje će Grupa primiti od reosiguravatelja.

Grupa cedira reosiguranje u sklopu redovnog poslovanja sa svrhom ograničavanja njegovog neto potencijalnog gubitka kroz diverzifikaciju rizika. Ugovori o reosiguranju ne lišavaju Grupu njezine izravne obaveze prema osiguranicima.

Cedirane premije i nadoknativi iznosi prezentirani su u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti i izvještaju o finansijskom položaju na bruto principu.

Samo se ugovori iz kojih proizlazi značajan prijenos rizika osiguranja računovodstveno evidentiraju kao ugovori o reosiguranju. Iznosi naplativi po takvim ugovorima priznaju se u istoj godini kao i povezana šteta. Ugovori koji ne prenose značajan rizik osiguranja (tj. finansijsko reosiguranje), računovodstveno se evidentiraju kao depoziti. Na datum izvještavanja, Grupa nije imala takvih ugovora.

Imovina iz posla reosiguranja uključuje iznose potraživanja od društava za reosiguranje za cedirane obaveze iz osiguranja. Iznosi naplativi od reosiguravatelja su procijenjeni na način konzistentan s rezervama za štete ili štete isplaćene po osnovi reosigurane polise. Imovina iz posla reosiguranja sadrži stvarne ili procijenjene iznose koji su, na osnovi ugovora o reosiguranju, naplativi od reosiguravatelja u vezi s tehničkim rezervama. Imovina iz poslova reosiguranja vezana uz tehničke rezerve formira se na temelju uslova ugovora o reosiguranju i vrednuje na istoj osnovi kao i povezane reosigurane obaveze.

Provizija reosiguranja

Provizija reosiguranja uključuje provizije koje su primljene ili se potražuju od reosiguratelja temeljene na ugovorima o reosiguranju.

(bb) Obaveze i povezana imovina testa adekvatnosti obaveza

Ugovori o osiguranju i ugovori s obilježjima diskrecione participacije testiraju se radi utvrđivanja adekvatnosti diskontiranjem tekućih procjena svih budućih ugovornih novčanih tokova i uspoređujući taj iznos s neto knjigovodstvenom vrijednosti obaveza umanjenih za odgođene troškove pribave. Gdje se utvrdi nedostatak obaveza, formira se dodatna rezerva i Grupa priznaje gubitak u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti.

(cc) Potraživanja i obveze iz osiguranja

Potraživanja i obaveze iz osiguranja računovodstveno se vode u skladu s MSFI 4. Potraživanja i obaveze iz osiguranja uključuju potraživanja i obaveze koje proizlaze iz ugovora o osiguranju i reosiguranju koje je Grupa sklopila. Premije životnih osiguranja priznaju se na gotovinskoj osnovi.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(dd) Standardi i tumačenja koji još nisu stupili na snagu

Objavljeni su određeni standardi, izmjene i tumačenja postojećih standarda koji nisu obavezni za razdoblje koje završava 31. decembra 2009. godine i koji nisu usvojeni prilikom pripreme ovih konsolidovanih finansijskih izvještaja. Nije za očekivati da će izmjene koje su obavezne u pripremi konsolidovanih finansijskih izvještaja za razdoblje koje završava 31. decembra 2010. godine imati značajan utjecaj na konsolidovane finansijske izvještaje.

1.4 Računovodstvene procjene i prosudbe

Ove objave nadopunjuju bilješku o upravljanju finansijskim rizicima (bilješka 1.41) i bilješku o upravljanju rizikom osiguranja (bilješka 1.5).

Grupa radi procjene i pretpostavke o budućnosti. Takve računovodstvene pretpostavke i procjene, po definiciji, će rijetko odgovarati stvarnim rezultatima. Procjene i pretpostavke koje nose znatan rizik mogućih značajnih usklada knjigovodstvene vrijednosti imovine i obaveza u sljedećoj poslovnoj godini, opisane su u nastavku.

1.4.1 Glavni izvori neizvjesnosti vezani za procjene

Gubici od umanjenja vrijednosti zajmova i potraživanja

Potreba za umanjenjem vrijednosti imovine koja se vodi po amortiziranom trošku procjenjuje se kako je opisano u računovodstvenoj politici 1.3 (j) o umanjenju vrijednosti finansijske imovine.

Umanjenje vrijednosti za pojedinačne izloženosti u ukupnim gubicima od umanjenja vrijednosti temelji se na najboljoj procjeni posloводства o sadašnjoj vrijednosti očekivanih budućih novčanih primitaka. Pri procjeni tih novčanih primitaka, posloводство procjenjuje finansijski položaj dužnika i neto prodajnu vrijednost instrumenata osiguranja.

Umanjenje vrijednosti potraživanja iz poslova osiguranja

Potraživanja iz poslova osiguranja procjenjuju se na svaki datum izvještavanja da bi se vidjelo postoje li naznake umanjenja vrijednosti, na osnovi procjene vjerojatnosti da će se nadoknaditi knjigovodstvena vrijednost imovine. Svako se potraživanje zasebno procjenjuje na osnovi očekivanog datuma i iznosa naplate te eventualnih instrumenata osiguranja. Uprava smatra da su potraživanja iz poslova osiguranja na datum izvještavanja iskazana po njihovoj nadoknadivoj vrijednosti.

Društvo je također priznalo potraživanje od poreske uprave koje je detaljnije objašnjeno u bilješki 1.20.

Utvrđivanje fer vrijednosti

Utvrđivanje fer vrijednosti finansijske imovine i obaveza za koje ne postoji tržišna cijena zahtjeva korištenje metoda vrednovanja koje su opisane u računovodstvenoj politici 1.3 (j). Za finansijske instrumente s kojima se rijetko trguje i koji imaju netransparentnu cijenu, fer vrijednost je manje objektivna i zahtijeva različit stupanj prosudbe ovisno o likvidnosti, koncentraciji, neizvjesnosti tržišnih faktora, cjenovnim pretpostavkama i ostalim rizicima koji utječu na pojedini instrument.

Neizvjesnost procjena vezana uz formiranje rezerva

Najznačajnije procjene vezane uz finansijske izvještaje Grupe odnose se na formiranje rezervi. Grupa ima relativno konzervativan pristup formiranju rezervi i primjenjuje propise Agencije za nadzor osiguranja. Grupa zapošljava dva ovlaštena aktuara.

Politika Grupe je da formira rezerve za rizike koji nisu istekli, a koji se odnose na poslove neživotnih osiguranja kada postoji vjerovatnost da iznos šteta, odgođenih troškova pribave i administrativnih troškova koji nastanu nakon kraja finansijske godine, a koji se odnose na ugovore zaključene prije kraja godine, bude veći od iznosa nezarađenih premija od tih ugovora.

Osnovne pretpostavke korištene pri izračunu rezerve životnih osiguranja su prikazane u bilješci 1.6.

Upravljanje rizikom osiguranja je detaljno opisano u bilješci 1.5, dok su rezerve za ugovore o osiguranju analizirane u bilješci 1.23.

1.4 Računovodstvene procjene i prosudbe (nastavak)

1.4.1 Glavni izvori neizvjesnosti vezani za procjene (nastavak)

Razgraničeni troškovi pribave

Razgraničeni troškovi pribave procjenjuju se na svaki datum izvještavanja za poslove neživotnih osiguranja usporedbom rezervi za prijenosne premije sa bruto premijama policiranim tokom godine, razgraničavajući odgovarajući dio troškova pribave. Izračun se temelji na pretpostavkama Grupe o raspodjeli troškova pribave kroz vrijeme trajanja ugovora o osiguranju, zbog kojih su nastali. Uprava smatra da su razgraničeni troškovi pribave u cijelosti nadoknadivi tijekom preostalog razdoblja trajanja ugovora o osiguranju koji su na snazi na datum izvještavanja.

Porez

Grupa formira poreznu obavezu u skladu s poreznim zakonima Federacije Bosne i Hercegovine. Porezna prijava podložna je odobravanju od strane poreznih vlasti koje imaju pravo naknadno pregledati poslovne knjige poreznog obveznika.

Regulatorni zahtjevi

Agencija za nadzor osiguranja ovlaštena je da vrši inspekcije poslovanja Društva i zahtijeva izmjene knjigovodstvene vrijednosti imovine i obaveza, u skladu sa odgovarajućom regulativom.

Uzajamne obaveze

Grupa ima obavezu prema Zaštitnom fondu osiguranja vezano za udio Grupe u štetama autoodgovornosti koje uzrokuju nepoznata ili neosigurana vozila. Osim toga, Grupa je, kao i ostali sudionici na tržištu osiguranja autoodgovornosti, odgovorna za dio nepodmirenih šteta autoodgovornosti u slučaju likvidacije bilo kojeg društva za osiguranje u skladu sa Zakonom o osiguranju u privatnom osiguranju. Uprava Društva smatra da na datum izvještavanja to ne predstavlja značajan rizik.

Umanjenje vrijednosti goodwilla

Potreba za umanjem vrijednosti goodwilla procjenju se kako je opisano u računovodstvenoj politici 1.3. (e).

Umanjenje vrijednosti goodwilla temelji se na najboljoj procjeni rukovodstva o sadašnjoj vrijednosti očekivanih budućih novčanih primitaka nastalih korištenjem jedinica na koje se je predhodno rasporedio goodwill.

Umanjenje vrijednosti ulaganja u podružnice i pridružena pravna lica

Umanjenje vrijednosti ulaganja u podružnice i pridružena pravna lica temelji se na najboljoj procjeni rukovodstva o nadoknadivom iznosu podružnica i pridruženih pravnih lica. Nadoknadivi iznos predstavlja viši iznos od fer neto prodajne vrijednosti i vrijednosti u upotrebi.

1.4 Računovodstvene procjene i prosudbe (nastavak)

1.4.2 Ključna računovodstvena mišljenja u primjeni računovodstvenih politika Grupe

Ključne računovodstvene mišljenja u primjeni računovodstvenih politika Grupe uključuju:

Klasifikacija finansijske imovine i obaveza

Računovodstvene politike Grupe predstavljaju okvir po kojem se imovina i obaveze inicijalno raspoređuju u različite računovodstvene kategorije u određenim okolnostima. Ulaganja koja se drže do dospjeća mogu se klasificirati u tu Grupu samo ako Grupa ima namjeru i mogućnost držati ta ulaganja do dospjeća.

Klasifikacija proizvoda

Za računovodstvenu politiku o klasifikaciji ugovora kao ugovora o osiguranju ili ugovora o ulaganju molimo pogledajte bilješku 1.3 (t).

Klasifikacija nekretnina

Grupa klasificira sve nekretnine koje ne služe obavljanju vlastite djelatnosti nego se drži za iznajmljivanje kao ulaganja u nekretnine.

Alokacija indirektnih troškova između života i neživota

Alokacija troškova na segmente života i neživota je opisana u računovodstvenoj politici 1.3 (q).

Procijenjeni korisni vijek upotrebe opreme i nematerijalne imovine

Grupa nastavlja koristiti određenu opremu te nematerijalnu imovinu koje je u potpunosti amortizovana. Stope amortizacije su inicijalno određene temeljem najbolje procjene korisnog vijeka upotrebe ove imovine.

1.5 Upravljanje rizikom osiguranja

Grupa je izložena riziku osiguranja koji proizlazi iz široke ponude proizvoda osiguranja života i neživota: sudjelujućih tradicionalnih proizvoda života i glavnih skupina neživotnih osiguranja (osiguranja motornih vozila, imovine, transporta, odgovornosti, nezgode i zdravstvenog osiguranja).

Rizik osiguranja se odnosi na neizvjesnost poslova osiguranja. Najznačajnije komponente rizika osiguranja su premijski rizik i rizik rezervi. Oni se odnose na adekvatnost premijskih tarifa i adekvatnost rezerva u odnosu na obaveze iz osiguranja i kapitalnu osnovu.

Premijski rizik je prisutan u trenutku izdavanja polise prije nego što se dogodi osigurani slučaj. Postoji rizik da će troškovi i štete koje će nastati biti veći od primljenih premija. Rizik rezerve predstavlja rizik da je iznos tehničkih rezerva krivo procijenjen ili da će stvarne štete varirati oko statističke srednje vrijednosti.

Rizik pribave neživota također uključuje rizik katastrofe, koji proizlazi iz izvanrednih događaja koji nisu u dovoljnoj mjeri pokriveni premijskim rizikom ili rizikom rezerve. Rizik pribave osiguranja života uključuje biometrijski rizik (koji uključuje smrtnost, dugovječnost, rizik poboljšavanja i invalidnosti) i rizik odustajanja. Rizik odustajanja predstavlja veću ili manju stopu odustajanja od polisa, prekida osiguranja, promjena u statusu kapitalizacije (prestanak plaćanja premije) i otkupa.

Upravljanje rizicima

Grupa upravlja rizikom osiguranja kroz limite pribave, procedure odobravanja transakcija koje uključuju nove proizvode ili koje prelaze zadane limite, tarifiranje, dizajn proizvoda i upravljanjem reosiguranjem.

Strategija pribave teži različitosti koja će osigurati uravnotežen portfelj i temelji se na velikom portfelju sličnih rizika tokom više godina što smanjuje varijabilnost rezultata.

Grupa reosigurava dio rizika koje pribavlja kako bi kontroliralo izloženost gubicima i zaštitilo kapitalnu osnovu. Grupa kupuje kombinaciju proporcionalnih (imovina, transport, putnička i zdravstvena osiguranja, i osiguranje života) i neproporcionalnih ugovora o reosiguranju (auto odgovornost, transport, osiguranje katastrofa) kako bi smanjila neto izloženost. Za akumulaciju neto imovinskih gubitaka koji proizlaze iz jednog događaja, reosigurateljno pokriva za rizik katastrofe pokriva prvih 60 miliona EUR-a iznad 0,5 miliona EUR-a.

Adekvatnost obaveza se procjenjuje uzevši u obzir odgovarajuću imovinu, promjene u kamatnim stopama i kursovima valuta i razvoj smrtnosti, poboljšavanja, učestalosti i iznosima šteta u neživotu, odustajanjima i troškovima kao i općim uslovima na tržištu. Posebna pozornost posvećuje se adekvatnosti obaveza iz poslova životnog osiguranja.

Za detaljan opis testa adekvatnosti obaveza molimo pogledajte bilješku 1.7.

Koncentracija rizika osiguranja

Ključni aspekt rizika osiguranja kojem je Grupa izložena je stupanj koncentracije rizika osiguranja koji određuje stupanj do koga određeni događaj ili serija događaja mogu uticati na obaveze Grupe. Važan aspekt koncentracije rizika osiguranja je da može proizaći iz akumulacije rizika kroz različite vrste osiguranja.

Koncentracija rizika može proizaći iz rijetkih događaja s velikim posljedicama kao što su prirodne katastrofe, u situacijama kada je Grupa izložena neočekivanim promjenama u trendovima, na primjer, neočekivane promjene u ljudskoj smrtnosti ili u ponašanju osiguranika; ili kada značajni sudski ili regulatorni rizici mogu prouzrokovati velike pojedinačne gubitke, ili imati uticaj koji se širi na veliki broj ugovora.

1.5 Upravljanje rizikom osiguranja (nastavak)

Neživotno osiguranje

U okviru neživotnog osiguranja, Uprava vjeruje da Grupa nema značajne koncentracije izloženosti grupi ugovarača osiguranja mjereno socijalnim, profesionalnim, starosnim i sličnim kriterijima.

Najveća vjerovatnoća značajnih gubitaka za Grupu proističe iz katastrofalnih dešavanja kao što su oluja, poplava ili zemljotres. Tehnike i pretpostavke koje Društvo koristi za računanje ovih rizika su sljedeće:

- Mjerenje geografske akumulacije.
- Procjena vjerovatne maksimalne štete.
- Reosiguranje.

Životno osiguranje

Za ugovore o životnom osiguranju koji pokrivaju smrt osigurnika ne postoji znatna geografska koncentracija rizika, iako koncentracija osigurane sume može uticati na omjer isplate osiguranja na nivou portfelja.

Tablice za dugoročne ugovore o osiguranju prikazane u nastavku, daju pregled koncentracije rizika temeljenu na pet skupina ugovora grupiranih po osiguranim koristima za svaki osigurani život.

Osigurana suma po osiguraniku na na dan 31. decembra 2009. godine	Ukupno osigurana suma			
	Prije reosiguranja			Poslije reosiguranja
KM	'000 KM		'000 KM	
1.500-5.000	8.433	22,3%	8.433	24,6%
5.001-10.000	10.826	28,7%	10.826	31,6%
10.001-20.000	9.828	26,0%	9.828	28,7%
20.001-40.000	3.509	9,3%	3.434	10,0%
>40.001	5.168	13,7%	1.762	5,1%
Stanje na dan 31. decembra 2009.	37.764	100,0%	34.283	100,0%

Osigurana suma po osiguraniku na na dan 31. decembra 2008. godine	Ukupno osigurana suma			
	Prije reosiguranja			Poslije reosiguranja
KM	'000 KM		'000 KM	
1.500-5.000	12.901	39,7%	12.901	44,8%
5.001-10.000	8.852	27,3%	8.852	30,7%
10.001-20.000	6.008	18,5%	6.008	20,9%
20.001-40.000	2.824	8,7%	874	3,0%
>40.001	1.878	5,8%	173	0,6%
Stanje na dan 31. decembra 2008.	32.463	100,0%	28.808	100,0%

1.6 Osnovne pretpostavke koje imaju najveći uticaj na priznatu imovinu, obaveze, prihode i rashode iz poslova osiguranja

Neživotno osiguranje

Na datum izvještavanja formira se rezerva za procijenjeni konačni trošak podmirenja svih nastalih šteta koje proizlaze iz događaja nastalih do toga datuma, bilo da su prijavljene ili ne, zajedno s odgovarajućim troškovima obrade šteta, umanjeno za već isplaćene iznose.

Obaveza za prijavljene a nelikvidirane štete (RBNS) je procijenjena posebno za svaku pojedinačnu štetu uzevši u obzir okolnosti, dostupne informacije od procjenitelja i povijesne dokaze o iznosima sličnih šteta. Pojedinačne štete se redovno pregledavaju i rezerva se redovno ažurira kada se pojave nove informacije.

Procjena rezerve za nastale, a neprijavljene štete (IBNR) je općenito podložna većem stupnju neizvjesnosti, nego rezerva za prijavljene štete. IBNR rezervu pretežno procjenjuju aktuari Grupe koristeći statističke metode propisane od Strane Agencije za nadzor osiguranja.

Ključne metode procjene rezerve za nastale, a neprijavljene štete, koje se nisu mijenjale u odnosu na prošlu godinu, su:

- metoda ulančanih ljestvica, koja koristi istorijske podatke kako bi se procijenili plaćeni i nastali dijelovi šteta od ukupnog troška šteta, za određene proizvode (auto odgovornost, kasko i nezgoda);
- metoda procijenjenog iznosa štete, koja koristi iskustvo Grupe s pojedinačnim iznosima šteta i koja se koristi za sva ostala osiguranja osim osiguranja od auto odgovornosti, kaska i osiguranja nezgode.

U mjeri u kojoj ove metode koriste povijesni razvoj šteta, pretpostavlja se da će se povijesni uzorak razvoja šteta ponoviti i u budućnosti. Postoje razlozi zašto ovo možda ne bude slučaj, koji su u mjeri u kojoj se mogu utvrditi, uzeti u obzir na način da su metode procjene modificirane. Takvi razlozi uključuju:

- ekonomske, pravne, političke i društvene trendove (koji uzrokuju različit nivo inflacije u odnosu na očekivani);
- promjene u kombinaciji vrsta ugovora o osiguranju koji se pribavljaju;
- nasumične varijacije, uključujući uticaj velikih gubitaka.

IBNR rezerve su inicijalno procijenjene u bruto iznosu i radi se poseban izračun kako bi se procijenio udjel reosiguranja.

Pretpostavke koje imaju najveći uticaj na mjerenje obaveza neživota su sljedeće:

Očekivana kvota šteta

Očekivana kvota šteta predstavlja kvotu očekivanih nastalih šteta u odnosu na zarađene premije.

Diskontiranje

Uz iznimku anuiteta, rezerve neživota se ne diskontiraju. Anuitetne štete u autoodgovornosti se diskontiraju po stopi od 3,25%.

1.6 Osnovne pretpostavke koje imaju najveći uticaj na priznatu imovinu, obaveze, prihode i rashode iz poslova osiguranja (nastavak)

Životno osiguranje

Matematička rezerva se računa neto prospektivnom metodom koristeći iste statističke podatke i kamatne stope koje se koriste kod izračuna tarifa (u skladu s odgovarajućom domaćom regulativom), ukoliko smjernice izdane od Agencije za nadzor osiguranja ne nalažu drugačije. Pretpostavke koje se koriste su određene na početku trajanja polise i ostaju važiti do isteka obveza. Polise životnog osiguranja vezane su uz EUR, što je uobičajena tržišna praksa. Očekuje se da će se vezanost KM i EUR nastaviti.

Garantovana tehnička kamatna stopa u polisama osiguranja se kreće u rasponu od 3,25% do 4% prema stvarnoj tehničkoj stopi korištenoj u određivanju premije.

Osnovne pretpostavke korištene u izračunu značajnih komponenti matematičke rezerve su navedene u bilješci 1.23 (g)

Grupa je izabrala korištenje tablica smrtnosti stanovništva, kako je prikazano u bilješci 1.23 (g).

U 2009. nije bilo značajnijih promjena u pretpostavkama koje se koriste za mjerenje imovine i obaveza iz poslova životnih osiguranja.

Diskrecioni bonusi osiguranicima

Osiguranici ili korisnici polisa osiguranja mješovitog osiguranja (Z-MES-10, Z-MES-20, Z-MES-1E), (Z-KBI-10, Z-KBI-20, Z-MEK -10(Kapitalsko), ST-1997 mješovito osiguranje zaključeno prema starim cjenicima), osiguranja od kritičnih bolesti (Z-KBI-10, Z-KBI-20), stipendijskog (Z-STI-10, Z-STI-20, Z-STI-1E), miraznog osiguranja (Z-DOT-10, Z-DOT-20, Z-DOT-1E) imaju pravo na udio u dobiti Društva ostvaren upravljanjem sredstvima životnog osiguranja. Udio u dobiti se računa 31. decembra svake godine po isteku druge godine osiguranja. U slučaju doživljenja, udio u dobiti se isplaćuje zajedno s osiguranom iznosom. U slučaju smrti, Grupa plaća osiguranici iznos i udio u dobiti koji je do tada obračunat. Grupa rezerviše iznose diskrecionih bonusa alociranih osiguranicima unutar rezerve životnog osiguranja.

1.7 Test adekvatnosti obaveza

Životno osiguranje

Matematička rezerva se testira na svaki datum izvještavanja u odnosu na izračun budućih novčanih tokova koristeći eksplicitne i konzistentne pretpostavke svih faktora – budućih premija, smrtnosti, pobolijevanja, rezultata ulaganja, isteka, otkupa, garancija, bonusa osiguranicima, troškova i iskorištavanja opcija koje su na raspolaganju osiguranicima. Za tu svrhu Grupa koristi izračun sadašnje vrijednosti budućih profita („SVBP“) koji je dio izračuna ugrađene vrijednosti životnog portfelja, koje potpisuje i odobrava matično društvo.

Test adekvatnosti obaveza raden je samo za tradicionalne linije proizvoda i osnovne pretpostavke su:

Segmentacija

Grupa segmentira proizvode u nekoliko homogenih skupina prema karakteristikama individualnih proizvoda:

- Novi tradicionalni proizvodi životnog osiguranja sa uključenom dobiti

Svaka se grupa zasebno testira za adekvatnost obaveza. Neadekvatnost obaveza u pojedinoj grupama može se nadoknaditi viškom rezervi iz drugih grupa u slučaju da proizvodi pripadaju istoj vrsti.

Neto sadašnja vrijednost budućih novčanih tokova izračunata na temelju dolje opisanih pretpostavki se uspoređuje s obavezama iz osiguranja, za svaku grupu proizvoda zasebno. Ako ta usporedba pokazuje da je knjigovodstvena vrijednost obaveza iz osiguranja nedovoljna uzevši u obzir procijenjene novčane tokove, cjelokupni nedostatak se priznaje dobit ili gubitak priznavanjem dodatne obaveze.

Smrtnost i pobolijevanje

Smrtnost i pobolijevanje se obično temelje na podacima objavljenim od strane Svjetske Zdravstvene Organizacije (SZO) i usklađuju na temelju statističkih analiza iskustva smrtnosti za Grupu.

Mortalitetne tablice koje pružaju najbolju procjenu smrtnosti su izvedene iz Slovenije, s tim da se u obzir uzimaju odnos između smrtnosti populacije u Sloveniji i Bosni procijenjen od strane SZO. Mortaritetne tablice se dobiju kao zbroj vjerovatnoća smrti i dijagnoza kritičnih bolesti u Bosni i Hercegovini određenih od strane Munich Re.

Postojanost

Pretpostavke o istecima i otkupima temelje se na prošlom iskustvu Grupe sa policama osiguranja (podijeljeno po vrsti i trajanju polisa). Grupa redovno ispituje i po potrebi izmjenjuje stope postojanosti po vrstama i trajanju polisa.

Troškovi

Pretpostavke o budućim troškovima obnove i održavanja pojedine polise uključene u test adekvatnosti obaveza izvode se iz istorijskog iskustva Grupe. Za buduća razdoblja novčani tokovi za troškove uvećani su za faktor jednak procjeni buduće stope inflacije od 1% (s tim da je sadašnji portfolio mali, ne očekuje se brzi rast budućih troškova po polisi): troškovi obnove za aktivne i uplaćene polise od 66 KM godišnje po polisi, trošak štete od 66 KM po šteti, trošak upravljanja fondom investicija životnog osiguranja od 0,15% prosječne matematičke rezerve. Troškovi po polisi ne sadrže troškove priključne nezgode, koji su iskazani sumarno.

1.7. Test adekvatnosti obaveza (nastavak)

Očekivani povrat od investicija i diskontna stopa

Budući povrati od investicija su izračunati koristeći nerizičnu kamatnu stopu Europske Centralne Banke.

Raspodjela dobiti

Grupa uzima u obzir buduće diskrecione bonuse, izračunate kao fiksni postotak od viška nerizične kamatne stope iznad garantirane tehničke kamatne stope po pojedinačnim polisama. Primijenjeni postotak od 4% za nove polise je u skladu s tekućom poslovnom praksom Grupe vezanom za alokaciju bonusa.

Neživotno osiguranje

Za razliku od životnog osiguranja, obaveze is osiguranja neživota se računaju koristeći tekuće (ne povijesne) pretpostavke.

Test adekvatnosti obaveza za neživotna osiguranja je ograničen na neistekli dio postojećih ugovora. Očekivana vrijednost šteta i troškova koji se mogu pripisati neisteklim ugovorima važećim na datum bilance uspoređuje se s nezarađenim premijama po tim polisama nakon odbitka odgođenih troškova provizije. Očekivani novčani tokovi vezani za štete i troškove se procjenjuju na temelju iskustva tokom proteklog razdoblja ugovora o osiguranju i usklađuju za značajne pojedinačne gubitke za koje se ne očekuje da će se ponoviti.

Test se provodi po grupama proizvoda koji imaju sličan profil rizika.

Na dan 31. decembra 2009. godine kao rezultat testa adekvatnosti obaveza Društvo je rezervisalo 413 hiljada KM koje su iskazane u okviru rezervi za neistekle rizike.

1.8 Odredbe i uslovi ugovora o osiguranju koji imaju značajan uticaj na iznos, vrijeme i neizvjesnost budućih novčanih tokova

Ugovori neživotnog osiguranja

Grupa nudi različite vrste neživotnih osiguranja, uglavnom osiguranje motornih vozila, imovine, odgovornosti, transportno, putničkog zdravstvenog i osiguranje nezgode. Ugovori mogu biti zaključeni na fiksni period od godinu dana ili na trajnoj osnovi s tim da svaka strana ima opciju otkaza uz tromjesečni otkazni rok (ili 5 mjeseci otkazni rok za dugoročne ugovore zaključene na period duži od 5 godina). Grupa stoga ima mogućnost ponovne procjene cijene rizika u intervalima koji nisu duži od godine dana. Također ima mogućnost nametanja umanjenja premije kao i odbijanja šteta koje proizlaze iz prijevera.

Buduće štete osiguranja su glavni izvor neizvjesnosti koji utječe na iznos i vrijeme budućih novčanih tokova.

Iznos plaćen po pojedinoj šteti je ograničen osiguranom svotom koja je utvrđena u polisi osiguranja.

Ostali značajni izvori neizvjesnosti vezani za neživotna osiguranja proizlaze iz regulative koja daje pravo vlasnicima polisa da prijave štetu prije stupanja na snagu zastare, koja nastupa 3 godine od saznanja osiguranika za štetu, ali ne kasnije od 5 godina od početka godine, nakon godine nastanka štete. Ova odredba je posebno značajna za trajnu invalidnost koja proizlazi iz osiguranja nezgode, zbog teškoća u procjeni razdoblja između nastanka štete i potvrde njenih trajnih efekata.

Karakteristike pojedinih vrsta osiguranja, ako se značajno razlikuju od gore navedenih, opisane su u nastavku.

Osiguranje motornih vozila

Portfelj osiguranja motornih vozila Grupe uključuje osiguranja autoodgovornosti i kasko osiguranje. Osiguranje autoodgovornosti pokriva tjelesne ozljede i imovinske štete u Federaciji BiH kao i štete uzrokovane u inozemstvu koje prouzrokuju osiguranici u sustavu Zelene karte.

Imovinske štete u automobilskoj odgovornosti i kasku se uglavnom prijavljuju i podmiruju nedugo nakon datuma nezgoda. Prijave i isplate vezane uz tjelesne ozljede, međutim, se teže procjenjuju i određuju se u dužem periodu. Takve štete mogu biti podmirene u obliku jednokratne isplate ili kao renta.

Iznos šteta vezanih za tjelesne ozljede i s njima vezanim gubicima zarada pod uticajem su odluka sudske prakse.

Autoodgovornost je regulisana Zakonom o osiguranju od odgovornosti za motorna vozila i ostale odredbe o obaveznom osiguranju od odgovornosti. Tarife i minimalne svote osiguranja su regulirane zakonom. Osiguranici imaju pravo na bonus prilikom obnove polise ukoliko ispunjavaju određene uslove.

Kasko osiguranje predstavlja standardno osiguranje od štete; plaćene štete su ograničene osiguranim iznosom.

Osiguranje imovine

Osiguranje imovine dijeli se okvirno na industrijske i privatne rizike. Za industrijske rizike Grupa koristi tehnike upravljanja rizicima kako bi identificirala rizike i analizirala gubitke te suraduje s reosigurateljima. Privatni imovinski rizici sadrže standardna osiguranja građevina i stvari.

Štete se obično prijavljuju brzo i mogu likvidirati bez odgađanja.

1.8. Odredbe i uslovi ugovora o osiguranju koji imaju značajan uticaj na iznos, vrijeme i neizvjesnost budućih novčanih tokova (nastavak)

Osiguranje odgovornosti

Pokriva sve vrste odgovornosti i uključuje komercijalnu odgovornost, odgovornost članova Uprave, djelatnika te profesionalnu odgovornost kao i osobnu odgovornost.

Dok se većina osiguranja od opće odgovornosti pribavlja na principu „prijavljene štete“ određena pokriva od osiguranja odgovornosti se osiguravaju na principu „nastanka“.

Osiguranje nezgode

Osiguranje nezgode se tradicionalno prodaje kao dodatak životnim osiguranjima ili autoodgovornosti prodavanim od strane Grupe.

Ugovori životnog osiguranja

Bonusi

Bonusi se dodjeljuju prema diskreciji Grupe i priznaju kada su predloženi i odobreni od strane Uprave u skladu s odgovarajućim zakonskim zahtjevima. Nakon što se alociraju osiguranicima, te nakon što skupština donese odluku o distribuciji dobiti iz životnog osiguranja nosiocima polisa bonusi postaju garantirani.

U tom slučaju, iznos koji predstavlja udjel korisnika u dobiti poslovanja životnim osiguranjima dodaju se matematičkoj rezervi. Iznos djelivog viška određuje se korištenjem metode doprinosa, i primjenjuje se na svaku polisnu osiguranja u omjeru u kome ona učestvuje u ukupnoj matematičkoj rezervi.

Premije

Premije za sve proizvode životnog osiguranja su vezane za EUR i mogu biti plative u redovnim ratama ili kao jednokratne premije na početku trajanja polise.

Osiguranje za slučaj smrti koje služi kao obezbjeđenje za date kredite banaka

Tradicionalno osiguranje za slučaj smrti uključuje rizik smrti. Polise sadrže opadajuću osiguranu sumu. Naknade u slučaju smrti plaćaju se samo ako osiguranik umre tokom trajanja polise osiguranja.

Osiguranje za slučaj smrti i doživljenja

Ovo su također tradicionalni proizvodi osiguranja života koji pružaju dugoročnu finansijsku zaštitu. Kapitalne polise osiguranja života za redovnu ili jednokratnu premiju pokrivaju rizik smrti, doživljenja, kritične bolesti i priključnu nezgodu.

Stipendijsko osiguranje

Ovi proizvodi se temelje na tradicionalnim rizicima životnog osiguranja. Ovo su također tradicionalni proizvodi životnog osiguranja koji pružaju dugoročnu finansijsku zaštitu. Premija se plaća u godišnim ili mjesečnim ratama i pokriva rizik smrti i doživljenja.

1.9 Izvještavanje po segmentima

Konsolidovani izvještaj o finansijskom položaju po poslovnim segmentima na dan 31. decembra 2009.

	Neživot	Život	Autocentar Stanica za tehnički pregled vozila	Unis Stanica za tehnički pregled vozila	Sarajevo Stan	Ukupno
	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM
Aktiva						
Nekretnine i oprema	3.773	-	3.372	2.113	7.054	16.312
Ulaganja u nekretnine	584	-	-	-	646	1.230
Nematerijalna imovina						
-Goodwill	245	-	-	-	-	245
- Odgođeni troškovi pribave	1.327	-	-	-	-	1.327
- Ostala nematerijalna imovina	10	-	322	3	92	427
Financijska imovina koja se drži do dospijecća	3.389	1.099	-	-	-	4.488
Financijska imovina raspoloživa za prodaju	185	571	-	-	-	756
Zajmovi i potraživanja	18.677	8.000	17	65	1.005	27.764
Udio reosiguranja u rezervama za ugovore o osiguranju	7.260	-	-	-	-	7.260
Zalihe	128	3	11	605	381	1.128
Potraživanja iz ugovora o osiguranju i ostala potraživanja	9.783	424	104	851	154	11.316
Imovina namijenjena prodaji	849	-	-	-	-	849
Unaprijed plaćeni porez	-	-	5	4	-	9
Novac i novčani ekvivalenti	6.991	422	57	109	86	7.665
Ukupna aktiva	53.201	10.519	3.888	3.750	9.418	80.776
Obaveze						
Rezerve za ugovore o osiguranju	30.797	6.339	-	-	-	37.136
Uzeti zajmovi	-	-	1.220	72	-	1.292
Rezervisanja za obaveze i troškove	767	13	29	7	108	924
Obaveze iz ugovora o osiguranju, ostale obaveze i odgođeni prihod	2.462	274	275	462	1.155	4.628
Ukupne obveze	34.026	6.626	1.524	541	1.263	43.980
Kapital i rezerve						
Dionički kapital	5.196	3.116	-	-	-	8.312
Zakonske i statutorne rezerve	20.521	725	-	-	54	21.300
Zadržana dobit	2.292	518	334	5	802	3.951
Ukupno kapital i rezerve koji pripadaju dioničarima Društva	28.009	4.359	334	5	856	33.563
Manjinski interes	-	-	-	511	2.722	3.233
Ukupni kapital i rezerve	62.035	10.985	1.858	1.057	4.841	80.776

1.9 Izvještavanje po segmentima (nastavak)

Konsolidovani izvještaj o finansijskom položaju po poslovnim segmentima na dan 31. decembra 2008.

	Neživot	Život	Autocentar Stanica za tehnički pregled vozila	Unis Stanica za tehnički pregled vozila	Sarajevo Stan	Ukupno
	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM
Aktiva						
Nekretnine i oprema	4.118	-	3.511	2.185	5.068	14.882
Ulaganja u nekretnine	605	-	-	-	-	605
Nematerijalna imovina						
-Goodwill	169	-	-	-	-	169
- Odgodeni troškovi pribave	1.111	-	-	-	-	1.111
- Ostala nematerijalna imovina	21	-	332	4	133	490
Ulaganje u pridružena pravna lica	6	-	-	-	-	6
Ulaganja koja se drži do dospelja	3.102	1.039	-	-	-	4.141
Financijska imovina raspoloživa za prodaju	183	571	-	-	-	754
Zajmovi i potraživanja	23.777	8.601	120	4	1.001	33.503
Udio reosiguranja u rezervama za ugovore o osiguranju	6.222	1	-	-	-	6.223
Zalihe	-	-	-	697	392	1.089
Potraživanja iz ugovora o osiguranju i ostala potraživanja	6.515	231	130	1.113	168	8.157
Imovina namijenjena prodaji	809	-	-	-	-	809
Unaprijed plaćeni porez	827	-	17	-	-	844
Novac i novčani ekvivalenti	4.249	296	61	93	147	4.846
Ukupna aktiva	51.714	10.739	4.171	4.096	6.909	77.629
Obaveze						
Rezerve za ugovore o osiguranju	27.641	6.981	-	-	-	34.622
Uzeti zajmovi	-	-	1.542	363	-	1.905
Rezervisanja za obaveze i troškove	2.613	-	29	6	55	2.703
Obaveze iz ugovora o osiguranju, ostale obaveze i odgodeni prihod	2.723	85	227	648	559	4.242
Ukupne obaveze	32.977	7.066	1.798	1.017	614	43.472
Kapital i rezerve						
Dionički kapital	5.196	3.116	-	-	-	8.312
Zakonske i statutarne rezerve	18.067	-	-	-	-	18.067
Posebna komponenta diskrecionog udjela	-	251	-	-	-	251
Zadržana dobit	3.504	473	134	(114)	(18)	3.979
Ukupno kapital i rezerve koji pripadaju dioničarima Društva	26.767	3.840	134	(114)	(18)	30.609
Manjinski interes	-	-	-	666	2.882	3.548
Ukupni kapital i rezerve	26.767	3.840	134	552	2.864	34.157
Ukupni obaveze i kapital i rezerve	59.744	10.906	1.932	1.569	3.478	77.629

1.9 Izvještavanje po segmentima (nastavak)

Konsolidovani izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti po poslovnim segmentima za 2009. godinu

	Neživot '000 KM	Život '000 KM	Autocentar Stanica za tehnički pregled vozila '000 KM	Unis Stanica za tehnički pregled vozila '000 KM	Sarajevo Stan '000 KM	Ukupno '000 KM
Zaračunate bruto premije	29.254	2.140	-	-	-	31.394
Premije predane u reosiguranje	(7.163)	(13)	-	-	-	(7.176)
Neto zaračunate premije	22.091	2.127	-	-	-	24.218
Promjena bruto pričuva prijenosnih premija	318	7	-	-	-	325
Promjena pričuva prijenosnih premija, udio reosiguranja	(104)	(1)	-	-	-	(105)
Neto zarađene premije	22.305	2.133	-	-	-	24.438
Prihod od provizija i naknada	1.034	1	-	-	-	1.035
Financijski prihod	2.388	511	2	33	64	2.998
Ostali poslovni prihodi	3.993	5	2.161	2.127	3.738	12.024
Neto poslovni prihodi	7.415	517	2.163	2.160	3.802	16.057
Nastale štete	(18.903)	(1.019)	-	-	-	(19.922)
Udio reosiguranja u nastalim štetama	4.161	-	-	-	-	4.161
Neto nastale štete	(14.742)	(1.019)	-	-	-	(15.761)
Troškovi pribave	(4.677)	(611)	-	-	-	(5.288)
Administrativni troškovi	(4.595)	(444)	(2.069)	(2.252)	(3.981)	(13.341)
Ostali poslovni rashodi	(1.962)	-	(19)	(29)	(4)	(2.014)
Ukupno	(11.234)	(1.055)	(2.088)	(2.281)	(3.985)	(20.643)
Dobit iz poslovanja	3.744	576	75	(121)	(183)	4.091
Financijski troškovi	(678)	-	(79)	(9)	-	(766)
Udio u gubitku povezanih lica	(6)	-	-	-	-	(6)
Dobit prije poreza	3.060	576	(4)	(130)	(183)	3.319
Porez na dobit	(303)	(58)	(13)	-	(4)	(378)
Dobit razdoblja	2.757	518	(17)	(130)	(187)	2.941
Ostala sveobuhvatna dobit	-	-	-	-	-	-
Ukupna sveobuhvatna dobit razdoblja	2.757	518	(17)	(130)	(187)	2.941
Dioničarima Društva	2.757	518	(17)	(101)	(203)	2.954
Manjinskim dioničarima	-	-	-	(29)	16	(13)
Ukupna sveobuhvatna dobit razdoblja	2.757	518	(17)	(130)	(187)	2.941

1.9 Izvještavanje po segmentima (nastavak)

Konsolidovani izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti po poslovnim segmentima za 2008. godinu

	Neživot '000 KM	Život '000 KM	Autocentar Stanica za tehnički pregled vozila '000 KM	Unis Stanica za tehnički pregled vozila '000 KM	Sarajevo Stan '000 KM	Ukupno '000 KM
Zaračunate bruto premije	29.553	2.987	-	-	-	32.540
Premije predane u reosiguranje	(7.049)	(22)	-	-	-	(7.071)
Neto zaračunate premije	22.504	2.965	-	-	-	25.469
Promjena bruto pričuva prijenosnih premija	(678)	4	-	-	-	(674)
Promjena pričuva prijenosnih premija, udio reosiguranja	12	(1)	-	-	-	11
Neto zarađene premije	21.838	2.968	-	-	-	24.806
Prihod od provizija i naknada	1.065	4	-	-	-	1.069
Financijski prihod	2.394	574	2	4	15	2.989
Ostali poslovni prihodi	2.125	-	1.763	243	974	5.105
Neto poslovni prihodi	5.584	578	1.765	247	989	9.163
Nastale štete	(17.092)	(2.377)	-	-	-	(19.469)
Udio reosiguranja u nastalim štetama	3.695	-	-	-	-	3.695
Neto nastale štete	(13.397)	(2.377)	-	-	-	(15.774)
Troškovi pribave	(4.894)	(262)	-	-	-	(5.156)
Administrativni troškovi	(5.417)	(381)	(1.778)	(301)	(1.008)	(8.885)
Ostali poslovni rashodi	(1.126)	-	(11)	(50)	(1)	(1.188)
Ukupno	(11.437)	(643)	(1.789)	(351)	(1.009)	(15.229)
Dobit iz poslovanja	2.588	526	(24)	(104)	(20)	2.966
Financijski troškovi	(254)	-	(127)	(33)	-	(414)
Udio u gubitku povezanih lica	(125)	-	-	-	-	(125)
Dobit prije poreza	2.209	526	(151)	(137)	(20)	2.427
Porez na dobit	(236)	(53)	-	-	(1)	(290)
Dobit razdoblja	1.973	473	(151)	(137)	(21)	2.137
Ostala sveobuhvatna dobit	-	-	-	-	-	-
Ukupna sveobuhvatna dobit razdoblja	1.973	473	(151)	(137)	(21)	2.137
Dioničarima Društva	1.973	473	(151)	(114)	(18)	2.163
Manjinskim dioničarima	-	-	-	(23)	(3)	(26)
Ukupna sveobuhvatna dobit razdoblja	1.973	473	(151)	(137)	(21)	2.137

1.9 Izvještavanje po segmentima (nastavak)

Mjerenje imovine i obaveza segmenta i prihoda i rezultata segmenta temelje se na računovodstvenim politikama koje su navedene u bilješci o računovodstvenim politikama.

Osnovni poslovni segmenti Grupe su Neživotno osiguranje, Životno osiguranje, Usluge tehničkog pregleda vozila i usluge održavanja zajedničkih dijelova stambenih zgrada. Bilješka 1.8 ovih finansijskih izvještaja sadrži daljnje informacije o značajnim uslovima i odredbama proizvoda osiguranja.

Rezultati segmenata, imovina i obaveze uključuju stavke koje se mogu direktno pripisati pojedinom segmentu kao i stavke koje se mogu na razumnoj osnovi rasporediti na razumnoj osnovi.

Osnovni proizvodi koji se nude unutar pojedinih poslovnih segmenata koji su predmet izvještavanja uključuju:

Neživot:

- Auto odgovornost
- Auto kasko
- Imovina i odgovornost
- Nezgodna i zdravstvo

Život:

- Tradicionalni život
- Smrt i doživljenje
- Rizik smrti
- Rizik doživljenja

Geografski segment

Grupa uglavnom posluje u Bosni i Hercegovini. Budući da je ukupni prihod od ugovora o osiguranju ostvaren od klijenata u Bosni i Hercegovini, informacije po geografskim segmentima nisu objavljene.

1.10 Nekretnine i oprema

Grupa

	Zemljišta i nekretnine '000 KM	Oprema i namještaj '000 KM	Ulaganja u tuđu materijalnu imovinu '000 KM	Imovina u pripredi '000 KM	Ukupno '000 KM
Nabavna vrijednost					
Stanje na dan 1. januara 2008.	6.472	4.210	454	83	11.219
Povećanja	1.033	1.203	43	70	2.349
Stečeno poslovnom kombinacijom	6.225	897	-	106	7.228
Otpisi	-	(70)	-	-	(70)
Prodaja	(332)	(267)	-	-	(599)
Prenos u ulaganja u nekretnine (bilješka 1.11)	(701)	-	-	-	(701)
Stanje na dan 31. decembra 2008.	12.697	5.973	497	259	19.426
Stanje na dan 1. januara 2009.	12.697	5.973	497	259	19.426
Povećanja/Transfери	3.116	408	113	(66)	3.571
Prenos u ulaganja u nekretnine (bilješka 1.11)	(954)	-	-	-	(954)
Otpisi	(181)	(171)	(212)	-	(564)
Prodaja	-	(1)	-	-	(1)
Stanje na dan 31. decembra 2009.	14.678	6.209	398	193	21.478
Amortizacija i umanjenje vrijednosti					
Stanje na dan 1. januara 2008.	905	2.966	352	-	4.223
Trošak razdoblja	206	511	31	-	748
Otpisi	-	(69)	-	-	(69)
Prenos u ulaganja u nekretnine (bilješka 1.11)	(75)	-	-	-	(75)
Prodaja	(89)	(194)	-	-	(283)
Stanje na dan 31. decembra 2008.	947	3.214	383	-	4.544
Stanje na dan 1. januara 2009.	947	3.214	383	-	4.544
Trošak razdoblja	497	757	53	-	1.307
Umanjenje vrijednosti	-	-	-	41	41
Otpisi	(49)	(148)	(211)	(10)	(418)
Prenos u ulaganja u nekretnine (bilješka 1.11)	(308)	-	-	-	(308)
Stanje 31. decembra 2009.	1.087	3.823	225	31	5.166
Neto knjigovodstvena vrijednost					
Na dan 1. januara 2008.	5.567	1.244	102	83	6.996
Na dan 31. decembra 2008.	11.750	2.759	114	259	14.882
Na dan 1. januara 2009.	11.750	2.759	114	259	14.882
Na dan 31. decembra 2009.	13.591	2.386	173	162	16.312

Trošak amortizacije razdoblja priznaje se kao dio administrativnih troškova u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti.

1.10 Nekretnine i oprema (nastavak)

Društvo

	Zemljišta i nekretnine '000 KM	Oprema i namještaj '000 KM	Ulaganja u tuđu materijalnu imovinu '000 KM	Ukupno '000 KM
Nabavna vrijednost				
Stanje na dan 1. januara 2008.	4.426	3.336	454	8.216
Povećanja	4	880	43	927
Otpisi	-	(70)	-	(70)
Prodaja	(332)	(267)	-	(599)
Prenos u ulaganja u nekretnine (bilješka 1.11)	(701)	-	-	(701)
Stanje na dan 31. decembra 2008.	3.397	3.879	497	7.773
Stanje na dan 1. januara 2009.	3.397	3.879	497	7.773
Povećanja	78	67	113	258
Otpisi	-	(121)	(212)	(333)
Stanje na dan 31. decembra 2009.	3.475	3.825	398	7.698
Amortizacija i umanjenje vrijednosti				
Stanje na dan 1. januara 2008.	759	2.435	352	3.546
Trošak razdoblja	108	397	31	536
Otpisi	-	(69)	-	(69)
Prenos u ulaganja u nekretnine (bilješka 1.11)	(75)	-	-	(75)
Prodaja	(89)	(194)	-	(283)
Stanje na dan 31. decembra 2008.	703	2.569	383	3.655
Stanje na dan 1. januara 2009.	703	2.569	383	3.655
Trošak razdoblja	102	431	53	586
Otpisi	-	(105)	(211)	(316)
Stanje na dan 31. decembra 2009.	805	2.895	225	3.925
Neto knjigovodstvena vrijednost				
Na dan 1. januara 2008.	3.667	901	102	4.670
Na dan 31. decembra 2008.	2.694	1.310	114	4.118
Na dan 1. januara 2009.	2.694	1.310	114	4.118
Na dan 31. decembra 2009.	2.670	930	173	3.773

Trošak amortizacije razdoblja priznaje se kao dio administrativnih troškova u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti.

1.11 Ulaganja u nekretnine

	Grupa 2009. Ulaganja u nekretnine '000 KM	Grupa 2008. Ulaganja u nekretnine '000 KM	Društvo 2009. Ulaganja u nekretnine '000 KM	Društvo 2008. Ulaganja u nekretnine '000 KM
Nabavna vrijednost				
Stanje na dan 1. januara	701	-	701	-
Prijenos iz nekretnina i opreme (bilješka 1.10)	954	701	-	701
Stanje na dan 31. decembra	1.655	701	701	701
Akumulirana amortizacija i umanjenje vrijednosti				
Stanje na dan 1. januara	(96)	-	(96)	-
Prijenos iz nekretnina i opreme (bilješka 1.10)	(308)	(75)	-	(75)
Trošak razdoblja	(21)	(21)	(21)	(21)
Stanje na dan 31. decembra	(425)	(96)	(117)	(96)
Neto knjigovodstvena vrijednost				
Na dan 1. januara	605	-	605	-
Na dan 31. decembra	1.230	605	584	605

Krajem godine Grupa je, zbog prenamjene, reklasificirala ulaganja u nekretnine čiji je trošak nabavke iznosio 954 hiljada KM, a neto knjigovodstvena vrijednost 646 hiljada KM iz nekretnina i opreme.

Uprava vjeruje da fer vrijednost ulaganja u nekretnine, izračunato prema sadašnjim cijenama za slične nekretnine na istoj lokaciji i u istom stanju kao nekretnina Društva te koje podliježu sličnom ugovoru o najmu, ne odstupa značajno od njihove knjigovodstvene vrijednosti.

Grupa nije imala troškova održavanja po navedenoj nekretnini tijekom godine. Prihod ostvaren tokom 2009. godine po osnovu najma navedene nekretnine iznosi 98 hiljada KM (2008.: 90 hiljada KM).

Trošak amortizacije razdoblja priznaje se kao dio finansijskih troškova u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti.

1.12 Goodwill

Grupa

	2009. '000 KM	2008. '000 KM
Stanje na dan 1. januara 2009.	169	-
Stjecanje poslovnom kombinacijom	76	169
	<hr/>	<hr/>
Stanje na dan 31. decembra 2009	<u>245</u>	<u>169</u>

Goodwill predstavlja kupljeni goodwill, proizašao prilikom stjecanja ulaganja u Sarajevostan d.d. Sarajevo.

1.13 Odgođeni troškovi pribave

Kao dio poslova osiguranja Društva i Grupe, određeni troškovi pribave se odgađaju. Za poslove životnog osiguranja, troškovi pribave su uzeti u obzir prilikom izračuna rezerve životnog osiguranja putem Zilmerizacije. Odgođeni troškovi pribave za životna osiguranja nisu priznati kao posebna stavka imovine na datum finansijskog položaja.

Analiza navedenih troškova pribave je prikazana u nastavku:

Grupa i Društvo

	2009. '000 KM	2008. '000 KM
Stanje na dan 1. januara	1.111	1.012
Kapitalizirani troškovi pribave umanjeni za amortizaciju terećenu kroz izvještaj o svobuhovanoj dobiti (bilješka 1.35)	216	99
	<hr/>	<hr/>
Stanje na dan 31. decembra	<u>1.327</u>	<u>1.111</u>

1.14. Ostala nematerijalna imovina

Grupa

Grupa	Ostala nematerijalna imovina – prava '000 KM	Software '000 KM	Ukupno '000 KM
Nabavna vrijednost			
Stanje na dan 1. januara 2008.	1.224	84	1.308
Stečeno poslovnom kombinacijom	-	194	194
Povećanja	5	18	23
Otpisi	(2)	-	(2)
Stanje na dan 31. decembra 2008.	1.227	296	1.523
Stanje na dan 1. januara 2009.	1.227	296	1.523
Povećanja	52	11	63
Stanje na dan 31. decembra 2009.	1.279	307	1.586
Akumulirana amortizacija i umanjenje vrijednosti			
Stanje na dan 1. januara 2008.	842	51	893
Trošak razdoblja	55	87	142
Otpisi	(2)	-	(2)
Stanje na dan 31. decembra 2008.	895	138	1.033
Stanje na dan 1. januara 2009.	895	138	1.033
Trošak razdoblja	62	64	126
Stanje na dan 31. decembra 2009.	957	202	1.159
Neto knjigovodstvena vrijednost			
Na dan 1. januara 2008.	382	33	415
Na dan 31. decembra 2008.	332	158	490
Na dan 1. januara 2009.	332	158	490
Na dan 31. decembra 2009.	322	105	427

Trošak amortizacije razdoblja priznaje se kao dio administrativnih troškova u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti.

1.14 Ostala nematerijalna imovina (nastavak)

Društvo	Software '000 KM
Nabavna vrijednost	
Stanje na dan 1. januara 2008.	80
Povećanja	-
	<hr/>
Stanje na dan 31. decembra 2008.	80
	<hr/>
Stanje na dan 1. januara 2009.	80
Povećanja	-
	<hr/>
Stanje na dan 31. decembra 2009.	80
	<hr/>
Akumulirana amortizacija i umanjenje vrijednosti	
Stanje na dan 1. januara 2008.	47
Trošak razdoblja	12
	<hr/>
Stanje na dan 31. decembra 2008.	59
	<hr/>
Stanje na dan 1. januara 2009.	59
Trošak razdoblja	11
	<hr/>
Stanje na dan 31. decembra 2009.	70
	<hr/>
Neto knjigovodstvena vrijednost	
Na dan 1. januara 2008.	33
Na dan 31. decembra 2008.	21
	<hr/> <hr/>
Na dan 1. januara 2009.	21
Na dan 31. decembra 2009.	10
	<hr/> <hr/>

Trošak amortizacije razdoblja priznaje se kao dio administrativnih troškova u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti.

1.15. Ulaganja u podružnice

a) Podružnice su:

	Industrija	Država	Vlasništvo Grupe na dan 31. decembra 2009.	Vlasništvo Grupe na dan 31. decembra 2008.
Autocentar BH d.o.o.	Usluge posredovanja u osiguranju i tehnički pregled vozila	Bosna i Hercegovina	100,00%	100,00%
Sarajevostan d.d., Sarajevo	Usluge održavanja	Bosna i Hercegovina	55,62%	52,70%
Unis automobili i dijelovi d.o.o.	Prodaja vozila i dijelova na veliko i malo	Bosna i Hercegovina	79,64%	74,85%

b) Ulaganja u podružnice su:

	Društvo 2009. '000 KM	Društvo 2008. '000 KM
Autocentar BH d.o.o.	1.284	1.284
Sarajevostan d.d., Sarajevo	2.794	2.541
Unis automobili i dijelovi d.o.o.	1.991	1.871
	<u>6.069</u>	<u>5.696</u>

c) Kretanja ulaganja u podružnice:

	Društvo 2009. '000 KM	Društvo 2008. '000 KM
Stanje na dan 1. januara	5.696	584
Dokapitalizacija – Autocentar	-	700
Stjecanje udjela u Sarajevostan d.d., Sarajevo	253	2.541
Stjecanje udjela u Unis automobili i dijelovi d.o.o.	120	1.871
Stanje na dan 31. decembra	<u>6.069</u>	<u>5.696</u>

1.15 Ulaganje u podružnice (nastavak)

c) Kretanja ulaganja u podružnice su kako slijedi (nastavak)

i. Stjecanje udjela u podružnicama u 2008. godini

Na dan 26. septembra 2008. Grupa je dokapitalizirala društvo Autocentar d.o.o. u iznosu od 700 hiljada KM kako bi financirala njegov rast.

Na dan 6. maja 2008. Grupa je stekla dodatnih 4,14% udjela u Sarajevostanu d.d. (2.499 dionica) za 305 hiljada KM čime je povećala svoj udio u povezanom pravnom licu sa 44,32% na 48,45%. Nadalje na dan 21. oktobra 2008. Grupa je stekla dodatnih 4,25% udjela u Sarajevostanu d.d. (2.567 dionica) za 376 hiljada maraka čime je Sarajevostan d.d. prestao biti pridruženo pravno lice Društva te je postao njegova podružnica u kojoj Društvo ima 52,70% udjela. Navedena transakcija rezultirala je promjenom konsolidacijskog statusa s ulaganja u pridružena pravna lica na ulaganja u podružnice.

Tijekom Novembra i Decembra 2008. finansijske godine Grupa je stekla 74.85% udjela u Unis automobili i dijelovi d.o.o. za 1.871 hiljadu KM.

Stjecanje udjela u Sarajevostanu d.d. i Unis automobilima i dijelovima d.o.o. imalo je sljedeći utjecaj na imovinu i obveze Grupe na dan stjecanja:

	Unis automobili i dijelovi d.o.o.			Sarajevostan d.d. Sarajevo			Ukupno priznata vrijednost stjecanja '000 KM
	Knjigovodstvena vrijednost na dan stjecanja '000 KM	Usklade fer vrijednosti '000 KM	Priznata vrijednost stjecanja '000 KM	Knjigovodstvena vrijednost na dan stjecanja '000 KM	Usklade fer vrijednosti '000 KM	Priznata vrijednost stjecanja '000 KM	
Nekretnine i oprema (bilješka 1.10)	856	1.300	2.156	5.072	-	5.072	7.228
Nematerijalna imovina (bilješka 1.14)	5	-	5	189	-	189	194
Zalihe	765	-	765	583	-	583	1.348
Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja	524	-	524	1.299	-	1.299	1.823
Potraživanja po finansijskom najmu	597	-	597	-	-	-	597
Novac i novčani ekvivalenti	71	-	71	59	-	59	130
Uzeti zajmovi	(690)	-	(690)	-	-	-	(690)
Rezervisanja za otpremnine (bilješka 1.25)	(5)	-	(5)	(60)	-	(60)	(65)
Obveze prema dobavljačima i ostale obveze	(688)	-	(688)	(1.041)	-	(1.041)	(1.729)
Neto imovina i obaveze	1.435	1.300	2.735	6.101	-	6.101	
Stečeni udio Grupe u neto imovini i obavezama			2.047			512	
Negativan goodwill na dan stjecanja (bilješka 1.33)			(176)				(176)
Goodwill na dan stjecanja (bilješka 1.12)						169	169
Naknada za stjecanje, plaćena u novcu			1.871			681	2.552
Gotovina stečena poslovnom kombinacijom			(71)			(59)	(130)
Neto odljev gotovine			1.800			622	2.422

1.15 Ulaganje u podružnice (nastavak)

c) Kretanja ulaganja u podružnice su kako slijedi(nastavak)

Knjigovodstvene vrijednosti prije stjecanja određene su korištenjem relevantnih MSFI-jeva. Vrijednost stečene imovine i obveza na dan stjecanja predstavljaju njihovu procijenjenu fer vrijednost izuzev nekretnina stečenih poslovnom kombinacijom s društvom Unis automobili i dijelovi d.o.o., za koje je prepoznata usklada fer vrijednosti u konsolidovanim finansijskim izvještajima u iznosu od 1.300 hiljada KM, a na temelju procjene tržišne vrijednosti nekretnina od neovisnog ovlaštenog procjenitelja. Negativan goodwill priznat u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti na dan stjecanja te je prikazan u bilješci 1.33 Ostali poslovni prihodi.

ii. Sticanje udjela u podružnicama u 2009. godini

Na dan 30. juna 2009. Grupa je stekla dodatnih 2,92% udjela u Sarajevostanu d.d. (1.762 dionica) za 253 hiljade KM čime je povećala svoj udio u podružnici sa 52,70% na 55,62%. Na datum stjecanja fer vrijednost neto sredstava Sarajevostana d.d. u konsolidiranim finansijskim izvještajima je bila 6.111 hiljada KM. Grupa je priznala umanjene manjinskog interesa u iznosu od 177 hiljade KM i povećanje goodwill-a u iznosu od 76 hiljada KM.

Tokom januara 2009. Grupa je stekla dodatnih 4,79% udjela u Unis automobili i dijelovi d.o.o. za 120 hiljada KM čime je povećala svoj udio u podružnici sa 74,85% na 79,64%. Na datum stjecanja fer vrijednosti neto sredstava Unis automobili i dijelovi d.o.o. u konsolidiranim finansijskim izvještajima je bila 2.667 hiljada KM. Grupa je priznala umanjene manjinskog interesa u iznosu od 125 hiljada KM i negativni goodwill u iznosu od 8 hiljada KM koji je prikazan u bilješci 1.33 Ostali poslovni prihodi.

1.16. Ulaganja u pridružena pravna lica

a) Pridružena pravna lica Grupe su:

	Industrija	Država	Vlasništvo Grupe na dan 31. decembra 2009.	Vlasništvo Grupe na dan 31. decembra 2008.
TRI PRO d.o.o.	Agencija za pružanje usluga	Bosna i Hercegovina	49,00%	49,00%

b) Ulaganja u pridružena pravna lica Grupe su kako slijedi:

	Grupa 2009. '000 KM	Grupa 2008. '000 KM	Društvo 2009. '000 KM	Društvo 2008. '000 KM
TRI PRO d.o.o.	-	6	147	147
	-	6	147	147

1.16 Ulaganja u pridružena pravna lica (nastavak)

c) Kretanja investicija u pridružena pravna lica Grupe su kako slijedi:

	Grupa 2009. '000 KM	Grupa 2008. '000 KM	Društvo 2009. '000 KM	Društvo 2008. '000 KM
Stanje na dan 1. januara	6	2.812	147	2.006
Promjena konsolidacijskog statusa Sarajevostan d.d.	-	(2.681)	-	(1.859)
Udio u gubitcima pridruženih pravnih lica	(6)	(125)	-	-
Stanje na dan 31. decembra	-	6	147	147

d) Udio u gubitku pridruženih pravnih lica

	Grupa 2009. '000 KM	Grupa 2008. '000 KM	Društvo 2009. '000 KM	Društvo 2008. '000 KM
Udio u gubitku pridruženih pravnih lica	(6)	(125)	-	-
	(6)	(125)	-	-

1.17. Finansijska ulaganja

Grupa	Finansijska imovina			
	Ulaganja koja se drže do dospijeca '000 KM	raspoloživa za prodaju '000 KM	Zajmovi i potraživanja '000 KM	Ukupno '000 KM
2009.				
Dužničke vrijednosnice-obveznice banaka – kotiraju	4.488	-	-	4.488
Vlasničke vrijednosnice – kotiraju	-	756	-	756
Depoziti kod banaka	-	-	19.751	19.751
Dati zajmovi, neto od umanjenja vrijednosti	-	-	8.013	8.013
Zajmovi i potraživanja			27.764	27.764
Ukupno	4.488	756	27.764	33.008
2008.				
Dužničke vrijednosnice-obveznice banaka – kotiraju	4.141	-	-	4.141
Vlasničke vrijednosnice – kotiraju	-	754	-	754
Depoziti kod banaka	-	-	18.532	18.532
Dati zajmovi, neto od umanjenja vrijednosti	-	-	14.971	14.971
Zajmovi i potraživanja	-	-	33.503	33.503
Ukupno	4.141	754	33.503	38.398
Društvo				
	Ulaganja koja se drže do dospijeca '000 KM	Finansijska imovina raspoloživa za prodaju '000 KM	Zajmovi i potraživanja '000 KM	Ukupno '000 KM
2009.				
Dužničke vrijednosnice-obveznice banaka – kotiraju	4.488	-	-	4.488
Vlasničke vrijednosnice - kotiraju	-	756	-	756
Depoziti kod banaka	-	-	18.746	18.746
Dati zajmovi, neto od umanjenja vrijednosti	-	-	7.931	7.931
Zajmovi dati podružnicama	-	-	3.426	3.426
Zajmovi i potraživanja	-	-	30.103	30.103
Ukupno	4.488	756	30.103	35.347
2008.				
Dužničke vrijednosnice-obveznice banaka – kotiraju	4.141	-	-	4.141
Vlasničke vrijednosnice - kotiraju	-	754	-	754
Depoziti kod banaka	-	-	17.531	17.531
Dati zajmovi, neto od umanjenja vrijednosti	-	-	14.847	14.847
Zajmovi dati podružnicama	-	-	1.421	1.421
Zajmovi i potraživanja	-	-	33.799	33.799
Ukupno	4.141	754	33.799	38.694

1.17 Finansijska ulaganja (nastavak)

Zajmovi i potraživanja se sastoje od depozita kod banaka i zajmova datih klijentima, neto od umanjenja vrijednosti kako slijedi:

	Grupa 2009. '000 KM	Grupa 2008. '000 KM	Društvo 2009. '000 KM	Društvo 2008. '000 KM
Zajmovi dati klijentima	10.683	17.456	10.530	17.332
Zajmovi dati podružnicama	-	-	3.426	1.421
Umanjenje vrijednosti zajmova datih klijentima	(2.670)	(2.485)	(2.599)	(2.485)
	<u>8.013</u>	<u>14.971</u>	<u>11.357</u>	<u>16.268</u>

Kretanje umanjenja vrijednosti zajmova datih klijentima u toku godine bilo je kako slijedi:

	Grupa 2009. '000 KM	Grupa 2008. '000 KM	Društvo 2009. '000 KM	Društvo 2008. '000 KM
Stanje na dan 1. januara	2.485	2.445	2.485	2.445
Gubiteci od umanjenja vrijednosti	712	203	641	203
Naplata prethodno umanjениh iznosa	(180)	(163)	(180)	(163)
Otpis	(347)	-	(347)	-
Stanje na dan 31. decembra	<u>2.670</u>	<u>2.485</u>	<u>2.599</u>	<u>2.485</u>

Gubitci od umanjenja vrijednosti priznati su unutar finansijskih troškova (bilješka 1.38), dok je naplata prethodno umanjениh iznosa priznata unutar finansijskih prihoda (bilješka 1.32).

1.18. Udio reosiguranja u rezervama za ugovore o osiguranju

Grupa i Društvo

	<i>Bilješka</i>	2009. '000 KM	2008. '000 KM
Neživot			
Udio reosiguranja u rezervi za prijenosne premije	1.23 a)	2.667	2.771
Udio reosiguranja u rezervi za prijavljene a neisplaćene štete	1.23 b)	3.970	2.746
Udio reosiguranja u rezervi za nastale a neprijavljene štete	1.23 c)	623	705
		<u>7.260</u>	<u>6.222</u>
Život			
Udio reosiguranja u rezervi za prijenosne premije	1.23 a)	-	1
		<u>-</u>	<u>1</u>
		<u>7.260</u>	<u>6.223</u>

1.19. Zalihe

	Grupa 2009. '000 KM	Grupa 2008. '000 KM	Društvo 2009. '000 KM	Društvo 2008. '000 KM
Rezervni dijelovi	388	438	-	-
Vozila	222	259	-	-
Materijal u skladištu	294	287	-	-
Sitan inventar u skladištu	773	264	401	-
Umanjenje vrijednosti zaliha	(549)	(159)	(270)	-
	<u>1.128</u>	<u>1.089</u>	<u>131</u>	<u>-</u>

1.20. Potraživanja iz ugovora o osiguranju i ostala potraživanja

	Grupa 2009. '000 KM	Grupa 2008. '000 KM	Društvo 2009. '000 KM	Društvo 2008. '000 KM
Potraživanja iz ugovora o osiguranju	6.084	5.640	6.124	5.659
Potraživanja iz poslova reosiguranja				
- za štete	710	856	710	856
- za provizije reosiguranja	191	240	191	240
Potraživanje po finansijskom najmu	306	574	-	-
Potraživanja od poreske uprave	3.406	-	3.406	-
Ostala potraživanja i unaprijed plaćeni troškovi	2.189	2.183	1.254	1.166
Umanjenje vrijednosti				
- potraživanja iz ugovora o osiguranju	(1.172)	(964)	(1.172)	(964)
- ostala potraživanja	(398)	(372)	(230)	(133)
	<u>11.316</u>	<u>8.157</u>	<u>10.283</u>	<u>6.824</u>

U periodu od 2002. do 2006. godine Grupa je koristila poresku olakšicu na ime stranog uloga u kapitalu, u skladu sa članom 29. Zakona o porezu na dobit. Porezna uprava je na osnovu njihove inspekcije obavljene u 2007. godini, osporila korištenje gore navedene poreske olakšice uz obrazloženje da samo priljev novog kapitala, kroz kupovinu novoemitovanih dionica lokalnog društva može biti predmetom poreske olakšice. Grupa je na Zapisnik o inspekcijskom nalazu i Rješenje izdato po tom Zapisniku uložilo sve redovne pravne lijekove. U mjesecu junu 2009. godine Rješenjem Federalnog ministarstva finansija, kao drugostepenog organa, odbija se Žalba Grupe, i nalaže uplata dodatno utvrđenih obaveza poreza na dobit, uključujući i zateznu kamata u ukupnom iznosu od KM 3.478 hiljada, što je izvršeno u mjesecu augustu 2009. godine. Grupa je protiv dostavljenog Rješenja pokrenula upravni spor kod nadležnog Kantonalnog suda u Sarajevu, i uložila vanredni pravni lijek Zahtjev za obnavljanje postupka.

U toku upravnog spora drugostepeni organ, Federalno ministarstvo finansija, je na osnovu navoda iznesenih u toku cijelog postupka, donijelo Rješenje kojim poništava Rješenje o dodatno utvrđenim poreznim obavezama i predmet vratio prvostepenom organu, sa jasnom instrukcijom da je navedeno Rješenje neosnovano. Rješenje kojim se poništava Rješenje o dodatno utvrđenim poreznim obavezama je konačno. Na osnovu navedenog Rješenja Grupa je u 2009. godini ukupan iznos evidentirala na potraživanje od poreske uprave, što, umanjeno za obavezu po poreskom bilansu za 2009. godinu u iznosu KM 72 hiljade, iznosi KM 3.406 hiljada.

1.20 Potraživanja iz ugovora o osiguranju i ostala potraživanja (nastavak)

Kretanje umanjenja vrijednosti za potraživanja iz ugovora o osiguranju tokom godine bilo je kako slijedi:

	Grupa 2009. '000 KM	Grupa 2008. '000 KM	Društvo 2009. '000 KM	Društvo 2008. '000 KM
Stanje na dan 1. januara	964	958	964	958
Gubitci od umanjenja vrijednosti	1.106	304	1.106	304
Naplata prethodno umanjenih iznosa	(864)	(270)	(864)	(270)
Otpisi prethodno umanjenih iznosa	(34)	(28)	(34)	(28)
Stanje na dan 31. decembra	1.172	964	1.172	964

Gubici od umanjenja vrijednosti potraživanja iz ugovora o osiguranju priznati su unutar ostalih poslovnih troškova (bilješka 1.37), dok su naplata prethodno rezervisanih iznosa i dobitci od ukidanja umanjenja vrijednosti prikazani unutar ostalih poslovnih prihoda (bilješka 1.33).

Kretanje umanjenja vrijednosti za ostala potraživanja tokom godine bilo je kako slijedi:

	Grupa 2009. '000 KM	Grupa 2008. '000 KM	Društvo 2009. '000 KM	Društvo 2008. '000 KM
Stanje na dan 1. januara	372	629	133	238
Gubitci od umanjenja vrijednosti	175	35	124	9
Naplata prethodno umanjenih iznosa	(14)	(259)	(8)	(81)
Otpisi prethodno umanjenih iznosa	(135)	(33)	(19)	(33)
Stanje na dan 31. decembra	398	372	230	133

Gubici od umanjenja vrijednosti ostalih potraživanja priznati su unutar ostalih poslovnih rashoda (bilješka 1.37), dok je naplata prethodno umanjenih iznosa prikazana unutar ostalih poslovnih prihoda (bilješka 1.33).

Potraživanja po finansijskom najmu

Grupa kao davatelj finansijskog najma uglavnom u najam daje automobile. Najmovi se u pravilu odobravaju na period od jedne do tri godine sa prijenosom vlasništva nad iznajmljenom imovinom po isteku najma. Kamata se zaračunava tijekom perioda najma na temelju tržišnih kamatnih stopa. Potraživanja su osigurana imovinom koja je predmet najma. Potraživanja po finansijskom najmu uključuju sljedeća potraživanja.

	Grupa 2009. '000 KM	Grupa 2008. '000 KM
Bruto vrijednost ulaganja u finansijski najam	356	574
Nezaradeni finansijski prihod	(50)	(39)
	306	535
Bruto ulaganja u finansijski najam, preostala ročnost		
Do jedne godine	165	278
Preko jedne godine do tri godina	141	296
	306	574

1.21. Imovina namijenjena prodaji

Grupa i Društvo	2009.	2008.
	'000 KM	'000 KM
Nekretnine	790	750
Oprema	59	59
	849	809
	849	809

Društvo je izvršilo ulaganje u dugotrajnu imovinu u iznosu od 849 hiljada KM i istu klasifikovalo kao imovinu namijenjenu prodaji. Imovina se sastoji od zemljišta i zgrade odnosno stanice tehničkog pregleda. Namjera Društva je da navedenu imovinu prenese na svoju podružnicu Autocentar BH d.o.o. čija je osnovna djelatnost obavljanje tehničke ispravnosti vozila u vidu dokapitalizacije.

1.22. Novac i novčani ekvivalenti

	Grupa	Grupa	Društvo	Društvo
	2009.	2008.	2009.	2008.
	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM
Novac u banci	7.636	4.817	7.402	4.535
Novac u blagajni	29	29	11	10
	7.665	4.846	7.413	4.545
	7.665	4.846	7.413	4.545

1.23. Rezerve za ugovore o osiguranju

	Grupa	Grupa	Društvo	Društvo
	2009.	2008.	2009.	2008.
	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM
Neživotna osiguranja				
Rezerve za prijenosne premije	11.565	11.883	11.565	11.883
Rezerve za prijavljene a neisplaćene štete	12.115	10.544	12.115	10.544
Rezerve za nastale a neprijavljene štete	6.532	4.743	6.532	4.743
Rezerve za povrat premije	172	158	172	158
Rezerve za neistekle rizike	413	313	413	313
	30.797	27.641	30.797	27.641
Životna osiguranja				
Rezerve za prijenosne premije	6	13	6	13
Rezerve za prijavljene a neisplaćene štete	42	20	42	20
Matematička rezerva životnih osiguranja	6.291	6.948	6.291	6.948
	6.339	6.981	6.339	6.981
	37.136	34.622	37.136	34.622

1.23 Rezerve za ugovore o osiguranju (nastavak)

a) Analiza kretanja rezervi za prijenosne premije

Grupa

	2009. Bruto '000 KM	2009. Reosiguranje '000 KM	2009. Neto '000 KM	2008. Bruto '000 KM	2008. Reosiguranje '000 KM	2008. Neto '000 KM
<i>Neživotna osiguranja</i>						
Stanje na dan 1. januara	11.883	2.771	9.112	11.205	2.759	8.446
Premije polisirane tokom godine	29.254	7.163	22.091	29.553	7.049	22.504
Umanjeno za: premije zaradene tokom godine	(29.572)	(7.267)	(22.305)	(28.875)	(7.037)	(21.838)
Stanje na dan 31. decembra	11.565	2.667	8.898	11.883	2.771	9.112
<i>Životna osiguranja</i>						
Stanje na dan 1. januara	13	1	12	17	2	15
Premije polisirane tokom godine	2.140	13	2.127	2.987	22	2.965
Umanjeno za: premije zaradene tokom godine	(2.147)	(14)	(2.133)	(2.991)	(23)	(2.968)
Stanje na dan 31. decembra	6	-	6	13	1	12

Društvo

	2009. Bruto '000 KM	2009. Reosiguranje '000 KM	2009. Neto '000 KM	2008. Bruto '000 KM	2008. Reosiguranje '000 KM	2008. Neto '000 KM
<i>Neživotna osiguranja</i>						
Stanje na dan 1. januara	11.883	2.771	9.112	11.205	2.759	8.446
Premije polisirane tokom godine	29.334	7.163	22.171	29.572	7.049	22.523
Umanjeno za: premije zaradene tokom godine	(29.652)	(7.267)	(22.385)	(28.894)	(7.037)	(21.857)
Stanje na dan 31. decembra	11.565	2.667	8.898	11.883	2.771	9.112
<i>Životna osiguranja</i>						
Stanje na dan 1. januara	13	1	12	17	2	15
Premije polisirane tokom godine	2.140	13	2.127	2.987	22	2.965
Umanjeno za: premije zaradene tokom godine	(2.147)	(14)	(2.133)	(2.991)	(23)	(2.968)
Stanje na dan 31. decembra	6	-	6	13	1	12

1.23 Rezerve za ugovore o osiguranju (nastavak)

b) Analiza kretanja rezervi za prijavljene a neisplaćene štete

Grupa

	2009.	2009.	2009.	2008.	2008.	2008.
	Bruto	Reosiguranje	Neto	Bruto	Reosiguranje	Neto
	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM
<i>Neživotna osiguranja</i>						
Stanje na dan 1. januara	10.544	2.746	7.798	8.085	1.667	6.418
Štete nastale u tekućoj godini	13.666	3.020	10.646	14.913	3.293	11.620
Prijenos iz IBNR	2.849	675	2.174	2.029	241	1.788
Promjena u štetama iz prethodne godine	485	548	(63)	(709)	(148)	(561)
Isplaćene štete	(15.429)	(3.019)	(12.410)	(13.774)	(2.307)	(11.467)
Stanje na dan 31. decembra	12.115	3.970	8.145	10.544	2.746	7.798
<i>Životna osiguranja</i>						
Stanje na dan 1. januara	20	-	20	20	-	20
Štete nastale u tekućoj godini	1.654	-	1.654	344	-	344
Promjena u štetama iz prethodne godine	22	-	22	7	-	7
Isplaćene štete	(1.654)	-	(1.654)	(351)	-	(351)
Stanje na dan 31. decembra	42	-	42	20	-	20

Društvo

	2009.	2009.	2009.	2008.	2008.	2008.
	Bruto	Reosiguranje	Neto	Bruto	Reosiguranje	Neto
	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM
<i>Neživotna osiguranja</i>						
Stanje na dan 1. januara	10.544	2.746	7.798	8.085	1.667	6.418
Štete nastale u tekućoj godini	13.706	3.020	10.686	14.966	3.293	11.673
Prijenos iz IBNR	5.697	889	4.808	2.029	241	1.788
Promjena u štetama iz prethodne godine	(2.363)	334	(2.697)	(709)	(148)	(561)
Isplaćene štete	(15.469)	(3.019)	(12.450)	(13.827)	(2.307)	(11.520)
Stanje na dan 31. decembra	12.115	3.970	8.145	10.544	2.746	7.798
<i>Životna osiguranja</i>						
Stanje na dan 1. januara	20	-	20	20	-	20
Štete nastale u tekućoj godini	1.654	-	1.654	344	-	344
Promjena u štetama iz prethodne godine	22	-	22	7	-	7
Isplaćene štete	(1.654)	-	(1.654)	(351)	-	(351)
Stanje na dan 31. decembra	42	-	42	20	-	20

1.23 Rezerve za ugovore o osiguranju (nastavak)

c) Analiza kretanja rezervi za nastale a neprijavljene štete

Grupa i Društvo

	2009.	2009.	2009.	2008.	2008.	2008.
	Bruto	Reosiguranje	Neto	Bruto	Reosiguranje	Neto
	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM
<i>Neživotna osiguranja</i>						
Stanje na dan 1. januara	4.743	705	4.038	3.923	396	3.527
Povećanja priznata tokom godinc	4.638	593	4.045	2.849	550	2.299
Transferi u rezerve za prijavljene štete	(2.849)	(675)	(2.174)	(2.029)	(241)	(1.788)
Stanje na dan 31. decembra	6.532	623	5.909	4.743	705	4.038

Za životna osiguranja ne postoje rezerve za nastale a neprijavljene štete

d) Analiza kretanja rezervi za povrat premije

Grupa i Društvo

	2009.	2009.	2009.	2008.	2008.	2008.
	Bruto	Reosiguranje	Neto	Bruto	Reosiguranje	Neto
	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM
<i>Neživotna osiguranja</i>						
Stanje na dan 1. januara	158	-	158	134	-	134
Povećanja priznata tokom godine	14	-	14	24	-	24
Stanje na dan 31. decembra	172	-	172	158	-	158

e) Analiza kretanja rezervi za neistekle rizike

Grupa i Društvo

	2009.	2009.	2009.	2008.	2008.	2008.
	Bruto	Reosiguranje	Neto	Bruto	Reosiguranje	Neto
	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM
<i>Neživotna osiguranja</i>						
Stanje na dan 1. januara	313	-	313	298	-	298
Povećanja priznata tokom godine	100	-	100	15	-	15
Stanje na dan 31. decembra	413	-	413	313	-	313

1.23 Rezerve za ugovore o osiguranju (nastavak)

f) Matematička rezerva životnih osiguranja

Grupa i Društvo

	2009.	2008.
	Bruto i neto '000 KM	Bruto i neto '000 KM
Stanje na dan 1. januara	6.948	4.922
Alokacija premije	1.419	2.663
Otpuštanje obaveza zbog plaćenih naknada, otkupa i ostalih raskida	(2.033)	(399)
Oslobađanje diskonta/pripis kamate	266	247
Promjena u RBNS-u	(22)	(1)
Promjena u Zilmerizaciji	(167)	(481)
Alokacija diskrecionog bonusa	65	87
Promjena u rezervi prijenosne premije	(185)	(90)
Stanje na dan 31. decembra	6.291	6.948

1.23 Rezerve za ugovore o osiguranju (nastavak)

g) Osnovne pretpostavke uz životna osiguranja

Opis	Proizvod	Kamatne stope	Tablice smrtnosti
Mješovito životno osiguranje jedne osobe s mjesečnim plaćanjem premije, gdje je odnos osiguranih suma za slučaj doživljenja i smrti 1:1. U slučaju smrti uslijed nezgode, koja je u skladu s općim uvjetima za osiguranje osoba od posljedica nesretnog slučaja, osiguravač isplaćuje iznos u visini dva puta osigurane sume za slučaj smrti.	ST-1997	3.25%	RH 80-82_M i RH 80-82_Z
Mješovito životno osiguranje jedne osobe s mjesečnim plaćanjem premije, gdje je odnos osiguranih suma za slučaj doživljenja i smrti 1:1. U slučaju smrti uslijed nezgode, koja je u skladu s općim uvjetima za osiguranje osoba od posljedica nesretnog slučaja, osiguravač isplaćuje iznos u visini dvaiputa osigurane sume za slučaj smrti.	Z-MES-10 i Z-MES-1OBH	3.25%	BIH_2004_M BIH_2004_Z
Uzajamno mješovito životno osiguranje dvije osoba s mjesečnim plaćanjem premije, gdje je odnos osiguranih suma za slučaj doživljenja i smrti 1:1. U slučaju smrti uslijed nezgode, koja je u skladu s općim uvjetima za osiguranje osoba od posljedica nesretnog slučaja, osiguravač isplaćuje iznos u visini dvaiputa osigurane sume za slučaj smrti.	Z-MES-20 i Z-MES-2OBH	3.25%	BIH_2004_V
Mješovito životno osiguranje jedne osobe s mjesečnim plaćanjem premije, gdje je odnos osiguranih suma za slučaj doživljenja i smrti 1:2. U slučaju smrti uslijed nezgode, koja je u skladu s općim uvjetima za osiguranje osoba od posljedica nesretnog slučaja, osiguravač isplaćuje iznos u visini dvaiputa osigurane sume za slučaj smrti.	Z-MED-10	3.25%	BIH_2004_M BIH_2004_Z
Mješovito životno osiguranje jedne osobe s plaćanjem premije ujednokratnom iznosu, gdje je odnos osiguranih suma za slučaj doživljenja i smrti 1:1. U slučaju smrti uslijed nezgode, koja je u skladu s općim uvjetima za osiguranje osoba od posljedica nesretnog slučaja, osiguravač isplaćuje iznos u visini dvaiputa osigurane sume za slučaj smrti.	Z-MES-1E	3.25%	BIH_2004_M BIH_2004_Z BIH_2004_M+ KBI_2004_M i
Mješovito životno osiguranje jedne osobe s pokrićem kritičnih bolesti i mjesečnim plaćanjem premije, gdje je odnos osiguranih suma za slučaj doživljenja i smrti 1:1. U slučaju smrti uslijed nezgode, koja je u skladu s općim uvjetima za osiguranje osoba od posljedica nesretnog slučaja, osiguravač isplaćuje iznos u visini dvaiputa osigurane sume za slučaj smrti.	Z-KBI-10	3.25%	BIH_2004_Z+ KBI_2004_Z BIH_2004_M+ KBI_2006_M i
Mješovito životno osiguranje jedne osobe s pokrićem kritičnih bolesti i mjesečnim plaćanjem premije, gdje je odnos osiguranih suma za slučaj doživljenja i smrti 1:1. U slučaju smrti uslijed nezgode, koja je u skladu s općim uvjetima za osiguranje osoba od posljedica nesretnog slučaja, osiguravač isplaćuje iznos u visini dvaiputa osigurane sume za slučaj smrti.	Z-KBI-1OBH	3.25%	BIH_2004_Z+ KBI_2006_Z
Uzajamno mješovito životno osiguranje dvije osobe s pokrićem kritičnih bolesti dvije osobe i mjesečnim plaćanjem premije, gdje je odnos osiguranih suma za slučaj doživljenja i smrti 1:1. U slučaju smrti uslijed nezgode, koja je u skladu s općim uvjetima za osiguranje osoba od posljedica nesretnog slučaja, osiguravač isplaćuje iznos u visini dvaiputa osigurane sume za slučaj smrti.	Z-KBI-20	3.25%	BIH_2004_V+ KBI_2004_V
Uzajamno mješovito životno osiguranje dvije osobe s pokrićem kritičnih bolesti dvije osobe i mjesečnim plaćanjem premije, gdje je odnos osiguranih suma za slučaj doživljenja i smrti 1:1. U slučaju smrti uslijed nezgode, koja je u skladu s općim uvjetima za osiguranje osoba od posljedica nesretnog slučaja, osiguravač isplaćuje iznos u visini dvaiputa osigurane sume za slučaj smrti.	Z-KBI-2OBH	3.25%	BIH_2004_V+ KBI_2006_V BIH_2004_M BIH_2004_Z
Doživotno osiguranje jedne osobe s mjesečnim plaćanjem premije, gdje osiguravač pokriva isplatu osigurane sume za slučaj smrti.	T-VSE-10	3.25%	BIH_2004_Z
Doživotno osiguranje jedne osobe s mjesečnim plaćanjem premije, gdje osiguravač pokriva isplatu osigurane sume za slučaj smrti.	Z-50P-10	3.25%	BIH_2004_O50
Stipendijsko osiguranje jedne osobe s mjesečnim plaćanjem premije, prema kojem osiguravač od ugovorenog dana i za ugovoreno razdoblje garantuje isplaćivanje mjesečne stipendije.	O-STI-10	3.25%	BIH_2004_M BIH_2004_Z
Uzajamno stipendijsko osiguranje dviju osoba s mjesečnim plaćanjem premije, prema kojem osiguravač od ugovorenog dana i za ugovoreno razdoblje garantira isplaćivanje mjesečne stipendije.	O-STI-20	3.25%	BIH_2004_V
Stipendijsko osiguranje jedne osobe s plaćanjem premije u jednokratnom iznosu, prema kojem osiguravač od ugovorenog dana i za ugovoreno razdoblje garantira isplaćivanje mjesečne stipendije.	O-STI-1E	3.25%	BIH_2004_M BIH_2004_Z BIH_2004_M BIH_2004_Z
Mirazno osiguranje jedne osobe s mjesečnim plaćanjem premije, gdje osiguravač garantuje isplatu miraza korisniku prilikom sklapanja braka.	O-DOT-10	3.25%	BIH_2004_Z
Uzajamno mirazno osiguranje dviju osoba s mjesečnim plaćanjem premije, gdje osiguravač garantuje isplatu miraza korisniku prilikom sklapanja braka.	O-DOT-20	3.25%	BIH_2004_V BIH_2004_M BIH_2004_Z
Mirazno osiguranje jedne osobe s jednokratnim plaćanjem premije, gdje osiguravač garantira isplatu miraza korisniku prilikom sklapanja braka.	O-DOT-1E T-SMK-10	3.25%	BIH_2004_Z RH 80-82_Mi
Osigurnje korisnika kredita za slučaj smrti	Riziko-krediti	3.25%	RH 80-82_Z

1.23 Rezerve za ugovore o osiguranju (nastavak)

h) Preostala ročnost obaveza osiguranja

Grupa i Društvo

2009.	Manje od 1 godine '000 KM	Od 1 do 5 godina '000 KM	Od 5 do 10 godina '000 KM	Od 10 do 15 godina '000 KM	Od 15 do 20 godina '000 KM	Više od 20 godina '000 KM	Ukupno '000 KM
Neživot							
Rezerve za prijenosnu premiju	11.546	19	-	-	-	-	11.565
Rezerva za prijavljene a neisplaćene štete i rezerva za nastale a neprijavljene štete	10.678	6.444	1.309	216	-	-	18.647
Rezerva za storna	172	-	-	-	-	-	172
Rezerva za neistekle rizike	413	-	-	-	-	-	413
	<u>22.809</u>	<u>6.463</u>	<u>1.309</u>	<u>216</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>30.797</u>
2009.	Manje od 1 godine '000 KM	Od 1 do 5 godina '000 KM	Od 5 do 10 godina '000 KM	Od 10 do 15 godina '000 KM	Od 15 do 20 godina '000 KM	Više od 20 godina '000 KM	Ukupno '000 KM
Život							
Rezerve za prijenosnu premiju	6	-	-	-	-	-	6
Rezerva za prijavljene a neisplaćene štete	22	20	-	-	-	-	42
Matematička rezerva	704	1.865	3.306	340	69	7	6.291
	<u>732</u>	<u>1.885</u>	<u>3.306</u>	<u>340</u>	<u>69</u>	<u>7</u>	<u>6.339</u>
2008.	Manje od 1 godine '000 KM	Od 1 do 5 godina '000 KM	Od 5 do 10 godina '000 KM	Od 10 do 15 godina '000 KM	Od 15 do 20 godina '000 KM	Više od 20 godina '000 KM	Ukupno '000 KM
Neživot							
Rezerve za prijenosnu premiju	11.866	17	-	-	-	-	11.883
Rezerva za prijavljene a neisplaćene štete i rezerva za nastale a neprijavljene štete	8.715	5.955	617	-	-	-	15.287
Rezerva za storna	158	-	-	-	-	-	158
Rezerva za neistekle rizike	313	-	-	-	-	-	313
	<u>21.052</u>	<u>5.972</u>	<u>617</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>27.641</u>
2008.	Manje od 1 godine '000 KM	Od 1 do 5 godina '000 KM	Od 5 do 10 godina '000 KM	Od 10 do 15 godina '000 KM	Od 15 do 20 godina '000 KM	Više od 20 godina '000 KM	Ukupno '000 KM
Život							
Rezerve za prijenosnu premiju	13	-	-	-	-	-	13
Rezerva za prijavljene a neisplaćene štete	20	-	-	-	-	-	20
Matematička rezerva	450	1.277	3.622	1.529	67	3	6.948
	<u>483</u>	<u>1.277</u>	<u>3.622</u>	<u>1.529</u>	<u>67</u>	<u>3</u>	<u>6.981</u>

1.23 Rezerve za ugovore o osiguranju (nastavak)

i) Razvoj šteta za 2009. godinu

	Prije 2004.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	Ukupno
	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM
Procjena kumulativnih šteta na kraju godine nastanka štete	-	8.787	9.652	9.898	13.087	15.133	17.903	-
Jednu godinu kasnije	-	7.827	8.914	8.691	13.229	14.144	-	-
Dvije godine kasnije	-	7.599	8.746	8.751	13.110	-	-	-
Tri godine kasnije	-	7.405	8.907	8.954	-	-	-	-
Četiri godine kasnije	-	7.426	9.070	-	-	-	-	-
Pet godina kasnije	-	7.405	-	-	-	-	-	-
Procjena kumulativnih šteta	1.197	7.405	9.070	8.954	13.110	14.144	17.903	71.783
Kumulativne isplate	-	(6.928)	(7.686)	(7.942)	(10.770)	(10.852)	(8.958)	(53.136)
Vrijednost priznata u bilansu tekuće godine	1.197	477	1.384	1.012	2.340	3.292	8.945	18.647

1.24. Uzeti zajmovi

	Grupa 2009. '000 KM	Grupa 2008. '000 KM	Društvo 2009. '000 KM	Društvo 2008. '000 KM
Uzeti zajmovi	<u>1.292</u>	<u>1.905</u>	<u>-</u>	<u>-</u>

Zajmodavac	Valuta	Glavnica u valuti '000 KM	Kamatna stopa	Dospijeće	Grupa 2009. '000 KM	Grupa 2008. '000 KM
NLB Tuzlanska banka	KM	1.900	7,81%	04.04.2014.	1.175	1.447
Croatia osiguranja	KM	128	8%	01.02.2012.	45	61
Demirović Bećir	KM	29	beskamatno	30.06.2009.	-	29
Gi grapt	KM	5.000	beskamatno	31.01.2009.	-	5
Uniqa osiguranje	KM	66	5%	11.08.2011.	17	38
Uniqa osiguranje	KM	140	5%	24.08.2010.	32	79
Uniqa osiguranje	KM	10	beskamatno	24.09.2009.	-	10
Bosna osiguranje	KM	200	3%	31.07.2008.	-	77
Bosna osiguranje	KM	60	6%	15.10.2010.	4	23
K&DATA	KM	100	3,60%	27.03.2009.	-	100
Sarajevo osiguranje	KM	10	beskamatno	-	-	8
Sarajevo osiguranje	KM	60	6%	15.10.2010.	19	28
					<u>1.292</u>	<u>1.905</u>

1.25. Rezervisanja za obaveze i troškove

Grupa	Rezervisanja za preventivu	Rezervisanja za otpremnine	Ukupno
	'000 KM	'000 KM	
Stanje na dan 1. januara 2008.	2.145	225	2.370
Povećanje rezervisanja u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti (bilješka 1.37 i 1.36)	271	73	344
Stečeno poslovnom kombinacijom	-	65	65
Korištenje rezervisanja kroz godinu	(71)	(5)	(76)
Stanje na dan 31. decembra 2008.	2.345	358	2.703
Stanje na dan 1. januara 2009.	2.345	358	2.703
Povećanje rezervisanja u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti (bilješka 1.37 i 1.36)	215	66	281
Otpuštanje priznato u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti (bilješka 1.33)	(1.927)	(14)	(1.941)
Korištenje rezervisanja kroz godinu	(121)	-	(121)
Korekcija početnog stanja	-	2	2
Stanje na dan 31. decembra 2009.	512	412	924

Grupa je tokom 2009. godine kroz izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti otpustila rezervisanja za preventivu u iznosu od KM 1.927 hiljada, a što se odnosi na rezerve za preventivu za sve linije proizvoda osim MTPL-a i kaska, budući da je utvrđeno da po istim ne postoji buduća niti sadašnja ugovorena niti regulatorna obaveza a što je potvrđeno detaljnijom analizom obavljenom tokom godine.

Društvo	Rezervisanja za preventivu	Rezervisanja za otpremnine	Ukupno
	'000 KM	'000 KM	
Stanje na dan 1. januara 2008.	2.145	214	2.359
Povećanje rezervisanja u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti (bilješka 1.37 i 1.36)	391	56	447
Korištenje rezervisanja kroz godinu	(191)	(2)	(193)
Stanje na dan 31. decembra 2008.	2.345	268	2.613
Stanje na dan 1. januara 2009.	2.345	268	2.613
Povećanje rezervisanja u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti (bilješka 1.37)	252	-	252
Otpuštanje priznato u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti (bilješka 1.33)	(1.927)	-	(1.927)
Korištenje rezervisanja kroz godinu	(158)	-	(158)
Stanje na dan 31. decembra 2009.	512	268	780

Pretpostavke korištene prilikom izračuna rezervisanja za otpremnine su sljedeće:

	Grupa 2009.	Grupa 2008.	Društvo 2009.	Društvo 2008.
Diskontna stopa	6%	6%	6%	6%
Očekivana povećanja plata	4%	5%	5%	5%
Stopa smrtnosti	Mortalitetne tablice RH 80	Mortalitetne tablice RH 80	Mortalitetne tablice RH 80	Mortalitetne tablice RH 80

1.26. Obaveze iz ugovora o osiguranju, ostale obaveze i odgođeni prihod

	Grupa 2009. '000 KM	Grupa 2008. '000 KM	Društvo 2009. '000 KM	Društvo 2008. '000 KM
Obaveze iz ugovora o osiguranju prema posrednicima	180	123	180	123
Obaveze iz ugovora o reosiguranju	1.137	1.545	1.137	1.545
Obaveze prema dobavljačima	1.119	953	249	333
Obaveze po otkupima životnog osiguranje	116	-	116	-
Obaveze prema radnicima	799	208	549	15
Obaveze za ostale poreze	101	235	20	68
Ostale obaveze	631	375	143	203
Razgraničeni troškovi	192	249	100	216
Bonusi upravi	184	220	184	220
Odgođeni prihodi	169	334	59	104
	<u>4.628</u>	<u>4.242</u>	<u>2.737</u>	<u>2.827</u>

1.27. Dionički kapital

	2009. '000 KM	2008. '000 KM
Odobreno, izdano i u cijelosti plaćeno		
36.400 (2008.: 36.400) običnih dionica po 200 KM	7.280	7.280
5.161 (2008.: 5.161) prioritetnih dionica po 200 KM	1.032	1.032
	<u>8.312</u>	<u>8.312</u>

Dionički kapital društva denominiran je u KM. Nominalna vrijednost svake izdane dionice iznosi 200 KM. Tokom 2009. nije bilo izdavanja novih dionica. Sve su dionice u cijelosti plaćene. Vlasnici prioritetnih dionica nemaju zagarantovano pravo na dividendu, a u slučaju da se donese odluka o isplati dividende imaju prioritet u naplati dividende.

Dioničari društva na kraju godine su sljedeći:

	2009.				2008.			
	Obične dionice	Prioritetne dionice	Ukupno	% vlasništva	Obične dionice	Prioritetne dionice	Ukupno	% vlasništva
Zavarovalnica Triglav d.d., Ljubljana	5.730.400	-	5.730.400	68,94	5.730.400	-	5.730.400	68,94
Bosna Reosiguranje d.d., Sarajevo	1.476.800	938.600	2.415.400	29,06	1.476.800	899.600	2.376.400	28,59
Centralinspekt d.o.o., Sarajevo	44.200	-	44.200	0,53	44.200	-	44.200	0,53
Biston d.j.l.	-	39.000	39.000	0,47	-	39.000	39.000	0,47
Cenex d.o.o. Sarajevo	28.600	-	28.600	0,34	28.600	-	28.600	0,34
Enes Delimustafić, Sarajevo	-	54.600	54.600	0,66	-	54.600	54.600	0,66
Fejsal Hrustanović, Sarajevo	-	-	-	-	-	28.600	28.600	0,34
Aida Lađević, Sarajevo	-	-	-	-	-	10.400	10.400	0,13
	<u>7.280.000</u>	<u>1.032.200</u>	<u>8.312.200</u>	<u>100,00</u>	<u>7.280.000</u>	<u>1.032.200</u>	<u>8.312.200</u>	<u>100,00</u>

1.28. Zarade po dionici

U svrhu izračuna zarade po dionici, zarada je izračunata kao dobit za razdoblje namijenjena dioničarima Društva, nakon umanjenja za dividendu namijenjenu prioritetnim dioničarima. Broj običnih dionica je ponderirani prosječni broj izdanih redovnih dionica tokom godine nakon umanjenja za redovne trezorske dionice. Broj redovnih dionica korišten za izračun zarade po dionici bio je 36.400 (2008.:36.400).

Dobit namijenjena redovnim i prioritetnim dioničarima

	Grupa 2009. '000 KM	Grupa 2008. '000 KM
Dobit razdoblja namijenjena redovnim dioničarima za zaradu po dionici	<u>2.954</u>	<u>2.163</u>

1.29. Premije

	Grupa 2009. '000 KM	Grupa 2008. '000 KM	Društvo 2009. '000 KM	Društvo 2008. '000 KM
<i>Neživotna osiguranja</i>				
Zaračunate bruto premije	29.254	29.553	29.334	29.572
Zaračunate bruto premije predane u reosiguranje	(7.163)	(7.049)	(7.163)	(7.049)
Promjena bruto pričuva prijenosnih premija	318	(678)	318	(678)
Promjena pričuva prijenosnih premija, udio reosiguranja	(104)	12	(104)	12
Zarađene premije iz poslova neživota, neto od reosiguranja	<u>22.305</u>	<u>21.838</u>	<u>22.385</u>	<u>21.857</u>
<i>Životna osiguranja</i>				
Zaračunate bruto premije	2.140	2.987	2.140	2.987
Zaračunate bruto premije predane u reosiguranje	(13)	(22)	(13)	(22)
Promjena bruto pričuva prijenosnih premija	7	4	7	4
Promjena pričuva prijenosnih premija, udio reosiguranja	(1)	(1)	(1)	(1)
Zarađene premije iz poslova životnog osiguranja, neto od reosiguranja	<u>2.133</u>	<u>2.968</u>	<u>2.133</u>	<u>2.968</u>
	<u>24.438</u>	<u>24.806</u>	<u>24.518</u>	<u>24.825</u>

1.30. Analiza zaračunatih premija i nastalih šteta po vrstama osiguranja

Sljedeća tablica prikazuje analizu zaračunate premije i nastalih šteta po vrstama osiguranja. Svi ugovori o osiguranju su zaključeni u Bosni i Hercegovini.

Grupa

	Bruto zaračunate premije '000 KM	Bruto zarađene premije '000 KM	Bruto nastale štete '000 KM	Troškovi pribave i administracije '000 KM	Saldo reosiguranja '000 KM
<i>2009. godina</i>					
<i>Neživotna osiguranja</i>					
Motorna vozila (auto odgovornost)	10.886	11.143	7.317	4.530	50
Motorna vozila (ostale vrste)	5.384	5.505	4.616	1.682	(271)
Imovina	8.430	8.390	3.121	2.258	(1.752)
Osobna osiguranja	3.788	3.815	3.593	1.317	23
Ostalo	766	719	256	198	(122)
Posredovanje i tehnički pregled	-	-	-	7.705	-
Ukupna neživotna osiguranja	29.254	29.572	18.903	17.690	(2.072)
<i>Životna osiguranja</i>					
Premije plaćene u ratama	2.102	2.108	1.019	931	(13)
Premije po jednokratnim uplatama	38	39	-	8	-
Ukupna životna osiguranja	2.140	2.147	1.019	939	(13)
Ukupno	31.394	31.719	19.922	18.629	(2.085)
<i>2008. godina</i>					
<i>Neživotna osiguranja</i>					
Motorna vozila (auto odgovornost)	11.357	11.117	7.207	4.721	135
Motorna vozila (ostale vrste)	5.524	5.194	4.797	1.734	(327)
Imovina	7.863	7.789	2.703	2.307	(1.893)
Osobna osiguranja	4.116	3.999	2.342	1.453	(51)
Ostalo	693	776	43	217	(141)
Posredovanje i tehnički pregled	-	-	-	2.966	-
Ukupna neživotna osiguranja	29.553	28.875	17.092	13.398	(2.277)
<i>Životna osiguranja</i>					
Premije plaćene u ratama	1.713	1.717	2.377	634	(19)
Premije po jednokratnim uplatama	1.274	1.274	-	9	-
Ukupna životna osiguranja	2.987	2.991	2.377	643	(19)
Ukupno	32.540	31.866	19.469	14.041	(2.296)

1.30 Rezerve za ugovore o osiguranju (nastavak)

Društvo

	Bruto zaračunate premije '000 KM	Bruto zarađene premije '000 KM	Bruto nastale štete '000 KM	Troškovi pribave i administracije '000 KM	Saldo reosiguranja '000 KM
<i>2009. godina</i>					
<i>Neživotna osiguranja</i>					
Motorna vozila (auto odgovornost)	10.904	11.161	7.317	4.601	50
Motorna vozila (ostale vrste)	5.405	5.526	4.652	1.588	(271)
Imovina	8.458	8.418	3.125	2.155	(1.752)
Osobna osiguranja	3.796	3.824	3.593	1.323	23
Ostalo	771	723	256	193	(122)
Ukupna neživotna osiguranja	29.334	29.652	18.943	9.860	(2.072)
<i>Životna osiguranja</i>					
Premije plaćene u ratama	2.102	2.108	1.019	931	(13)
Premije po jednokratnim uplatama	38	39	-	8	-
Ukupna životna osiguranja	2.140	2.147	1.019	939	(13)
Ukupno	31.474	31.799	19.962	10.799	(2.085)
<i>2008. godina</i>					
<i>Neživotna osiguranja</i>					
Motorna vozila (auto odgovornost)	11.360	11.120	7.207	4.720	135
Motorna vozila (ostale vrste)	5.527	5.197	4.850	1.734	(327)
Imovina	7.872	7.798	2.703	2.307	(1.893)
Osobna osiguranja	4.120	4.003	2.342	1.453	(51)
Ostalo	693	776	43	217	(141)
Ukupna neživotna osiguranja	29.572	28.894	17.145	10.431	(2.277)
<i>Životna osiguranja</i>					
Premije plaćene u ratama	1.713	1.717	1.225	634	(19)
Premije po jednokratnim uplatama	1.274	1.274	1.152	9	-
Ukupna životna osiguranja	2.987	2.991	2.377	643	(19)
Ukupno	32.559	31.885	19.522	11.074	(2.296)

1.31. Prihod od provizija i naknada

	Grupa 2009. '000 KM	Grupa 2008. '000 KM	Društvo 2009. '000 KM	Društvo 2008. '000 KM
Provizija reosiguranja				
Neživotna osiguranja	1.034	1.065	1.034	1.065
Životna osiguranja	1	4	1	4
	<u>1.035</u>	<u>1.069</u>	<u>1.035</u>	<u>1.069</u>

1.32. Finansijski prihodi

	Grupa 2009. '000 KM	Grupa 2008. '000 KM	Društvo 2009. '000 KM	Društvo 2008. '000 KM
Prihod od kamata:				
- Zajmovi i potraživanja	2.462	2.485	2.534	2.527
Naknade	212	185	212	185
Prihod od dividendi	40	66	40	66
Prihod od ulaganja u nekretnine	98	90	98	90
Otpuštanje rezervacija za umanjenje vrijednosti po finansijskoj imovini – zajmovi odobreni klijentima	6	-	6	-
Otpuštanje rezervacija za umanjenje vrijednosti po finansijskoj imovini – zajmovi odobreni klijentima	180	163	180	163
	<u>2.998</u>	<u>2.989</u>	<u>3.070</u>	<u>3.031</u>

1.33. Ostali poslovni prihodi

	Grupa 2009. '000 KM	Grupa 2008. '000 KM	Društvo 2009. '000 KM	Društvo 2008. '000 KM
Prihod od tehničkog pregleda	2.311	1.591	-	-
Prihodi od pruženih usluga	4.052	822	-	-
Neto dobit od prodaje nekretnina i opreme	5	301	5	301
Prihodi od naplaćenih regresnih potraživanja	655	773	655	773
Otpuštanje rezervacija za umanjenje vrijednosti za potraživanja iz ugovora o osiguranju i naplata prethodno umanjениh potraživanja	864	270	864	270
Otpuštanje rezervacija za umanjenje vrijednosti ostalih potraživanja i naplata prethodno umanjениh potraživanja	8	259	2	81
Otpuštanje rezervacija za obaveze i troškove	1.941	-	1.927	-
Goodwill	8	176	-	-
Vrijednost prodane robe sa skladišta	1.206	226	-	-
Ostali poslovni prihodi	974	687	545	524
	<u>12.024</u>	<u>5.105</u>	<u>3.998</u>	<u>1.949</u>

1.34. Nastale štete, neto od reosiguranja

	Grupa 2009. '000 KM	Grupa 2008. '000 KM	Društvo 2009. '000 KM	Društvo 2008. '000 KM
<i>Neživotna osiguranja</i>				
Likvidirane štete				
Bruto iznos	15.429	13.774	15.469	13.827
Udio reosiguranja	(3.019)	(2.307)	(3.019)	(2.307)
Promjena pričuva za prijavljene a neisplaćene štete				
Bruto iznos	1.571	2.459	1.571	2.459
Udio reosiguranja	(1.224)	(1.079)	(1.224)	(1.079)
Promjena pričuva za nastale a neprijavljene štete				
Bruto iznos	1.789	820	1.789	820
Udio reosiguranja	82	(309)	82	(309)
Rezerva za povrate premija				
Bruto iznos	14	24	14	24
Udio reosiguranja	-	-	-	-
Rezerva za neistekle rizike				
Bruto iznos	100	15	100	15
Udio reosiguranja	-	-	-	-
Ukupne nastale štete neživotnih osiguranja	18.903	17.092	18.943	17.145
Udio reosiguranja u ukupnim nastalim štetama neživotnih osiguranja	(4.161)	(3.695)	(4.161)	(3.695)
Ukupne nastale štete neživotnih osiguranja, neto od reosiguranja	14.742	13.397	14.782	13.450
<i>Životna osiguranja</i>				
Likvidirane štete				
Bruto iznos	1.654	351	1.654	351
Udio reosiguranja	-	-	-	-
Promjena matematičke pričuve životnih osiguranja				
Bruto iznos	(657)	2.026	(657)	2.026
Udio reosiguranja	-	-	-	-
Promjena pričuva za prijavljene a neisplaćene štete				
Bruto iznos	22	-	22	-
Udio reosiguranja	-	-	-	-
Ukupne nastale štete životnih osiguranja	1.019	2.377	1.019	2.377
Udio reosiguranja u ukupnim nastalim štetama životnih osiguranja	-	-	-	-
Ukupne nastale štete životnih osiguranja, neto od reosiguranja	1.019	2.377	1.019	2.377
Ukupne nastale štete	19.922	19.469	19.962	19.522
Udio reosiguranja u ukupnim nastalim štetama	(4.161)	(3.695)	(4.161)	(3.695)
Ukupne nastale štete, neto od reosiguranja	15.761	15.774	15.801	15.827

1.35. Troškovi pribave

	Grupa 2009. '000 KM	Grupa 2008. '000 KM	Društvo 2009. '000 KM	Društvo 2008. '000 KM
<i>Neživotna osiguranja</i>				
Trošak provizije	882	944	882	944
Ostali troškovi pribave	4.011	4.049	4.133	4.049
Promjena odgođenih troškova pribave (bilješka 1.13)	(216)	(99)	(216)	(99)
Ukupni troškovi pribave, neživot	4.677	4.894	4.799	4.894
<i>Životna osiguranja</i>				
Trošak provizije	611	262	611	262
Ukupni troškovi pribave, život	611	262	611	262
	5.288	5.156	5.410	5.156

Troškovi pribave za Grupu i Društvo uključuju troškove internog prodajnog osoblja u iznosu od 2.311 hiljada KM (2008.: 2.186 hiljada KM)

Provizija životnog osiguranja koja se priznaje po naplati, kao što je objašnjeno u računovodstvenoj politici 1.3 (p), u skladu je sa odgovarajućim priznavanjem prihoda. Nije praktično izračunati obračun obaveze po proviziji ukoliko bi se odgovarajući prihodi priznavali na obračunskom principu, a ne po naplati.

1.36. Administrativni troškovi

	Grupa 2009. '000 KM	Grupa 2008. '000 KM	Društvo 2009. '000 KM	Društvo 2008. '000 KM
Amortizacija	1.433	890	597	548
Troškovi osoblja	6.665	4.573	3.097	3.128
Troškovi plina, struje i vode	1.413	397	253	227
Troškovi zakupa	294	560	307	460
Troškovi reklame i promocije	140	338	133	334
Troškovi reprezentacije	104	160	96	158
Otpremnine	66	73	-	56
Ostali troškovi	3.226	1.894	906	986
	13.341	8.885	5.389	5.897

U 2009. ukupan broj zaposlenih Grupe bio je 473 (2008.: 483), a ukupan broj zaposlenih u Društvu bio je 263 (2008.: 254).

U 2009., Grupa je uplatila 1.827 hiljada KM (2008.: 1.838 hiljada KM) doprinosa plaćenih na i iz plate u državne zavode za penziono osiguranje, a Društvo je za iste namjene isplatilo 1.147 hiljada KM (2008.: 1.228 hiljada KM). Ovi troškovi su uključeni u troškove pribave (bilješka 1.35) i administrativne troškove navedene gore.

1.37. Ostali poslovni rashodi

	Grupa 2009. '000 KM	Grupa 2008. '000 KM	Društvo 2009. '000 KM	Društvo 2008. '000 KM
Doprinosi zaštitnom fondu, birou osiguranja i Agenciji za nadzor	426	408	426	408
Ostali tehnički troškovi - vatrogasni doprinosi	53	45	53	45
Povećanje troškova preventive	215	271	252	391
Gubitci od umanjenja vrijednosti potraživanja iz ugovora o osiguranju	1.106	304	1.106	304
Gubitci od umanjenja vrijednosti ostalih potraživanja	175	35	124	9
Ostali troškovi	39	125	39	89
Ukupno	2.014	1.188	2.000	1.246

1.38. Finansijski troškovi

	Grupa 2009. '000 KM	Grupa 2008. '000 KM	Društvo 2009. '000 KM	Društvo 2008. '000 KM
Troškovi kamata	24	148	7	22
Gubitci od umanjenja vrijednosti finansijske inovine – zajmovi dati klijentima	712	203	641	203
Brokerske usluge	4	5	4	5
Neto gubitak od tečajnih razlika	3	-	3	-
Amortizacija zgrade za izdavanje	21	21	21	21
Ostali finansijski troškovi	2	37	2	3
Ukupno	766	414	678	254

1.39. Porez na dobit

Usklađenje računovodstvene dobiti za razdoblje i troška poreza na dobit

	Grupa 2009. '000 KM	Grupa 2008. '000 KM	Društvo 2009. '000 KM	Društvo 2008. '000 KM
Tekući porezni trošak				
Tekuće razdoblje	378	290	361	289
Ukupno trošak poreza na dobit	378	290	361	289

1.39 Porez na dobit (nastavka)

	Grupa 2009. '000 KM	Grupa 2008. '000 KM	Društvo 2009. '000 KM	Društvo 2008. '000 KM
Računovodstveni rezultat prije oporezivanja	3.319	2.427	3.343	2.494
Porez na dobit po stopi od 10% (2008.: 10%)	331	242	334	249
Porezno nepriznati troškovi	145	82	125	70
Neoporezivi prihodi	(98)	(34)	(98)	(30)
Trošak poreza na dobit	<u>378</u>	<u>290</u>	<u>361</u>	<u>289</u>
Efektivna stopa poreza na dobit	<u>10,8%</u>	<u>11,9%</u>	<u>10,8%</u>	<u>11,6%</u>

1.40. Transakcije s povezanim licima

Ključni dioničari Društva su krajnje matično društvo Zavarovalnica Triglav d.d., Ljubljana i Bosna Reosiguranje d.d. Sarajevo („Bosna RE“) sa vlasničkim udjelom od 68,94% odnosno 29,06% (2008.: 68,94% i 28,59%) dionica Društva na kraju godine. Društvo smatra da ima neposredni odnos povezane osobe sa svojim ključnim dioničarima i njihovim podružnicama; svojim podružnicama i povezanim licima; članovima Nadzornog odbora; članovima Uprave i ostalim poslovođstvom (zajedno „ključno poslovođstvo“); bliskim članovima obitelji ključnog poslovođstva; i društvima pod kontrolom, zajedničkom kontrolom ili značajnim uticajem ključnog poslovođstva i bliskih članova njihovih obitelji, prema definiciji sadržanoj u Međunarodnom računovodstvenom standardu 24 „Objavljivanje povezanih stranaka“ („MRS 24“).

Bliski član obitelji jednog od članova ključnog poslovođstva je član Uprave Bosna RE. Ova osoba je također član Nadzornog odbora Društva. Drugi član ključnog poslovođstva Društva je član Nadzornog Odbora Bosna RE.

Ključni dioničari

Tokom 2009. godine, prihodi po uslužnim štetama od Zavarovalnice Triglav d.d., Ljubljana iznosili su 71 hiljadu KM (2008.: 59 hiljade KM).

Najveći dio reosiguranja Grupa i Društvo predaju u Bosna RE. Rezultat tih transakcija su premija predana u reosiguranje, udio reosiguranja u štetama tokom godine i stanje potraživanja i obaveza iz poslova reosiguranja na kraju godine. Pored toga, na dan 31. decembra 2009. godine Društvo je posjedovalo 13,16% dionica u Bosna RE (2008.: 13,16%). Bosna RE je također i posrednik u prodaji osiguranja Društva, rezultat čega je trošak provizije Društva.

1.40 Transakcije s povezanim licima (nastavak)

Podružnice i pridružena pravna lica

Društvo prodaje osiguranje podružnicama Autocentar BH d.o.o., Sarajevostan d.d., Unis automobili i dijelovi i pridruženom pravnom licu Tri PRO BH. Pored toga, Sarajevostan d.d. pruža usluge održavanja Društvu, a TriPro BH posreduje u prodaji osiguranja Društva.

Ostala povezana lica

Tokom 2009. godine Društvo je obavljalo usluge obrade šteta za povezano društvo Triglav osiguranje d.d. Zagreb.

Ključno posloводство

Ključno posloводство obuhvata članove Uprave i Nadzornog odbora.

Naknade članovima Uprave iznosile su 472 hiljade KM (2008.: 680 hiljada KM), te su se sastojale od bruto naknada uključujući kratkoročne i dugoročne naknade, redovnu plaću, ukalkulisane bonuse, penzione naknade i ostale naknade vezane uz penzionisanje.

Naknade članovima Nadzornog odbora iznosile su 3 hiljade KM (2008.: 25 hiljada KM) i čine ih bruto isplaćene naknade.

Slijedeći iznosi predstavljaju rezultat transakcija sa povezanim licima:

Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti

	Grupa 2009. '000 KM	Grupa 2008. '000 KM	Društvo 2009. '000 KM	Društvo 2008. '000 KM
<i>Ključni dioničari</i>				
<i>Zavarovalnica Triglav d.d. Ljubljana</i>				
Prihodi	71	59	71	59
Rashodi	-	10	-	10
<i>Bosna Reosiguranje d.d. Sarajevo</i>				
Prihodi	4.093	3.436	4.093	3.436
Rashodi	6.913	7.044	6.913	7.044
<i>Podružnice i pridružena pravna lica</i>				
<i>Autocentar BH d.o.o. Sarajevo</i>				
Prihodi	-	-	69	57
Rashodi	-	-	149	168
<i>Sarajevostan d.d.</i>				
Prihodi	-	-	101	14
Rashodi	-	-	307	46
<i>TriPro BH d.o.o.</i>				
Prihodi	3	-	3	2
Rashodi	369	-	369	135
<i>Unis automobili i dijelovi d.o.o.</i>				
Prihodi	-	-	80	3
Rashodi	-	-	56	58
<i>Ostala povezana lica</i>				
<i>Triglav osiguranje d.d. Zagreb</i>				
Prihodi od servisiranja šteta	12	17	12	17

1.40 Transakcije s povezanim licima (nastavak)

Izvještaj o finansijskom položaju

	Grupa 2009. '000 KM	Grupa 2008. '000 KM	Društvo 2009. '000 KM	Društvo 2008. '000 KM
<i>Ključni dioničari</i>				
<i>Zavarovalnica Triglav d.d. Ljubljana</i>				
Potraživanja	63	36	63	36
Obaveze	27	34	27	34
<i>Bosna Reosiguranje d.d. Sarajevo</i>				
Potraživanja	901	1.096	901	1.096
Obaveze	1.094	1.519	1.094	1.519
<i>Podružnice i pridružena pravna lica</i>				
<i>Autocentar BH d.o.o. Sarajevo</i>				
Potraživanja	-	-	749	832
Obaveze	-	-	3	5
<i>Sarajevostan d.d.</i>				
Potraživanja	-	-	2.045	210
Obaveze	-	-	8	9
<i>TriPro BH d.o.o.</i>				
Potraživanja	348	-	348	173
Obaveze	39	-	39	21
<i>Unis automobili i dijelovi d.o.o.</i>				
Potraživanja	-	-	689	439
Obaveze	-	-	-	4
<i>Zavarovalnica Triglav d.d. Zagreb</i>				
Potraživanja	28	27	28	27

1.41. Upravljanje finansijskim rizicima

U transakcijama finansijskim instrumentima Grupa na sebe preuzima finansijske rizike. Ovi rizici uključuju tržišni rizik, kreditni rizik (uključujući i kreditni rizik reosiguranja) i rizik likvidnosti. Svaki od ovih rizika, zajedno sa sažetkom načina na koje Grupa upravlja tim rizikom, opisan je u nastavku.

Tržišni rizik

Tržišni rizik uključuje tri vrste rizika:

- valutni rizik – rizik da će se vrijednost finansijskih instrumenata mijenjati zbog promjena u tečajevima stranih valuta
- rizik promjene fer vrijednosti uslijed promjene kamatnih stopa - rizik da će se vrijednost finansijskih instrumenata mijenjati zbog promjena u tržišnim kamatnim stopama.
- cjenovni rizik - rizik da će se vrijednost finansijskih instrumenata mijenjati zbog promjena cijena na tržištu, bez obzira jesu li te promjene uzrokovane faktorima koji se odnose specifično na taj instrument ili njegova izdavalca ili faktorima koji se odnose na sve instrumente kojima se trguje na tržištu.

Tržišni rizik ne uključuje samo potencijalni gubitak, već i potencijalni dobitak.

Usklađivanje imovine i obaveza

Grupa aktivno upravlja svojom imovinom te koristi pristupe koji uravnotežuju kvalitetu, diverzifikaciju, usklađivanje imovine i obaveza, likvidnost i prinos od ulaganja. Cilj procesa ulaganja je optimizacija prinosa od ulaganja poslije poreza, usklađenog za rizik i ukupnog prinosa usklađenog za rizik, uz upravljanje imovinom i obavezama na osnovi novčanih tokova temeljeno na dospijećima. Uprava pregledava i odobrava ciljne portfelje na periodičnoj osnovi, utvrđuje smjernice ulaganja i limite, i nadzire proces upravljanja aktivom i pasivom. Dužna pažnja poklanja se i usklađenosti s pravilima koja su postavljena lokalnom regulativom.

Grupa utvrđuje ciljne portfelje za svaki značajni proizvod osiguranja, što predstavlja strategije ulaganja koje se koriste kako bi se profitabilno finansirale obaveze uz prihvatljivi nivo rizika. Ove strategije uključuju ciljeve za efektivno trajanje, krivulju prinosa, osjetljivost, likvidnost, koncentraciju imovine po sektorima i kreditnu kvalitetu. Procjene korištene u utvrđivanju približnih iznosa i vremena plaćanja vlasnicima polisa za obaveze iz ugovora o osiguranju se redovno pregledavaju.

Veći dio ovih procjena je subjektivne prirode i može uticati na mogućnost Grupe da ostvari ciljeve upravljanja aktivom i pasivom.

1.41 Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)

Kamatni rizik

Izloženost Grupe tržišnom riziku promjena u kamatnim stopama je koncentrirana u investicijskom portfelju i uzetim zajmovima. Poslovanje Grupe je podložno riziku promjene kamatnih stopa utoliko što kamatonosna imovina i obaveze dospijevaju ili se kamata mijenja u različitim razdobljima ili u različitim iznosima.

Grupa je također izložena riziku promjena u budućim gotovinskim tokovima koje proizlaze iz promjena kamatnih stopa na tržištu. Međutim, ovaj rizik je ograničen budući da većina kamatonosnih ulaganja Grupe na datum finansijskog položaja nosi fiksne kamatne stope.

Grupa ima obaveza po uzetim zajmovima, koje nose varijabilnu kamatnu stopu, ali njihov iznos na datum finansijskog položaja nije značajan. Promjene kamatnih stopa ne utiču na razinu rezerve iz poslova osiguranja neživota, osim za rentne isplate šteta auto odgovornosti koje na datum bilansa nisu značajne. Matematička rezerva života diskontira se nižom od tehničke kamatne stope i stope propisane regulativom. Propisana stopa donekle odražava očekivana kretanja u kamatnim prinosima kroz duži vremenski period.

Iz toga slijedi da promjene u vrijednostima ulaganja koje se mogu povezati kamatnom stopom neće biti djelomično ublažene pratećim promjenama u ekonomskim vrijednostima rezervi koje se djelomično prebijaju.

Grupa prati ovu izloženost periodičnim pregledima stanja svoje imovine i obaveza.

Prema ugovorima, Grupa je dužna obračunavati kamatu po stopama od 3,25% do 4% godišnje na plaćene premije iz polisa životnog osiguranja za isplatu iznosa osiguranicima po isteku takvih polisa osiguranja i trenutno se ne može zaštititi od budućeg kamatnog rizika kojem će biti izložena na ulaganjima sredstava za pokriće budućih obaveza.

U bilješci 1.43 objavljene su efektivne kamatne stope i analiza promjene kamatnih stopa na datum finansijskog položaja za finansijsku imovinu Grupe u okviru MRS-a 39. Tehničke kamatne stope za proizvode životnog osiguranja objavljene su u bilješci 1.23 (g). Objavljivanje osjetljivosti na rizik promjene u kamatnim stopama nije moguće.

Rizik promjene cijena dionica

Cjenovni rizik je rizik da će se vrijednost finansijskog instrumenta mijenjati kao rezultat promjena tržišnih cijena, bez obzira jesu li promjene nastale kao rezultat faktora specifičnih za određeni papir ili njegova izdavalca ili faktora koji utječu na sve instrumente kojima se trguje na tržištu.

Grupa je svojim ulaganjima u dionice izložena cjenovnom riziku. Pri datoj vrijednosti ulaganja na dan finansijskog položaja, Grupa smatra da izloženost riziku promjene cijena nije značajna.

Valutni rizik

Grupa je izložena riziku promjene kursa kroz transakcije u stranim valutama. To je rizik da će se vrijednost finansijskog instrumenta mijenjati zbog promjena u kursu strane valute. Izloženost riziku promjene kursa na dan bilansa je minimalna. Imovina i obaveze Grupe, sa izuzetkom neznatnog udjela sredstava na tekućim računima kod banaka i matematičke rezerve koje su vezane za Euro, su denominirane u KM. Vezanost KM za Euro je fiksna te se očekuje da će ostati fiksna. Stoga se smatra da nije potrebno prikazati računanjem osjetljivosti na promjenu kursa.

U bilješci 1.44 objavljene su analiza finansijske imovine i finansijskih obaveza po stranim valutama na datum finansijskog položaja za Grupu i Društvo.

1.41 Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)

Kreditni rizik

Maksimalna izloženost kreditnom riziku predstavljena je sadašnjom vrijednosti datih sredstava, kao što je prikazano u sljedećoj tabeli:

	Grupa	Grupa	Društvo	Društvo
	2009.	2008.	2009.	2008.
	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM
Novac i novčani ekvivalenti	7.665	4.846	7.413	4.545
Depoziti kod banaka	19.751	18.532	18.746	17.531
Zajmovi dati klijentima, neto	8.013	14.971	11.357	16.268
Potraživanja po finansijskom najmu	306	574	-	-
Dužničke vrijednosnice	4.488	4.141	4.488	4.141
Potraživanje po ugovorima o osiguranju, neto	4.912	4.676	4.952	4.695
Ostala potraživanja, neto	6.404	2.925	5.331	2.129
	<u>51.539</u>	<u>50.665</u>	<u>52.287</u>	<u>49.309</u>

Kreditni portfolio Društva, te u manjoj mjeri kratkoročna i ostala ulaganja podložna su kreditnom riziku. Ovaj rizik definira se kao potencijalni pad tržišne vrijednosti kao rezultat nepovoljnih promjena u sposobnosti dužnika da vrati dug. Društvo upravlja ovim rizikom tako što unaprijed provodi strogu analizu odobravanja kreditnih rizika, redovitim pregledima od strane Uprave te redovitim sastancima s ciljem praćenja razvoja kreditnog rizika.

Uprava je donijela kreditnu politiku i kontinuirano prati izloženost kreditnom riziku. Za sve osiguranike rade se ocjene kreditne sposobnosti i prikupljaju instrumenti osiguranja prije plaćanja po odobrenim kreditima ili njihovoj prolongaciji. Društvo je usvojilo oprezniju politiku investiranja.

Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti nastaje kao rezultat finansijskih aktivnosti Grupe i upravljanja pozicijama. Ovaj rizik uključuje rizik nesposobnosti finansiranja imovine u prikladnim rokovima i kamatama te rizik nesposobnosti likvidacije imovine po razumnoj cijeni i u prikladnom vremenskom razdoblju.

Društvo ima portfelj likvidne imovine kao dio strategije upravljanja rizikom likvidnosti, čime osigurava kontinuirano poslovanje i udovoljava zakonskim zahtjevima.

Bilješka 1.42 prikazuje analizu ročnosti finansijske imovine i finansijskih obaveza na datum finansijskog položaja za Grupu i Društvo.

U bilješci 1.23 h) objavljene su analize ročnosti tehničkih rezervi za Grupu i Društvo.

1.41 Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)

Fer vrijednosti

Fer vrijednost predstavlja iznos za koji se neka imovina može zamijeniti ili obaveza podmiriti po tržišnim uslovima.

Finansijska imovina raspoloživa za prodaju koja se sastoji od vlasničkih vrijednosnih papira koji kotiraju na berzi, izraženi su po trošku nabave jer po mišljenu Uprave tržište na kojem se trguje ovim vrijednosnim papirima nije dovoljno aktivno da bi pružalo pozdanu fer vrijednost. Da su se vrijednosni papiri vrednovali po kotiranoj prodajnoj cijeni zatvaranja, njihova bi vrijednost iznosila 1.817 hiljada KM (2008.: 2.755 hiljada KM) na datum finansijskog položaja.

Finansijska imovina koja se drži do dospelja, a sastoji se od obveznica lokalnih banaka koje kotiraju na berzi, iskazana je po amortiziranom trošku. Fer vrijednost ove imovine na datum finansijskog položaja mjereno po kotiranoj prodajnoj cijeni zatvaranja ne razlikuje se značajno od njihove knjigovodstvene vrijednosti na datum bilansa.

Zajmovi i potraživanja su izraženi po amortiziranom trošku umanjenom za umanjenje vrijednosti. Uprava vjeruje da se knjigovodstvena vrijednost ovih instrumenata znatno ne razlikuje od njihove fer vrijednosti, pod pretpostavkom da će sva plaćanja po izloženostima čija vrijednost nije umanjena biti naplaćena kao što je ugovoreno i ne uzimajući u obzir nikakve buduće gubitke.

Procijenjena fer vrijednost depozita s fiksnim dospeljem temelji se na gotovinskim tokovima diskontiranim trenutno ponudnim kamatnim stopama na depozite sličnog preostalog dospelja. Obzirom na to da većina depozita Grupe ima promjenjivu kamatnu stopu, koja je ujedno i tržišna stopa, knjigovodstvena vrijednost tih depozita Grupe približno je jednaka njihovoj fer vrijednosti. Nije praktično izračunati fer vrijednost depozita s fiksnim kamatnim stopama.

Veći dio dugoročnih uzetih zajmova Grupe nema kotiranu tržišnu cijenu te se fer vrijednost procjenjuje kao sadašnja vrijednost budućih gotovinskih tokova diskontiranih kamatnim stopama dostupnim Grupi na datum bilance, za novi uzeti zajam sličnog tipa i preostale ročnosti. Također, budući da većina dugoročnih uzetih zajmova Grupe ima promjenjivu kamatnu stopu, koja je ujedno i tržišna stopa, knjigovodstvena im je vrijednost približno jednaka fer vrijednosti.

1.42. Analiza ročnosti

Ročnost finansijske imovine i obaveza iz djelokruga MRS-a 39 za Grupu i Društvo na dan 31. decembra 2009. i 31. decembra 2008. prikazana je u tabelama u nastavku na osnovi preostalog ugovornog dospijea. Preostala ročnost rezerva za ugovore o osiguranju prikazana je u bilješci 1.23 h).

Grupa – 2009.	Manje od 6 mjeseci '000 KM	Od 6 do 12 mjeseci '000 KM	Od 1 do 3 godine '000 KM	Od 3 godine do 5 godina '000 KM	Preko 5 godina '000 KM	Ukupno '000 KM
Financijska imovina						
<i>Ulaganja koja se drže do dospijea</i>						
Dužnički vrijednosni papiri	-	-	4.488	-	-	4.488
<i>Financijska imovina raspoloživa za prodaju</i>						
Vlasnički vrijednosni papiri	-	-	-	-	756	756
<i>Zajmovi i potraživanja</i>						
Zajmovi dati klijentima, neto	3.366	1.415	2.780	309	143	8.013
Depoziti kod banaka	6.005	-	13.299	-	447	19.751
Potraživanja po finansijskom najmu	165	141	-	-	-	306
<i>Novac i novčani ekvivalenti</i>	7.665	-	-	-	-	7.665
Ukupna financijska imovina	17.201	1.556	20.567	309	1.346	40.979
Finansijske obaveze						
Uzeti zajmovi	145	213	572	362	-	1.292
Ukupne finansijske obaveze	145	213	572	362	-	1.292
Ročna neusklađenost finansijske imovine i finansijskih obaveza	17.056	1.343	19.995	(53)	1.346	39.687
Grupa – 2008.						
	Manje od 6 mjeseci '000 KM	Od 6 do 12 mjeseci '000 KM	Od 1 do 3 godine '000 KM	Od 3 godine do 5 godina '000 KM	Preko 5 godina '000 KM	Ukupno '000 KM
Financijska imovina						
<i>Ulaganja koja se drže do dospijea</i>						
Dužnički vrijednosni papiri	-	-	4.141	-	-	4.141
<i>Financijska imovina raspoloživa za prodaju</i>						
Vlasnički vrijednosni papiri	-	-	-	-	754	754
<i>Zajmovi i potraživanja</i>						
Zajmovi dati klijentima, neto	9.153	2.119	3.206	491	2	14.971
Depoziti kod banaka	98	5.757	12.219	-	458	18.532
Potraživanja po finansijskom najmu	169	109	296	-	-	574
<i>Novac i novčani ekvivalenti</i>	4.846	-	-	-	-	4.846
Ukupna financijska imovina	14.266	7.985	19.862	491	1.214	43.818
Finansijske obaveze						
Uzeti zajmovi	406	186	951	362	-	1.905
Ukupne finansijske obaveze	406	186	951	362	-	1.905
Ročna neusklađenost finansijske imovine i finansijskih obaveza	13.860	7.799	18.911	129	1.214	41.913

1.42 Analiza ročnosti (nastavak)

Društvo – 2009.	Manje od 6 mjeseci	Od 6 do 12 mjeseci	Od 1 do 3 godine	Od 3 godine do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno '000 KM
	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	KM
Financijska imovina						
<i>Ulaganja koja se drže do dospeljeća</i>						
Dužnički vrijednosni papiri	-	-	4.488	-	-	4.488
<i>Financijska imovina raspoloživa za prodaju</i>						
Vlasnički vrijednosni papiri	-	-	-	-	756	756
<i>Zajmovi i potraživanja</i>						
Zajmovi dati klijentima, neto	4.480	1.648	3.852	1.234	143	11.357
Depoziti kod banaka	5.000	-	13.299	-	447	18.746
<i>Novac i novčani ekvivalenti</i>	7.413	-	-	-	-	7.413
Ukupna financijska imovina	<u>16.893</u>	<u>1.648</u>	<u>21.639</u>	<u>1.234</u>	<u>1.346</u>	<u>42.760</u>
Društvo – 2008.	Manje od 6 mjeseci	Od 6 do 12 mjeseci	Od 1 do 3 godine	Od 3 godine do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno '000 KM
	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	KM
Financijska imovina						
<i>Ulaganja koja se drže do dospeljeća</i>						
Dužnički vrijednosni papiri	-	-	4.141	-	-	4.141
<i>Financijska imovina raspoloživa za prodaju</i>						
Vlasnički vrijednosni papiri	-	-	-	-	754	754
<i>Zajmovi i potraživanja</i>						
Zajmovi dati klijentima, neto	9.440	2.318	3.857	651	2	16.268
Depoziti kod banaka	98	5.757	11.218	-	458	17.531
<i>Novac i novčani ekvivalenti</i>	4.545	-	-	-	-	4.545
Ukupna financijska imovina	<u>14.083</u>	<u>8.075</u>	<u>19.216</u>	<u>651</u>	<u>1.214</u>	<u>43.239</u>

1.43. Analiza promjene kamatnih stopa

Tablice u nastavku prikazuju finansijsku imovinu i finansijske obaveze Grupe i Društva iz djelokruga MRS-a 39, analizirane prema razdobljima promjene kamatnih stopa koje se određuju na osnovi preostalog ugovornog dospjeća i ugovornog razdoblja promjene kamatnih stopa.

Tablice u nastavku prikazuju procjenu Uprave o izloženosti riziku promjene kamatnih stopa za Grupu i Društvo na dan 31. decembra 2009 i 31. decembra 2008 godine te nisu nužno indikativne za poziciju u drugom razdoblju, ali uzevši u obzir pretpostavke o kamatnim stopama na kojima se zasniva izračun matematičke rezerve (bilješka 1.23), pokazuju izvjesnu osjetljivost dobiti Grupe i Društva na kretanja kamatnih stopa. Na dobit će također uticati i valutna struktura imovine, obaveza te kapitala i rezervi.

Grupa – 2009.	Efektivna kamatna stopa	Do 6	6-12	1-3	3-5	Više od 5	Bes-	Ukupno	Iznosi sa fiksnom stopom
		mjeseci	mjeseci	godine	godina	godina	kamatno		
		'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM
Financijska imovina									
<i>Ulaganja koja se drže do dospjeća</i>									
Dužnički vrijednosni papiri	5,95%	-	-	4.488	-	-	-	4.488	4.488
<i>Financijska imovina raspoloživa za prodaju</i>									
Vlasnički vrijednosni papiri	-	-	-	-	-	-	756	756	-
<i>Zajmovi i potraživanja</i>									
Zajmovi dati klijentima, neto	7,68%	3.317	1.390	2.749	307	143	107	8.013	7.825
Depoziti kod banaka	5,44%	6.005	-	13.299	-	326	121	19.751	18.625
Potraživanja po finansijskom najmu	9,8%	-	165	141	-	-	-	306	306
Novac i novčani ekvivalenti	0,47%	7.557	-	-	-	-	108	7.665	7.305
		<u>16.879</u>	<u>1.555</u>	<u>20.677</u>	<u>307</u>	<u>469</u>	<u>1.092</u>	<u>40.979</u>	<u>38.549</u>
Ukupna financijska imovina									
Financijske obaveze									
Uzeti zajmovi	7,68%	145	213	572	362	-	-	1.292	117
Ukupne financijske obaveze									
		<u>145</u>	<u>213</u>	<u>572</u>	<u>362</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>1.292</u>	<u>117</u>
Kamatna neusklađenost finansijske imovine i finansijskih obaveza									
		<u>16.734</u>	<u>1.342</u>	<u>20.105</u>	<u>(55)</u>	<u>469</u>	<u>1.092</u>	<u>39.687</u>	<u>38.432</u>

1.43. Analiza promjene kamatnih stopa (nastavak)

Grupa - 2008	Efektivna kamatna stopa	Do 6 mjeseci	6-12 mjeseci	1-3 godine	3-5 godina	Više od 5 godina	Bes-kamatno	Ukupno	Iznosi sa fiksnom stopom
	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM
Financijska imovina									
<i>Ulaganja koja se drže do dospjeća</i>									
Dužnički vrijednosni papiri	6,57%	-	-	-	4.141	-	-	4.141	4.141
<i>Financijska imovina raspoloživa za prodaju</i>									
Vlasnički vrijednosni papiri	-	-	-	-	-	-	754	754	-
<i>Zajmovi i potraživanja</i>									
Zajmovi dati klijentima, neto	6,96%	9.071	2.107	3.202	491	2	98	14.971	14.873
Depoziti kod banaka	6,32%	98	5.757	12.219	-	458	-	18.532	18.532
Potraživanja po finansijskom najmu	9,15%	169	109	296	-	-	-	574	574
<i>Novac i novčani ekvivalenti</i>	0,35%	4.846	-	-	-	-	-	4.846	-
Ukupna financijska imovina		14.184	7.973	15.717	4.632	460	852	43.818	38.120
Financijske obveze									
Uzeti zajmovi	5,12%	166	12	166	61	1.448	52	1.905	405
Ukupne financijske obveze		166	12	166	61	1.448	52	1.905	405
Kamatna neusklađenost finansijske imovine i finansijskih obveza		14.018	7.961	15.551	4.571	(988)	800	41.913	37.715

1.43. Analiza promjene kamatnih stopa (nastavak)

Društvo – 2009.	Efektivna kamatna stopa '000 KM	Do 6 mjeseci '000 KM	6-12 mjeseci '000 KM	1-3 godine '000 KM	3-5 godina '000 KM	Više od 5 godina '000 KM	Bes- kamatno '000 KM	Ukupno '000 KM	Iznosi sa fiksnom stopom '000 KM
<i>Financijska imovina</i>									
<i>Ulaganja koja se drže do</i>									
<i>dospijeca</i>									
Dužnički vrijednosni papiri	5,95%	-	-	4.488	-	-	-	4.488	4.488
<i>Financijska imovina</i>									
<i>raspoloživa za prodaju</i>									
Vlasnički vrijednosni papiri	-	-	-	-	-	-	756	756	-
<i>Zajmovi i potraživanja</i>									
Zajmovi dati klijentima, neto	7,68%	4.430	1.622	3.821	1.234	143	107	11.357	11.250
Depoziti kod banaka	5,44%	5.000	-	13.299	-	326	121	18.746	18.625
<i>Novac i novčani ekvivalenti</i>	0,47%	7.305	-	-	-	-	108	7.413	7.305
Ukupno financijska imovina		16.735	1.622	21.608	1.234	469	1.092	42.760	41.668
Društvo – 2008.	Efektivna kamatna stopa	Do 6 mjeseci '000 KM	6-12 mjeseci '000 KM	1-3 godine '000 KM	3-5 godina '000 KM	Više od 5 godina '000 KM	Bes- kamatno '000 KM	Ukupno '000 KM	Iznosi sa fiksnom stopom '000 KM
<i>Financijska imovina</i>									
<i>Ulaganja koja se drži do</i>									
<i>dospijeca</i>									
Dužnički vrijednosni papiri	6,57%	-	-	4.141	-	-	-	4.141	4.141
<i>Financijska imovina</i>									
<i>raspoloživa za prodaju</i>									
Vlasnički vrijednosni papiri	-	-	-	-	-	-	754	754	-
<i>Zajmovi i potraživanja</i>									
Zajmovi dati klijentima, neto	6,96%	9.405	2.312	3.852	651	2	46	16.268	16.222
Depoziti kod banaka	6,32%	98	5.757	11.218	-	458	-	17.531	17.531
<i>Novac i novčani ekvivalenti</i>	0,35%	4.545	-	-	-	-	-	4.545	-
Ukupna financijska imovina		14.048	8.069	19.211	651	460	800	43.239	37.894

1.44. Analiza valutne pozicije

Valutna struktura finansijske imovine i obaveza za Grupu i Društvo na dan 31. decembra 2009 i 31. decembra 2008 prikazani su u nastavku:

Grupa 2009.	EURO	Vezano za EURO	EURO i vezano za EURO ukupno	KM	Ukupno
	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM
Finansijska imovina					
<i>Ulaganja koja se drže do dospjeća</i>					
Dužnički vrijednosni papiri				4.488	4.488
<i>Finansijska imovina raspoloživa za prodaju</i>					
Vlasnički vrijednosni papiri	-	-	-	756	756
<i>Zajmovi i potraživanja</i>					
Zajmovi dati klijentima, neto	-	-	-	8.013	8.013
Depoziti kod banaka	-	-	-	19.751	19.751
Potraživanja po finansijskom najmu	-	-	-	306	306
<i>Novac i novčani ekvivalenti</i>	459	-	459	7.206	7.665
Ukupno finansijska imovina	459	-	459	40.520	40.979
Finansijske obaveze					
Uzeti zajmovi	-	1.175	1.175	117	1.292
Ukupno finansijske obaveze	-	1.175	1,175	117	1.292
Valutni rizik	459	(1.175)	(716)	40.403	39.687
Grupa 2008.	EURO	Vezano za EURO	EURO i vezano za EURO ukupno	KM	Ukupno
	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM	'000 KM
Finansijska imovina					
<i>Ulaganja koja se drže do dospjeća</i>					
Dužnički vrijednosni papiri	-	-	-	4.141	4.141
<i>Finansijska imovina raspoloživa za prodaju</i>					
Vlasnički vrijednosni papiri	-	-	-	754	754
<i>Zajmovi i potraživanja</i>					
Zajmovi dati klijentima, neto	-	-	-	14.971	14.971
Depoziti kod banaka	-	-	-	18.532	18.532
Potraživanja po finansijskom najmu	-	-	-	574	574
<i>Novac i novčani ekvivalenti</i>	65	-	65	4.781	4.846
Ukupno finansijska imovina	65	-	65	43.753	43.818
Finansijske obaveze					
Uzeti zajmovi	-	1.448	1.448	457	1.905
Ukupno finansijske obaveze	-	1.448	1.448	457	1.905
Valutni rizik	65	(1.448)	(1.383)	43.296	41.913

1.44. Analiza valutne pozicije (nastavak)

Matematička rezerva životnog osiguranja vezana je za Euro.

Društvo 2009.	EURO	KM	Ukupno
	'000 KM	'000 KM	'000 KM
Finansijska imovina			
<i>Ulaganja koja se drže do dospjeća</i>			
Dužnički vrijednosni papiri	-	4.488	4.488
<i>Finansijska imovina raspoloživa za prodaju</i>			
Vlasnički vrijednosni papiri	-	756	756
<i>Zajmovi i potraživanja</i>			
Zajmovi dati klijentima, neto	-	11.357	11.357
Depoziti kod banaka	-	18.746	18.746
<i>Novac i novčani ekvivalenti</i>	450	6.963	7.413
Ukupno finansijska imovina	450	42.310	42.760
Društvo 2008.	EURO	KM	Ukupno
	'000 KM	'000 KM	'000 KM
Finansijska imovina			
<i>Finansijska imovina raspoloživa za prodaju</i>			
Vlasnički vrijednosni papiri	-	754	754
<i>Finansijska imovina koja se drži do dospjeća</i>			
Dužnički vrijednosni papiri	-	4.141	4.141
<i>Zajmovi i potraživanja</i>			
Zajmovi dati klijentima, neto	-	16.268	16.268
Depoziti kod banaka	-	17.531	17.531
<i>Novac i novčani ekvivalenti</i>	62	4.483	4.545
Ukupno finansijska imovina	62	43.177	43.239

1.45. Upravljanje kapitalom

Društva za osiguranje su dužna raspolagati odgovarajućim kapitalom s obzirom na obim i vrstu poslova osiguranja koje obavlja kao i rizike kojima je izloženo kod obavljanja tih poslova.

Kapital Društva sukladno Zakonu o društvima za osiguranje u privatnom osiguranju (« Zakon ») čini osnovni kapital i dodatni kapital umanjeno za odbitne stavke.

Zbir osnovnog kapitala i dodatnog kapitala predstavlja jamstveni fond društva. Najmanje 50% jamstvenog fonda se mora sastojati od stavke osnovnog kapitala Društva.

Marginu solventnosti Društvo je dužno obračunavati odvojeno za poslove neživotnih i poslove životnih osiguranja, a prema Pravilniku o elementima i kontroli margine solventnosti izdanim od Agencije za nadzor osiguranja.

Kapital Društva ne može biti manji od sljedeće tri kategorije:

1. margina solventnosti;
2. 1/3 margine solventnosti;
3. minimalnog iznosa jamstvenog fonda propisanog odredbama članka 54. Zakona.

Jamstveni fond Društva ne može biti manji od :

1. 1/3 margine solventnosti;
2. minimalnog iznosa jamstvenog fonda propisanog odredbama članka 54. Zakona.

Neživotna osiguranja

Društvo

	2009. '000 KM	2008. '000 KM
Neživot		
Osnovni kapital	25.707	23.964
Dodatni kapital	-	-
	<hr/>	<hr/>
Jamstveni fond	25.707	23.964
Odbitne stavke	-	-
	<hr/>	<hr/>
Kapital Društva	25.707	23.964
	<hr/>	<hr/>
Margina solventnosti	3.928	3.998
	<hr/>	<hr/>
1/3 margine solventnosti	1.309	1.333
	<hr/>	<hr/>
Najniži Zakonom propisan iznos garantnog fonda (član 54. Zakona)	5.000	5.000
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

1.45. Upravljanje kapitalom (nastavak)

Životna osiguranja

Društvo

	2009. '000 KM	2008. '000 KM
Život		
Osnovni kapital	3.841	3.367
Dodatni kapital	-	-
	<hr/>	<hr/>
Jamstveni fond	3.841	3.367
Odbitne stavke	-	-
	<hr/>	<hr/>
Kapital Društva	3.841	3.367
	<hr/>	<hr/>
Margina solventnosti	343	350
	<hr/>	<hr/>
1/3 margine solventnosti	114	117
	<hr/>	<hr/>
Najniži Zakonom propisan iznos garantnog fonda (član 54. Zakona)	3.000	3.000
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>